

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
W POWIECIE WRZESIŃSKIM
na lata 2004 – 2015**

Września 2004

SPIS TREŚCI:

I. Wprowadzenie.....	3
Cele strategii.....	4
Metody.....	5
Uczestnicy procesu opracowania strategii.....	6
II. Charakterystyka powiatu.....	7
Położenie i charakterystyka ludności.....	7
Struktura rodziny.....	14
Zasoby mieszkaniowe.....	16
Poziom zamożności społeczeństwa powiatu.....	17
Rynek pracy.....	18
Do zadań powiatu zgodnie z ustawą z dnia 1.05.2004r. o Promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy”, należy:.....	19
Oświata.....	30
Ochrona zdrowia.....	33
8. Organizacje pozarządowe.....	42
III. System Pomocy Społecznej.....	46
Uwagi ogólne.....	46
Struktura organizacyjna pomocy społecznej w powiecie.....	51
Formy pomocy instytucjonalnej i zastępczej w powiecie.....	57
IV. Problemy społeczne powiatu w ujęciu pomocy społecznej.....	64
1. Powody korzystania ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej.....	64
Ubóstwo.....	71
3. Niepełnosprawność.....	72
72	
Przestępczość,	80
5. Uzależnienia.....	84
Przemoc w rodzinie.....	90
WIZJA.....	97
VI. Problemy obszarowe.....	98
1. MARGINALIZACJA GRUP SPOŁECZNYCH.....	98
2. DŁUGOTRWALE BEZROBOCIE.....	108
3. NIEPEŁNOSPRAWNI I STARSI.....	113
4. KRYZYS RODZINY.....	122
5. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.....	129
VII. HARMONOGRAM ZADAŃ WRAZ Z FINANSOWANIEM STRATEGII	133
VIII. WDRAŻANIE I MONITOROWANIE STRATEGII.....	169

I. Wprowadzenie

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, która ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których sami nie są w stanie pokonać.

Na organach jednostek samorządu terytorialnego oraz na administracji rządowej spoczywa obowiązek realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest systemowym sposobem zajmowania się problemami osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a w szerszym rozumieniu może być podstawą prowadzonej przez władze powiatu polityki społecznej.

Strategia stworzona została przez interdyscyplinarny Zespół do prac nad opracowaniem strategii, powołany przez Starostę Wrzesińskiego. Zadaniem zespołu budującego strategię było wyznaczenie kierunków polityki społecznej i wynikających z niej działań prowadzonych w powiecie wrzesińskim w odniesieniu do grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do roku 2015. Strategia stanowi również podstawę do tworzenia bardziej szczegółowych programów działania poprawiających jakość życia wszystkich grup we wszystkich obszarach życia społecznego. Problemy są społeczne ze swej genealogii. Źródłem problemów społecznych jest organizacja społeczna i sposób działania instytucji w kilku ważnych procesach:

- Dystrybucji dóbr i usług,
- Alokacji pracy- przemieszczeń,
- Podejmowania decyzji istotnych społecznie (reformy, zmiany),
- Zapewnienie ochrony i bezpieczeństwa,
- Edukacja, dostęp do informacji,
- Zapewnienie opieki zdrowotnej,
- Stanowienie praw i stosowanie sankcji społecznych.

Polityka społeczna to przewodnik działań władz publicznych oraz innych podmiotów społecznych w celu:

- Kształtowania warunków życia ludzi, stosunków międzyludzkich,
- Kształtowania ogólnych warunków rozwoju, zdrowia, oświaty, kultury, środowiska pracy, mieszkania itd.,
- Harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych (tworzenie warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą),
- Obrony człowieka przed niezaspokojeniem jego potrzeb,
- Tworzenia warunków dla postępu społecznego i wpływania na ewolucję i zaspokajanie potrzeb,
- Sprostania aktualnym problemom i przyszłym nieprzewidywalnym sytuacjom.

Natomiast do katalogu podstawowych zasad budowy zrębów polityki społecznej należą:

1. Gospodarka i rynek pracy w ramach których należy stworzyć warunki sprzyjające aktywności indywidualnej i zbiorowej stanowiącej podstawę utrzymania, oraz umożliwiających ujawnienie się różnych form zaradności jednostkowej i grupowej
2. Wyprzedzanie zdarzeń poprzez:
 - przeciwdziałanie zjawiskom sprzyjającym powstawaniu ubóstwa,
 - przerywanie zakłętego kręgu biedy,
 - tworzenie adekwatnego do zmian na rynku pracy systemu edukacji i możliwości przekwalifikowania zawodowego,
 - wspierania dziecka i rodziny,
 - rozwijanie zróżnicowanego wsparcia społecznego,
 - promocja zdrowia,
 - zapobieganie przestępczości.
3. Zapewnienie minimum gwarantującego byt w warunkach odpowiadających współczesnemu rozumieniu godności człowieka.
4. Przeciwdziałanie marginalizacji - przeciwdziałanie wszelkim przejawom dyskryminacji ze względu na rasę, płeć, położenie społeczne, stan zdrowia, niepełnosprawność.
5. Pomoc społeczna:
 - budowa systemu pomocy społecznej,
 - umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie tych trudności życiowych, których nie są one w stanie pokonać samodzielnie.
6. Humanizowanie świadczeń i usług
 - zwrócenie większej uwagi na potrzeby wyrażane przez tych, którzy znaleźli się w sytuacji trudnej,
 - w miejsce dotychczasowej inwentaryzacji potrzeb dokonywanej prawie wyłącznie w oparciu o standardy i kryteria wyspecjalizowanych instytucji.
- 7 Stworzenie pola dla aktywności obywatelskiej:
 - wspieranie przez państwo i jego agendy działalności jednostek, grup i stowarzyszeń służących wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności samodzielnego funkcjonowania przez ludzi będących okresowo w trudnej sytuacji. Grupom tym należy jest wsparcie finansowe, organizacyjne i materialne.

Cele strategii

Cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zmierzające do stworzenia warunków do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu powstały w oparciu o:

- identyfikację obecnych problemów,

- przewidywaną i pożądaną wizję przyszłości,
- uwzględnienie priorytetów i kierunków działań zawartych w dokumentach Unii Europejskiej,
- Narodowy Program Zdrowia.

Cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie wrzesińskim zgodne są z celem strategicznym Narodowego Planu Rozwoju 2004-2006: „Rozwijanie konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zdolnej do długofalowego, harmonijnego rozwoju, zapewniającej wzrost zatrudnienia, poprawę spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym” oraz z celami cząstkowymi Narodowego Program Zdrowia 2004-2006 : „zwiększenie poziomu zatrudnienia i wykształcenia”, „wspomaganie udziału w procesach rozwojowych i modernizacyjnych wszystkich regionów i grup społecznych” .

Cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych spójne są z założeniami, priorytetami i dokumentami obowiązującymi w Unii Europejskiej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zgodna jest z:

- a) Sektorowym Programem Operacyjnym Rozwój Zasobów Ludzkich Europejskiego Funduszu Społecznego.
- b) Zintegrowanym Programem Operacyjnym Rozwoju Regionalnego

Cele sformułowane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dotyczą wszystkich pięciu obszarów realizowanych przez Europejski Fundusz Społeczny:

- aktywne formy zwalczania bezrobocia,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- promowanie i poprawa kształcenia ustawicznego,
- doskonalenie kadr i rozwój przedsiębiorczości,
- aktywizacja zawodowa kobiet.

W pracach nad strategią założono, że powinna ona określać cele i zadania dla powiatu w zakresie rozwiązywania problemów społecznych oraz powinna być zgodna z Programem Rozwoju Lokalnego. Uznano, że powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych, określająca potrzeby mieszkańców powiatu, winna być tworzona metodą planowania partnerskiego z udziałem samorządów gminnych działających na terenie powiatu, co doprowadzi do porozumienia i współdziałania w rozwiązywaniu trudnych problemów społecznych.

W strategii zakłada się, iż osiągnięcie założonych celów odbywać się będzie przy wykorzystaniu stworzonego w naszym powiecie systemu pomocy społecznej i przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Metody

Konstruowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Wrzesińskiego dokonano w oparciu o dane otrzymane z ośrodków

pomocy społecznej, Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy we Wrześni, Poradni Pedagogiczno – Psychologicznych we Wrześni i Pyzdrach, Miejskich i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, Pedagogów szkolnych.

Uzyskane dane stanowiły podstawę do sporządzenia przez Zespół do spraw budowania strategii, powołany przez Starostę Powiatu, bilansu mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, wynikających z uwarunkowań zewnętrznych.

Metodologiczną podstawą analizy strategicznej była analiza SWOT, a podstawową metodą pracy Zespołu były twórcze spotkania, na których omawiano poszczególne zagadnienia.

Pracując w oparciu o tę metodologię określona została wizja powiatu, obszary problemowe dla których sformułowane zostały cele główne i operacyjne oraz zadania powiatu w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

Na podstawie tak określonego zbioru zadań będzie można opracować programy i plany, których realizacja będzie niezbędna dla rozwiązywania problemów społecznych powiatu w najbliższych kilku latach.

Należy jednak podkreślić, że strategia służy tu tylko jako narzędzie zarządzania o charakterze doradczym oraz diagnostyczno – strategicznym, nie ma zaś mocy decyzyjnej.

Fakt umieszczenia projektu w strategii nie jest jednoznaczny z automatycznym podjęciem decyzji o jego realizacji. Decyzje natury politycznej dotyczące obszarów działań, a w szczególności wydawanych środków finansowych mogą zostać podjęte przede wszystkim przez odpowiednie władze. Jest to jednakże najistotniejsza część strategii, gdyż prezentuje oczekiwania podmiotów zajmujących się na co dzień problematyką pomocy społecznej wyrażone w proponowanych przedsięwzięciach. Przedstawia ona swoisty wachlarz gotowych do realizacji projektów, z których należy skorzystać i sukcesywnie wdrażać je w życie.

Zawarte w strategii problemy mają podstawowy wpływ na funkcjonowanie rodzin i osób w środowisku, w którym żyją. Brak reakcji i podjęcia działań mających na celu likwidację lub zminimalizowanie istniejących problemów będzie powodować dalsze pogłębianie się niekorzystnych zjawisk.

Uczestnicy procesu opracowania strategii.

Strategię opracował Zespół do spraw budowania strategii powołany przez Starostę Wrzesińskiego w osobach:

1. Wojciech Mól – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni,
2. Przemysław Kucz – asp. Komendy Powiatowej Policji we Wrześni,

3. Bożena Nowacka – Naczelnik Wydziału Oświaty i Sportu Starostwa Powiatowego we Wrześni,
4. Jan Sznura – Naczelnik Wydziału Spraw Obywatelskich i Ochrony Zdrowia Starostwa Powiatowego we Wrześni,
5. Krzysztof Pałczyński - Dyrektor Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej we Wrześni,
6. Eugeniusz Wiśniewski – Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy we Wrześni,
7. Zbigniew Dworczak – Dyrektor Domu Pomocy Społecznej we Wrześni,
8. Piotr Michalak – Dyrektor Ośrodka Wsparcia Dziecka i Rodziny w Kołaczkowie,
9. Maciej Jaśniewicz – Przewodniczący Wydziału III Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego we Wrześni,
10. Józef Bogumił Jesiołowski – Przewodniczący Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Wrześni.

II. Charakterystyka powiatu

Położenie i charakterystyka ludności.

a) Położenie

Powiat Wrzesiński utworzony został z dniem 01.01.1999r. (na mocy ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym) w wyniku reformy administracyjnej państwa. Powiat umiejscowiony jest w centralnej części Województwa Wielkopolskiego, graniczy z powiatami: gnieźnieńskim, słupeckim, pleszewskim, jarocińskim, średzkim i poznańskim – ziemskim. Powiat Wrzesiński położony jest w pasie Wielkich Dolin, w jego zachodnio-środkowej części zwanej Pojezierzem Wielkopolskim. Na jego terenie znajdują się dwa parki krajobrazowe: Nadwarciański oraz Żerkowsko-Czeszewski. Dzięki ich lokalizacji w prężny sposób rozwija się turystyka wypoczynkowa oraz agroturystyka, co przełożyć się może na poprawę jakości życia a w konsekwencji poprawę stanu zdrowia mieszkańców powiatu.

Terytorium powiatu nawiązuje do kształtu terytorialnego z lat 1956-1975. W jego skład wchodzi 5 gmin: Kołaczkowo, Miłosław, Nekla, Pyzdry i Września. Dzięki centralnemu położeniu powiat wrzesiński jest niezwykle ważnym węzłem komunikacyjnym: drogowym, jak i kolejowym. W przypadku transportu drogowego w samej Wrześni przecinają się dwie trasy. Pierwsza to autostrada A-2 Berlin-Poznań-Warszawa-Moskwa, zaś druga łączy południe kraju z północną jego częścią (Śląsk-Jarocin-Gniezno-Gdańsk). W przypadku transportu drogowego w samej Wrześni

przecinają się dwie trasy. Natomiast linia kolejowa przebiegająca przez powiat łączy analogicznie jak trasa A-2, Berlin z Moskwą.

Stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w badaniach wskaźnikach: dwutlenku siarki, dwutlenek azotu, pyłu zawieszonego dla miasta Wrześni przedstawia się korzystnie. Jeśli chodzi o wartość średniodobowego stwierdza się jedynie przekroczenie pyłu zawieszonego w okresie sezonu grzewczego.

Pozostałe wartości średniodobowe kształtują się poniżej dopuszczalnych norm.

Tab. nr 1 Powierzchnia powiatu stan na czerwiec 2001r.

Wyszczególnienie		w ha	w % ogólnej pow.
Powierzchnia ogólna		70 419	100
W tym			
	grunty orne, sady, łąki, pastwiska	50 548	71,8
	las i grunty leśne	13 301	18,8
	pozostałe grunty	6 570	9,3

Źródło: strona internetowa Starostwa Powiatowego we Wrześni

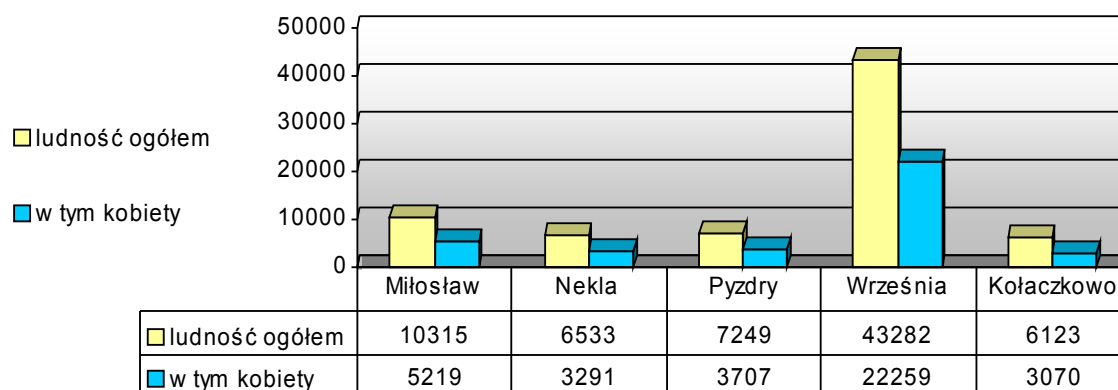
Powierzchniowo powiat zajmuje 70.419 ha gdzie prawie 72% przypada na grunty orne, sady i łąki.

b) Demografia

Uwarunkowania demograficzne w decydujący sposób determinują rozwiązania społeczne. Dzięki takim danym możemy z dość dużym prawdopodobieństwem przewidzieć jak będzie się kształtowała sytuacja społeczna. Możemy dzięki nim już teraz na etapie planowania jak i podejmowania decyzji podjąć odpowiednie kroki, mogące zapobiec negatywnym zjawiskom, które mogą wystąpić.

Ogółem w powiecie według stanu na dzień 31.12.2003r. zamieszkuje 73 502 osób.

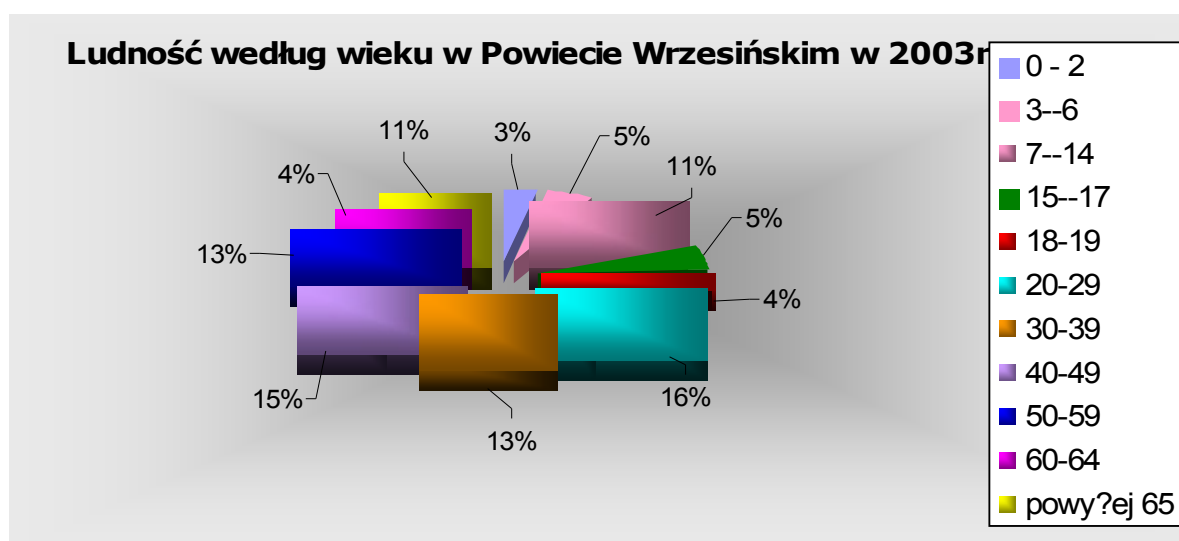
Wykres nr 1 Ludność powiatu wrzesińskiego stan na 31.12.2003r.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z US Poznań

W powiecie wrzesińskim przeważa ludność miejska, która liczy 38 476 osób, natomiast na wsi zamieszkuje 34 814 osób. Różnica 4% w liczbach bezwzględnych wynosi 3 662 osoby. Procentowo ludności w miastach do ogółu ludności w powiecie ciągle przybywa, obecnie wskaźnik ten wynosi 52%. Tendencja ta stale się powiększa w 1998 w mieście zamieszkiwało 35 716 osób, na wsi natomiast 38 572, w 2001 dane te uległy odwróceniu miasto - 38 857, wieś - 35 394, przy prawie nie zmienieniu się ogólnej liczby ludności zamieszkującej w powiecie.

Wykres. Nr 2 Ludność według wieku w Powiecie Wrzesińskim w 2003r.

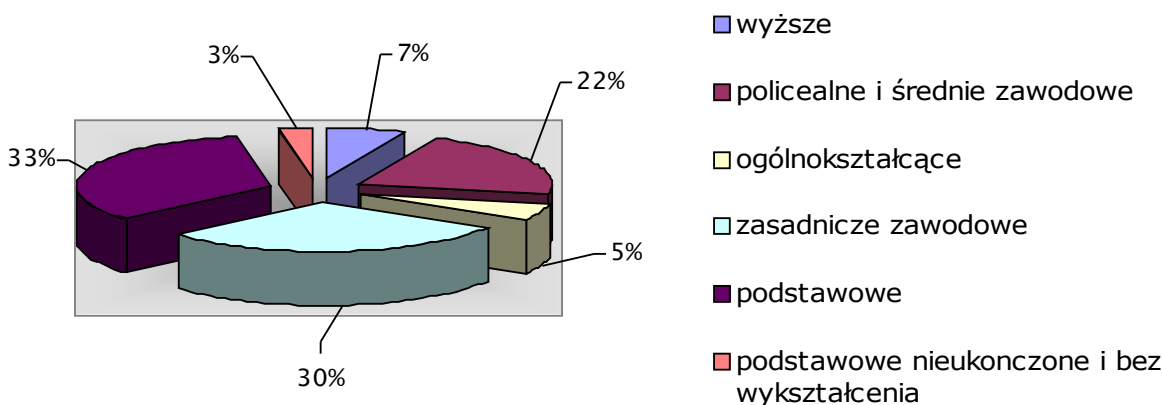
źródło: opracowanie własne na podstawie danych z US Poznań

W powiecie wrzesińskim powyżej 60-siątego roku życia mieszka 15% populacji.

c) Wykształcenie

Poziom wykształcenia jest jednym z głównych wskaźników obrazujących strukturę społeczną i szansę rozwoju danej społeczności. Tylko 7 % mieszkańców powiatu legitymuje się wykształceniem wyższym jest to wskaźnik niższy niż wojewódzki. Większość osób z takim wykształceniem to mieszkańcy miast, głównie Wrześni.

Wykres nr 3 Ludność powiatu według poziomu wykształcenia w 2002r.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS Poznań 2003r.

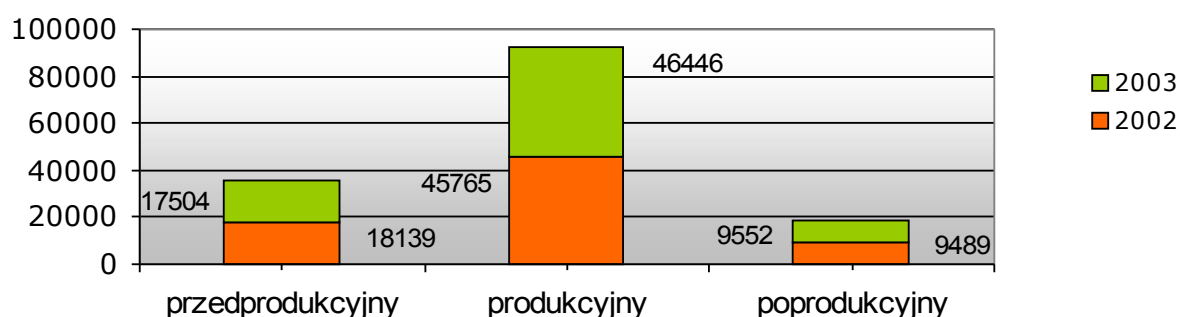
Gmina Września spośród innych gmin powiatu, wyróżnia się większym odsetkiem osób lepiej wykształconych, także zdecydowanie mniej zamieszkuje tę gminę osób z wykształceniem podstawowym. Wśród mieszkańców miast zbliżony odsetek osób posiada wykształcenie podstawowe, policealne, zawodowe w tym średnio zawodowe. Wśród mieszkańców wsi najwięcej jest osób z wykształceniem podstawowym. Najwięcej osób z wykształceniem podstawowym mieszka w gminie Miłosław i Nekla.

d) Prognoza ludności

Prognoza demograficzna województwa wielkopolskiego do roku 2015 przewiduje, że ludność tego regionu będzie się coraz bardziej starzała. Co prawda wzrasta liczba osób w przedziale wiekowym 30 – 39 lat ale wyraźniej wzrasta liczba osób w wieku powyżej 55 lat, co pociągnie za sobą wiele zmian w sytuacji społeczno – ekonomicznej powiatu. Przewiduje się, że osób w przedziale wiekowym 60-64 w roku 2015 będzie dwukrotnie więcej niż w roku 2003. Także w takim stosunku zwiększy się

liczba osób z tej kategorii mieszkających w miastach i na wsi. W pozostałych przedziałach wiekowych różnice nie są już tak duże, ale osób takich będzie przybywało. Osób powyżej 65 roku życia mieszkających w mieście jest więcej niż na wsi i o kilka tysięcy więcej niż w roku 2003. Liczba ludności w gospodarstwach domowych w podanym przedziale wiekowym w stosunku do ludności ogółem ulegnie niewielkim zmianom. Oznacza to, że niewiele osób starszych mieszka poza swoim gospodarstwem domowym. Ogólna liczba mieszkańców województwa wzrośnie o niecałe 50.000, czyli 5.000 rocznie. Obniża się liczba osób młodych do 30 roku życia, co także za sobą pociągnie negatywne skutki.

Wykres nr 4 Ludność w wieku produkcyjnym przed, i poprodukcyjnym

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS Poznań

Według podanego wyżej wykresu można stwierdzić, że już w okresie jednego roku bardzo wyraźnie w powiecie ubywa ludności w wieku przedprodukcyjnym a przybywa w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Potwierdza to prognoza demograficzna na lata 2005-2020, która wykazuje systematyczny spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym przy przyroście osób w wieku produkcyjnym (spadek tej liczby nastąpi po 2020). Zjawisko to spowoduje trudności w uzyskaniu zatrudnienia zwłaszcza młodym, wchodzącym w dorosłe życie.

W 2003r. w powiecie wrzesińskim ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 23,8% całej populacji, w wieku produkcyjnym 63,2% natomiast ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła 13%. Przy wzrastającej liczbie osób powyżej 65 lat i spadku zgonów wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Spada liczba narodzin co przekłada się na starzenie społeczeństwa. Wykazuje to poniższa prognoza demograficzna.

Tab. Nr 2 Prognoza ludności w gospodarstwach domowych w wieku poprodukcyjnym w województwie wielkopolskim.

rok	wiek	Ludność ogółem			Ludność w gospodarstwach domowych		
		ogółem	miasta	wieś	ogółem	miasta	wieś
2003	60-64	122216	75755	46461	121418	75293	46125
2003	65-79	315292	185592	129700	311972	183490	128482
2003	80+	77947	44544	33403	75818	43059	32759
2015	60-64	237543	145966	91577	235989	145069	90920
2015	65-79	390005	243745	146260	380806	237890	142936
2015	80+	112954	67107	45847	106353	62812	43541

Źródło GUS 2003r.

Według prognozy radykalnie zwiększy się liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Obecnie w powiecie wrzesińskim wynosi ona 9 489 osób. W skali województwa osób w wieku poprodukcyjnym jest 457 810, a prognozy mówią, że w 2020 będzie ich 692 300 tys. a w 2030r. 783 800 tys.

Osób w wieku produkcyjnym będzie ubywało. W powiecie jest ich 45 765, w województwie 2 103 100. W roku 2020 będzie 2 086 200 a w 2030r. tylko 2 022 400 osób. Najmniej będzie jednak osób w wieku przedprodukcyjnym w Powiecie 18,1 tys. W województwie liczby te będą wyglądały następująco: obecnie 794 300 tys. a w 2020r. 713 700. Natomiast w roku 2030 ta liczba spada do poziomu 646 900 osób.

Wskaźnikiem, który najdokładniej oddaje przemiany w tych trzech kategoriach jest wskaźnik ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. W województwie wielkopolskim za rok 2002 wynosił on 59,5 w Powiecie w tym samym roku wynosił on 60,4 aby spaść w roku następnym do poziomu 58,2. Według prognozy w roku 2010 wskaźnik w skali województwa będzie wynosił 53,58 w roku 2020 – 67,39 a w 2030 r. - 70,74.

Wiek może być czynnikiem sprzyjającym izolacji społecznej, do których zalicza się:

- Długotrwały brak kontaktów społecznych,
- Brak możliwości komunikowania się z otoczeniem społecznym,
- Nakazanie zaniechania, zredukowania lub ograniczenia kontaktów społecznych,
- Brak stosunków społecznych,
- Brak kontaktów międzygrupowych,
- Krańcowa forma segregacji.

Cechy osoby izolowanej:

- Pozostaje poza podstawowymi kontaktami społecznymi,

-
- Nie otrzymuje lub też nie dokonuje wyborów socjometrycznych,
 - Pozbawiona kontaktów społecznych lub kontakty te są powierzchowne,
 - Odczuwa oddzielenie od znajdujących się w fizycznej bliskości innych ludzi,
 - Mająca dostęp do systemu komunikacyjnego grupy tylko poprzez 1 osobę.

Istnieją cztery typy ograniczeń w sferze funkcjonowania osób starszych: biofizyczne, psycho-emocjonalne, ekonomiczne i społeczne z których wyodrębnia się poziom jednostkowy i środowiskowy.

W typie ograniczeń biofizycznych na poziomie jednostkowym można wyodrębnić ubytek wigoru, zanik zmysłów, ograniczanie mobilności (poruszania się). Na poziomie środowiskowym można wyodrębnić niewielu geriatrów, koncentracja na chorobach ostrych a nie przewlekłych, nierównomierne rozmieszczenie świadczeń i form pracy, trudności w zapewnieniu odpowiednich warunków opiece długotrwałej.

W typie ograniczeń psycho-emocjonalnych na poziomie jednostkowym można wyodrębnić zinternalizowane poczucie niskiej wartości i godności osobistej, strach przed niedołężnością i instytucjonalizacją, pojawiające się zaburzenia psychiczne. Na poziomie środowiskowym można wyodrębnić utrzymywanie się stereotypów na temat ludzi starych, nierównomierne rozmieszczenie kadry z przygotowaniem gerontologicznym.

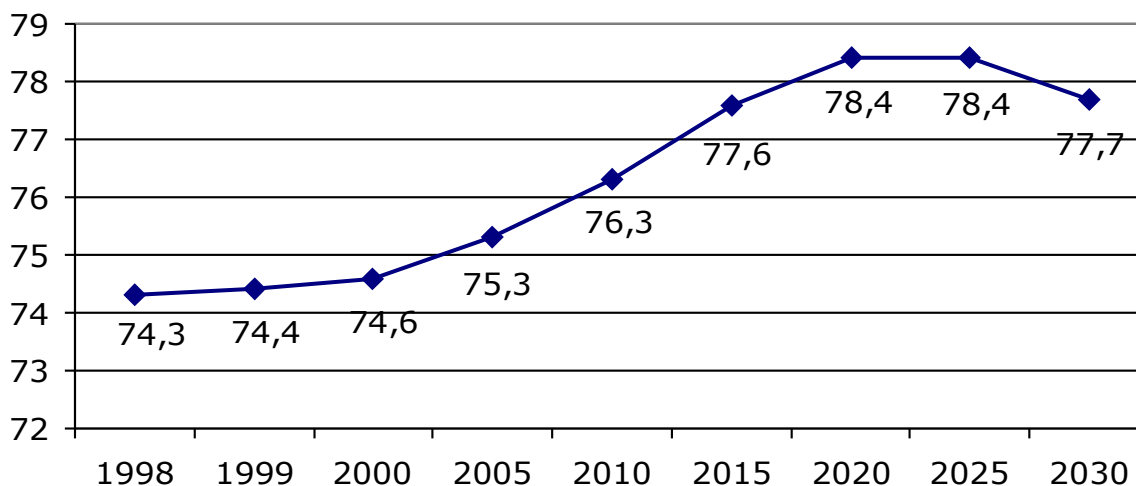
W typie ograniczeń ekonomicznych na poziomie jednostkowym dominują niewystarczające zasoby uniemożliwiające między innymi: dostęp do świadczeń i usług, kontakty społeczne, rekreacja i korzystanie ze środków transportu. Na poziomie środowiskowym można wyodrębnić nieadekwatne świadczenia z zakresu zabezpieczenia społecznego, emerytury o cechach dyskryminacyjnych. W typie izolatorów społecznych na poziomie jednostkowym można wyodrębnić utratę roli zawodowej, utratę krewnych lub znajomych, niższy w stosunku do innych status wykształcenia. Na poziomie środowiskowym wyodrębnia się brak odpowiednich środków wsparcia społecznego (poradnictwo, nie ma rzeczników w sprawie –grup nacisku), pogarszanie się warunków środowiskowych, odmienne traktowanie ze względu na wiek, problemy komunikacji i zrozumienia w rodzinie.

Do nadużyć wobec ludzi starszych dochodzi najczęściej ze strony ludzi z nimi współzamieszkujących, 85% wykroczeń popełnili członkowie rodziny, ofiarami były w przeważającej części osoby niepełnosprawne. Osoby takie ponadto są zależne od dawców opieki.

Wśród osób starszych, małżeństw emeryckich dochodzi do „syndromu opuszczonego gniazda”. W Polsce czasami jest to stadium przepełnionego gniazda ze względu na wspólne zamieszkanie. Jest to okres wchodzenia w starość, charakteryzujący się mniejszą ilością obowiązków, mniejszej

odpowiedzialności ale i osamotnienia. Także widoczny staje się problem owdowienia oraz nadużywania alkoholu przez takie osoby.

Wykres nr 5 Dynamika i prognoza ludności powiatu w latach 1998-2030 w tys osób

Źródło: PUP Września Program ograniczania bezrobocia i rozwoju przedsiębiorczości

Struktura rodziny

Zgodnie z obowiązującym prawem rodzina jest podstawową komórką społeczną i jako taka ma do wypełnienia wiele zadań od prokreacyjnych zaczynając a kończąc na społecznych, ekonomicznych. Poprzez swoje zadania i funkcje rodzina zapewnia ciągłość biologiczną ponadto przekazuje dobra kulturalne, jest wspólnotą gospodarczą wspólnotą mieszkania. Tworzy ona potrzeby wtórne, włącza w społeczeństwo globalne. Rodzina podlega społecznej kontroli.

Najważniejszym procesem zachodzącym w rodzinie jest proces socjalizacji.

Rodzinna socjalizacja polega głównie na przekazywaniu wiedzy o świecie i kulturze, wdraża do nawyków i posługiwaniu się przedmiotami. Uczy także zachowań adekwatnych do wymogów społecznych, przekazuje system wartości oraz system nakazów i zakazów poprzez działania inspirujące i naśladownictwo. Pomaga w internalizacji sposobów działania mających prowadzić do wskazanych celów (*osiągane poprzez wyznaczone przez społeczeństwo sposoby*).

Zagrożenia w rozwoju indywidualnym

Rodzina może zakłócać rozwój poprzez

-
1. zagrożenia w rozwoju biologicznym wynikają z cech rodziny np. patologie oraz z rozwoju społeczeństwa:
 - o wynikają z niskiego dochodu członków rodziny – niezaspokojenie podstawowych potrzeb,
 - o zagęszczenie mieszkania, czyli rodziny wielopokoleniowe,
 - o niezgodność podstawowych zasad żywienia i higieny – ich nieakceptowanie.
 2. zagrożenia w rozwoju społecznym dziecka
 - niemożność nabywania ról społecznych,
 - charakter struktury rodziny,
 - brak ustalonych obowiązków dziecka w domu,
 - charakter pracy zawodowej rodziców,
 - trudności w dysponowaniu własną przestrzenią,
 - kształtowanie postaw społecznych oraz atmosfera rodzinna,
 - udział ojca w życiu rodzinnym,
 - czas poświęcony dziecku- efektywna współpraca z dzieckiem,
 - styl wychowania: czy istnieje porozumienie między rodzicami w sprawach wychowawczych, proporcja w karach i nagrodach, umiejętna kontrola nad czasem wolnym, znajomość kolegów dziecka.
 3. zagrożenie w rozwoju kulturalnym:

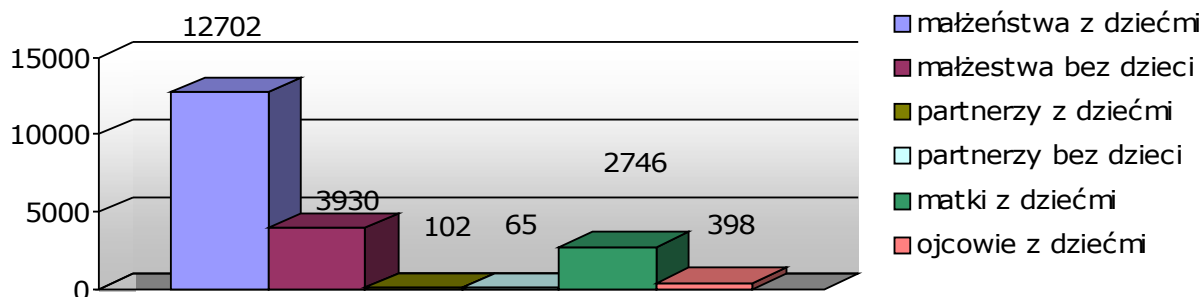
potrzeby kulturalne nie są wrodzone, podstawy tych potrzeb powinny pojawiać się na poziomie życia rodzinnego rodzina powinna budzić aspiracje, zainteresowania kulturalne, przekazywać normy i wartości. Wpływ na rozwój kulturalny na poziom wykształcenia rodziców, sposób spędzania czasu wolnego.

Bardzo charakterystyczny jest stosunek małżeństw bezdzietnych do liczby małżeństw z dziećmi. W każdej gminie wynosi ona trzykrotność liczby małżeństw bez dzieci a w gminie Kołaczowo ten wskaźnik wynosi 4,5. Przy malejącej liczbie zawieranych związków małżeńskich podnosi się wiek osób zawierających związek małżeński. W związku z powyższym skutkuje to późnymi narodzinami pierwszych dzieci, i mniejszą wielkością rodzin.

Liczba zawieranych małżeństw w powiecie systematycznie spada w 2000r. wynosiła 457 w 2001- 414 a w roku ubiegłym udzielono zaledwie 399 ślubów, co charakterystyczne głównie mieszkańcom miast.

Pojawiają się także związki partnerskie nie usankcjonowane prawnie, ale trwałe, czego dowodem może być liczba dzieci w tych związkach. Bardzo duża jest także liczba osób samotnie wychowujących dzieci. Matek samotnie wychowujących dzieci w skali powiatu jest 2746 a ojców zaledwie 398. A więc matek samotnie wychowujących dzieci w skali powiatu jest prawie siedem razy więcej niż ojców. Ten wskaźnik jest najwyższym w gminie Nekla i wynosi 9,2.

Wykres nr 6
Rodziny według typu w Powiecie Wrzesińskim 2002r.

źródło: GUS 2002r.

Tab. Nr 3 Rodziny według typu za rok 2002

	ogółem	małżeństwa		partnerzy		matki z dziećmi	ojcowie z dziećmi
		z dziećmi	bez dzieci	z dziećmi	bez dzieci		
Powiat wrzesiński	19943	127020	3930	102	65	2746	398
Gminy							
Miłosław	2771	1767	538	17	7	374	68
Nekla	1707	1165	300	5	3	211	23
Pyzdry	1905	1194	365	11	11	279	45
Września	11997	7494	2487	66	38	1680	232
Kołaczkowo	1563	1082	240	3	6	202	30

Źródło: Podstawowe Informacje ze spisów powszechnych gminy miejsko-wiejskiej września U.S. Poznań 2004 oraz Narodowy Spis Ludności oraz Powszechny Spis Rolny

Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe w powiecie wrzesińskim obejmują zasoby komunalne, spółdzielni mieszkaniowej oraz właścicieli indywidualnych.

Zasoby mieszkaniowe Wrzesińskiej Spółki Mieszkaniowej w powiecie wrzesińskim ogółem wynoszą:

- 4 043 mieszkań o powierzchni 208 190 m².

Spółdzielnia ta posiada:

- we Wrześni 3 959 mieszkań o powierzchni 203 371 m²;
- w Miłosławiu 18 mieszkań o powierzchni 1 176m²;
- w Orzechowie 66 mieszkań o powierzchni 3 643 m².

Liczba mieszkań komunalnych 1 147;

W tym 833 mieszkaniami dysponuje gmina Września.

Liczba mieszkań socjalnych – 54;

w tym w gminie Września – 40;

w gminie Miłosław - 14.

Ilość osób ubiegających się:

- o przydział mieszkania socjalnego – 58;
- o przydział mieszkania komunalnego – 126
w tym 80 w gminie Wrześnią.

Gmina Kołaczkowo, Nekla, Pyzdry nie dysponuje mieszkaniami socjalnymi.

Z informacji uzyskanych z Sądu Rejonowego we Wrześni wynika, iż w 2003r. wydano 17 orzeczeń dotyczących eksmisji. Jednakże należy się spodziewać, iż pomimo okresu ochronnego, jaki dopiero nastąpi, liczba orzeczeń wzrośnie.

Tab. Nr 4 Zasoby mieszkaniowe w 2002r.

Wyszczególnienie	Zasoby mieszkaniowe zamieszkane						Oddane do użytku	
	mieszkania	izby	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	przeciętna			mieszkania	izby
				Liczba izb w mieszkaniu	Liczba osób na 1 mieszkanie	Powierzchnia użytkowa w m ² na 1 osobę		
Powiat	20307	81549	1538791	4,02	3,63	20,8	145	631
Miłosław	2708	11011	211525	4,07	3,82	20,5	7	33
Nekla	1631	7141	144392	4,38	4,00	22,1	6	29
Pyzdry	1973	8055	154728	4,08	3,75	20,8	7	44
Września	12534	48985	896694	3,91	3,45	20,7	123	514
Kołaczkowo	1461	6357	131452	4,35	4,21	21,4	2	11

Źródło: GUS rok 2003

Poziom zamożności społeczeństwa powiatu

Analiza podstawowych wskaźników ekonomicznych wskazuje, że ludność powiatu żyje na niższym poziomie, niż ludność województwa wielkopolskiego. Stopień zamożności mieszkańców powiatu w istotny sposób odbiega od średniej wojewódzkiej.

Wpływa na to wiele czynników, w tym m.in.: niski poziom przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w gospodarce narodowej, który według danych GUS w IV kwartale 2002 roku wynosił w powiecie

1 660,84zł. (wynagrodzenie brutto) i był jednym z najniższych w regionie; przy czym, wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej województwa wielkopolskiego wynosiła w tym samym okresie 2 047,58 zł. O niskim stopniu zamożności mieszkańców powiatu świadczy również w znacznym stopniu wysoka stopa bezrobocia (tj. 20,5% w 2002r. i 21,5% w 2003r.) w tych samych latach stopa bezrobocia w województwie wielkopolskim wynosiła odpowiednio 15,9% i 16%.

Tab. Nr 5 Rozkład uzyskiwanych dochodów mieszkańców powiatu w latach 2000-2003

SKALA PODATKOWA	2000	2001	2002	2003
1 – 32736	40532	39780	40408	40918
32737 – 65472	1194	1075	1149	1342
powyżej 65472	366	318	359	373

Źródło Urząd Skarbowy we Wrześni

Na przestrzeni ostatnich kilku lat w powiecie wrzesińskim, liczba osób uzyskująca dochód (po odliczeniu składek na ubezpieczenie społeczne), w poszczególnych progach podatkowych nie ulega większym zmianom. Najwięcej osób uzyskuje najniższy dochód, jest ich ponad trzydziestokrotnie więcej niż osób osiągających drugą skalę podatkową. Najmniej liczną grupę stanowią oczywiście osoby uzyskujące najwyższe dochody. Jest ich ponad 3,5 krotnie mniej niż osób z 2 skali podatkowej i aż 110 krotnie mniej niż w najniższej skali podatkowej.

Rynek pracy

Brak doświadczenia zawodowego oraz mała umiejętność poszukiwania pracy powoduje trudności w znalezieniu przez młodzież pierwszej pracy. Ta grupa bezrobotnych bez finansowego wspomaganie zatrudnienia środkami Funduszu Pracy ma niewielkie szanse znalezienia pracy. Sytuacja na rynku pracy powoduje, że pracodawcy zatrudniają

absolwentów szkół w zasadzie wyłącznie w ramach zawartych z urzędem pracy umów absolwenckich oraz stażowych.

Do zadań powiatu zgodnie z ustawą z dnia 1.05.2004r. o Promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy”, należy:

1. opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy stanowiącego część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych.
2. Pozyskiwanie i gospodarowanie środkami finansowymi na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.
3. Udzielanie pomocy bezrobotnym i innym osobom poszukującym pracy w znalezieniu pracy, a także pracodawcom w pozyskaniu pracowników [pośrednictwo pracy].
4. Rejestrowanie bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy,
5. Inicjowanie, organizowanie i finansowanie projektów lokalnych i innych działań na rzecz aktywizacji bezrobotnych.
6. Inicjowanie i wspieranie działalności klubów pracy.
7. Współpraca z gminami w zakresie upowszechniania ofert pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, organizacji robót publicznych oraz zatrudnienia socjalnego na podstawie odrębnych przepisów.

Ponadto w rozdziale 13 tej ustawy w Art.63 jest mowa o tym, że starosta samodzielnie lub we współpracy z innymi organami, organizacjami i podmiotami zajmującymi się problematyką rynku pracy, w celu promocji zatrudnienia i aktywizacji bezrobotnych i poszukujących pracy, inicjuje i realizuje projekty lokalne.

Powiat wrzesiński posiada Powiatowy Program Przeciwdziałania Bezrobociu oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2003-2005. Został on przyjęty do realizacji przez radę powiatu we wrześniu uchwałą nr49/VIII/2003 w dniu 29 maja 2003r.

Program obejmuje działania w trzech dziedzinach.

Pierwszą z nich jest:

- aktywizacja lokalnego rynku pracy, poprzez stworzenie warunków dla rozwoju istniejących oraz powstawania nowych podmiotów gospodarczych. Realizacją tego działania ma się zajmować Wydział Promocji, Kultury i Integracji Europejskiej Starostwa Powiatowego we Wrześni.

Następną dziedziną jest stworzenie warunków do:

- optymalnego wykorzystania zasobów pracy,
- obniżenia kosztów zatrudnienia,
- łagodzenia skutków zwolnień grupowych,
- zmniejszenie zagrożenia długotrwałym bezrobociem.

Za realizację tego działania odpowiada głównie Powiatowy Urząd Pracy.

Trzecią dziedziną w której według planu powinny zostać podjęte działania jest:

- dostosowanie struktury kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy poprzez nawiązanie stałej współpracy szkół ponadgimnazjalnych z Powiatowym Urzędem Pracy i samorządami.

Realizacją tego działania ma się zajmować Wydział Oświaty i Sportu Starostwa Powiatowego we Wrześni.

Program zakłada, że aktywizowanie lokalnego rynku pracy odbywać się będzie poprzez:

- upowszechnianie działalności Funduszu Poręczeń Kredytowych,
- utworzenie Powiatowego Centrum Informacji Gospodarczej,
- zintegrowanie samorządów lokalnych i organizacji gospodarczych wokół rozwoju przedsiębiorczości.

Według programu, wykorzystanie zasobów pracy następować będzie poprzez aktywizację zarejestrowanych bezrobotnych różnymi formami przeciwdziałania bezrobociu oraz zwiększenie szans zatrudnienia dla osób niepełnosprawnych poprzez udział środków finansowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Program zakłada, że reforma systemu kształcenia dokonywać się będzie poprzez:

- bieżącą korektę programów nauczania przedmiotów zgodnych z aktualnymi potrzebami rynku pracy,
- promocję idei przedsiębiorczości wśród uczniów we wszystkich szkołach podstawowych,
- promocję w szkołach ponadgimnazjalnych doradztwa zawodowego,
- organizację Powiatowych Targów Edukacyjnych dla gimnazjalistów,
- organizację szkoleń i przekwalifikowań dla osób bezrobotnych w celu doskonalenia ich umiejętności zawodowych do potrzeb zmian na lokalnym rynku pracy.

Młodzież szkolna z terenu powiatu wrzesińskiego ma możliwość korzystania z fachowej pomocy pedagoga - doradcy zawodowego, zatrudnionego w Poradni Pedagogiczno- Psychologicznej we Wrześni. Prowadzi on cykliczne spotkania z młodzieżą ponadgimnazjalną w szkołach. Lider Klubu Pracy – doradca zawodowy w ramach poradnictwa grupowego odbywał spotkania dotyczące mechanizmów funkcjonowania rynku pracy głównie w szkołach ponadgimnazjalnych na terenie Wrześni. Corocznie odbywają się także Powiatowe Targi Edukacyjne która mają na celu także uświadomienie młodzieży szkolnej znaczenia wyboru szkoły, jako de facto, pierwszego ważnego wyboru zawodowego. W szkołach ponadgimnazjalnych realizowany jest przedmiot „podstawy przedsiębiorczości”, w szkołach gimnazjalnych realizuje się tzw. „ścieżki międzyprzedmiotowe”, których celem jest promowanie idei przedsiębiorczości wśród uczniów.

Dwóch doradców zawodowych w 2003 roku udzieliło 1447 porad, liczba osób które skorzystały z porad i informacji zawodowych wyniosła 899. Odbływały się także giełdy pracy dla 5 grup liczących łącznie 110 osób, ponadto w klubie pracy brały udział 122 osoby. W 2004 roku (do 8 października) jeden doradca udzielił 715 osobom porad, z informacji zawodowych skorzystało 481 osób. Odbyło się 18 giełd pracy dla 215 osób. Dodatkowo do czerwca 182 osobom wydano opinie o skierowaniu na szkolenia zawodowe.

Jak pokazują dane w powiecie wrzesińskim nieustannie rośnie liczba osób bezrobotnych. W 1997r. było takich osób zaledwie 1 897 dziś jest ich prawie trzy i pół razy więcej – tj. 6 794 osób. Tempo przybywania osób bezrobotnych, gdy porównuje się rok do roku jednak spada. Wynosiło ono porównując 1998 z 1999 - 739 osób, w następnych latach 2000 – 507 osób, 2001- 643 osób, porównując 2003 z 2002 wynosi ona 308 osób.

Nowa ustawa wprowadziła od 1 czerwca br. 6-cio miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, co przy tak wysokim bezrobociu w naszym powiecie niekorzystnie wpływa na sytuację wielu rodzin.

Tab. Nr 6 Bezrobotni zarejestrowani (stan 31.12.2003r.)

wyszczególnienie	bezrobotni zarejestrowani					stopa bezrobo cia rejestro wego w %	oferty pracy
	ogółem	z liczby ogółem					
		kobiety	bez prawa do zasiłku	dotychczas niepracujący			
				razem	absolwen ci szkół ponad- podsta wowych		
Województwo 2002	249238	129906	203234	51885	15760	15,9	48900
Województwo 2003	247869	132100	204769	50993	14299	16	66713
Powiat wrzesiński 2002	6486	3425	4850	1596	420	20,5	1151
Powiat wrzesiński 2003	6974	3764	5389	1636	414	21,5	1482

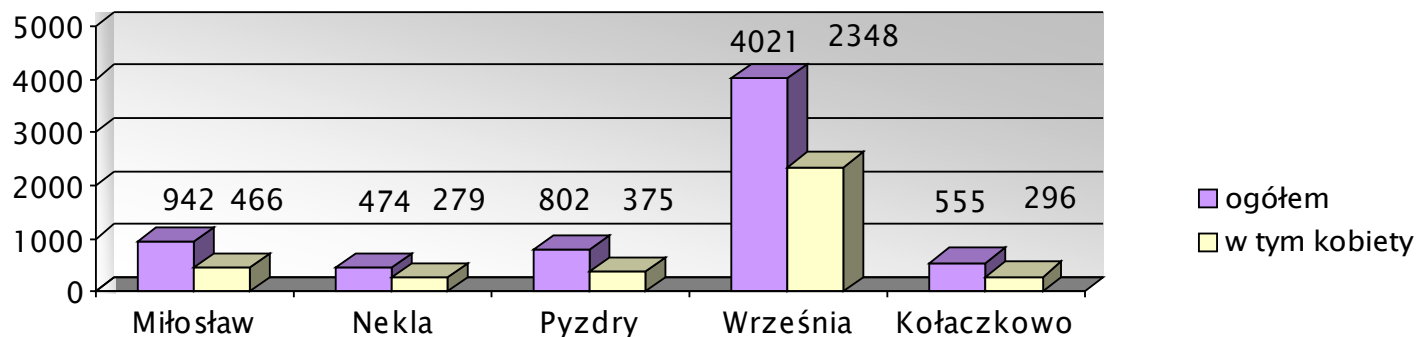
Źródło: GUS 2003r., PUP Września 2003r.

Tab. Nr 7 Rynek Pracy (stan 31.12.2003r.)

Wyszczególnienie		Pracujący						Bezrobotni zarejestrowani	
		Ogółem	W tym kobiet	Z liczby ogółem -w sektorze				ogółem	w tym kobiet
				rolniczym	przemysłowym	usług			
						rynkowych	nierynkowych		
Powiat wrzesiński		12787	6428	457	5977	2978	2755	6794	3764
Gminy:									
	Miłosław	1646	901	30	1244	110	224	942	466
	Nekla	1080	513	92	674	169	144	474	279
	Pyzdry	647	423	6	251	134	248	802	375
	Września	8962	4359	279	3652	2515	1960	4021	2348
	Kołaczkowo	452	232	50	156	50	179	555	296

Źródło: Urząd Statystyczny Stanowisko Pracy we Wrześni, Powiatowy Urząd Pracy

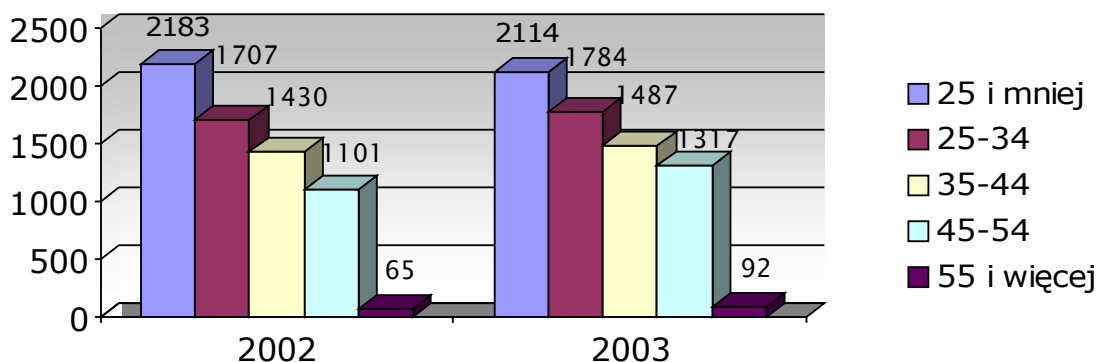
Wykres nr 7
Rynek pracy - bezrobotni zarejestrowani za 2003r.

Większość bezrobotnych w skali powiatu stanowią kobiety tj. 55% w 2003r. o 2% więcej niż w roku poprzednim. W 2003r. tylko 20,68% bezrobotnych miało prawo do zasiłku a wśród zarejestrowanych 24% stanowią osoby, które dotychczas jeszcze nie pracowały osoby długotrwale bezrobotne (pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy), których było 50% ogółu bezrobotnych. Absolwenci szkół ponadpodstawowych stanowią w tej kategorii niewiele ponad 25%.

W porównaniu z województwem stopa bezrobocia rośnie szybciej i jest znacznie wyższa. W skali województwa wynosiła w 2002r. 15,9%, w 2003r.-16%. Natomiast w powiecie ten wskaźnik wynosi odpowiednio 20,5% oraz 21,5%.

Wykres nr 8 Bezrobotni według wieku w powiecie w latach 2002-2003

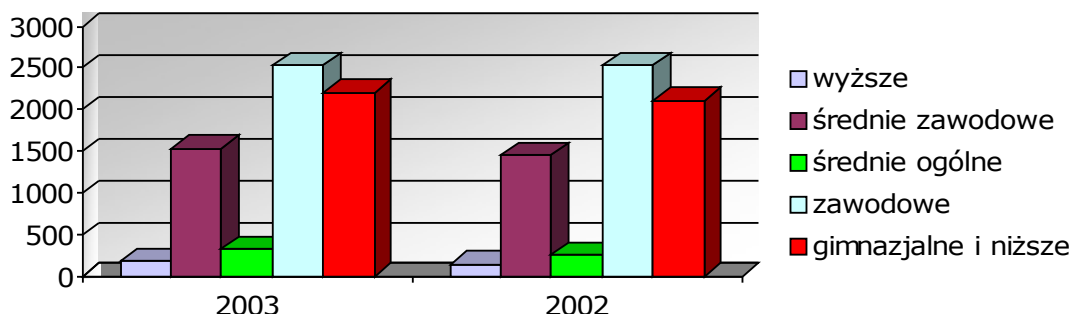

Źródło: GUS 2003r., PUP Września 2003r.

W odniesieniu do powyższego wykresu można przypuszczać, że osoby poniżej 55 roku życia w niedługim czasie mogą zasilić dziś najmniej liczną grupę wśród osób bezrobotnych, czyli osób powyżej 55 roku życia. Liczba bezrobotnych w wieku 18-24 lata spadła od grudnia 2002r. z 34% do 31%, w wieku 25-34 utrzymała się na poziomie 26%, w wieku 35-44 lata również się nie zmieniła i utrzymała się na poziomie 22%, w wieku 45-54 lata zwiększyła się do 19% z 17% oraz w wieku powyżej 54 zwiększyła się o 0,4% do 1,4%

Poziom wykształcenia przekłada się na atrakcyjność danej osoby na rynku pracy, co w jasny sposób daje odpowiedź, co trzeba zrobić, aby zmniejszyć bezrobocie, a więc także negatywne skutki społeczne będące wynikiem takiej sytuacji. Bezrobotnym legitymującym się niskim wykształceniem bardzo trudno znaleźć pracę, gdyż nie potrafią dopasować się do zmieniającej się sytuacji, nowych wymagań. W skali powiatu najwięcej osób posiada niskie wykształcenie, szczególnie jest to widoczne na terenach wiejskich.

Wykres nr 9 Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia w 2003r. i 2002r.

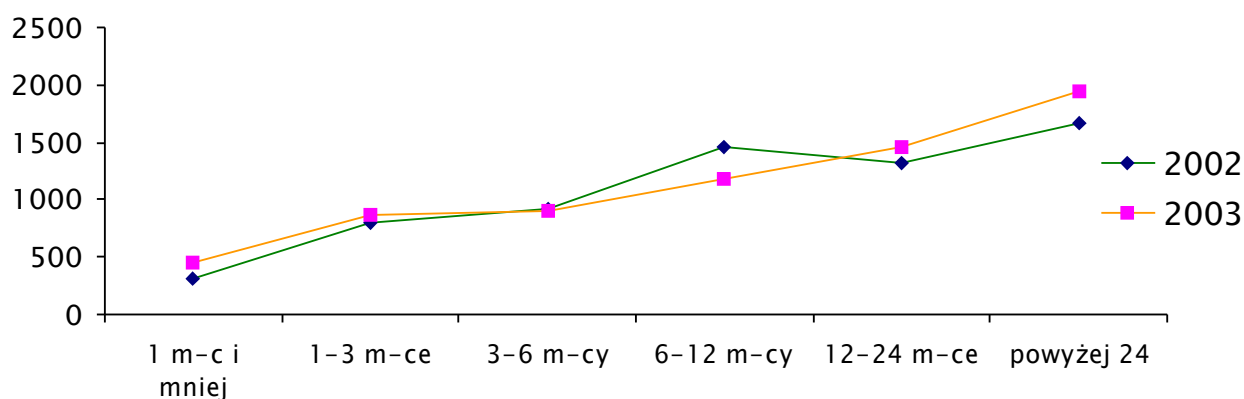

Źródło: GUS 2003r., PUP Września 2003r.

Z powyższych danych wynika, że nadal największą grupę stanowią bezrobotni z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym a najmniejsza z wyższym. Niestety osoby dobrze wykształcone także coraz częściej nie mogą znaleźć już nawet nie odpowiedniej ale jakiegokolwiek pracy, stąd często znajdują ją w Poznaniu.

Poziom wykształcenia w zasadniczy sposób wpływa na to czy dana osoba staje się bezrobotna, wyraźnie to widać na powyższym wykresie. Najmniejsze bezrobocie odnotowuje się wśród osób z wyższym wykształceniem. Podobnie niski wskaźnik odnotowuje się wśród absolwentów ogólniaków. Jest to zapewne wynikiem podjęcia przez nich nauki na wyższych uczelniach. Najwięcej bezrobotnych może legitymować się wykształceniem zawodowym i gimnazjalnym, które w obecnej sytuacji na rynku pracy jest wykształceniem zbyt małym. Wysokie bezrobocie wśród osób starszych może być wynikiem nieadekwatności ich wykształcenia w stosunku do wymagań pracodawców. W gminie Września najwięcej bezrobotnych jest wśród osób z wykształceniem średnim zawodowym, jest to spowodowane także złym systemem w szkołach, które „produkują” bezrobotnych.

Wykres nr 10 Bezrobotni wg. czasu pozostawania bez pracy w latach 2002-2003

Źródło: GUS 2003r., PUP Września 2003r.

Osobom bezrobotnym już w momencie rejestracji w PUP udzielana jest pomoc w znalezieniu zatrudnienia lub w zdobyciu nowych kwalifikacji tak, aby zwiększyć ich szanse na pracę. Pracownicy działu informacji i rejestracji kierują osoby bezrobotne do pośredników pracy w celu przedstawienia im propozycji odpowiedniego zatrudnienia, bądź określenia kwalifikacji niezbędnych do podjęcia pracy.

Absolwenci informowani są o możliwościach, jakie daje status absolwenta, o metodach poszukiwania pracy, specyfice lokalnego rynku pracy. Otrzymują materiały i informacje na temat prawidłowego przygotowania dokumentów aplikacyjnych oraz przygotowania do rozmowy kwalifikacyjnej.

Osoby bezrobotne zainteresowane zmianą lub podniesieniem kwalifikacji mogą w PUP skorzystać z pomocy doradcy zawodowego, w celu wyboru odpowiedniego szkolenia. Ponadto doradcy zawodowi udzielają pomocy wszystkim zainteresowanym bezrobotnym w podjęciu decyzji związanych z wyborem zawodu czy też szkoły. Doradcy gromadzą i upowszechniają informację o zawodach, drogach uzyskania kwalifikacji zawodowych, potrzebach rynku pracy. Doradcy udzielają porad posługując się w swojej pracy różnymi metodami i technikami, do których zaliczyć można: rozmowę doradczą, analizę dokumentów, oraz testy określające predyspozycje zawodowe klienta.

Czas pozostawania bez pracy ma wpływ na funkcjonowanie, postrzeganie jednostki przez otoczenie jak i przez samego siebie. Niestety z tego wykresu widzimy, że im dłużej pozostaje się bez pracy tym mniejsze prawdopodobieństwo jej znalezienia. Coraz więcej jest osób, które bez pracy pozostają powyżej dwóch lat. Ta tendencja w porównaniu z rokiem poprzednim jeszcze się nasiliła. Tak długi okres bez dochodów w istotny sposób zmienia sytuację materialną a także psychiczną rodzin,

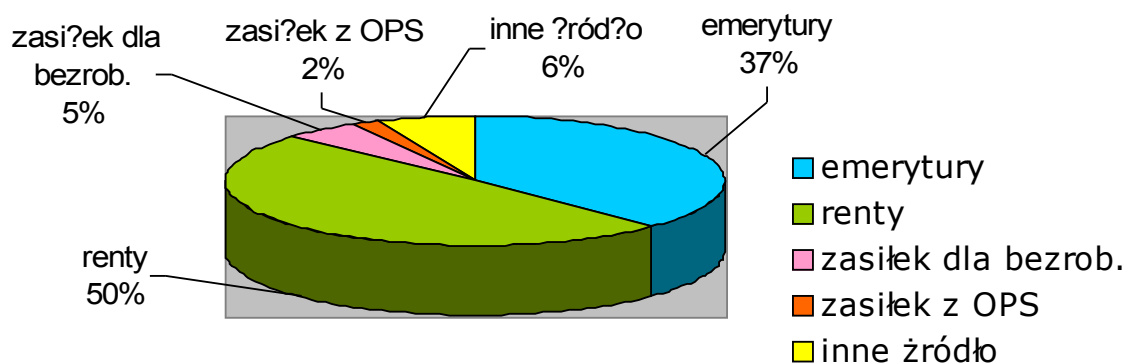
w której takie osoby się znajdują. Bezrobocie może być powodem pijaństwa, degeneracji rodziny, konfliktów i spięć w jej obrębie czego skutkiem może być jej rozpad.

Główne źródło utrzymania ludności powiatu wrzesińskiego można podzielić na trzy kategorie:

- z pracy – utrzymuje się 23 867 osób
- niezarobkowego źródła – utrzymuje się 20 054 osób
- pozostających na utrzymaniu innych – 29 329 osób

Niezmiernie ważnym faktem jest to, że liczba osób utrzymująca się z pracy i z nie zarobkowych źródeł utrzymania jest zbliżona. Ogromna jest liczba osób pozostających na utrzymaniu innych. Są to zapewne osoby uczące się ale i część bezrobotnych bez prawa do zasiłku.

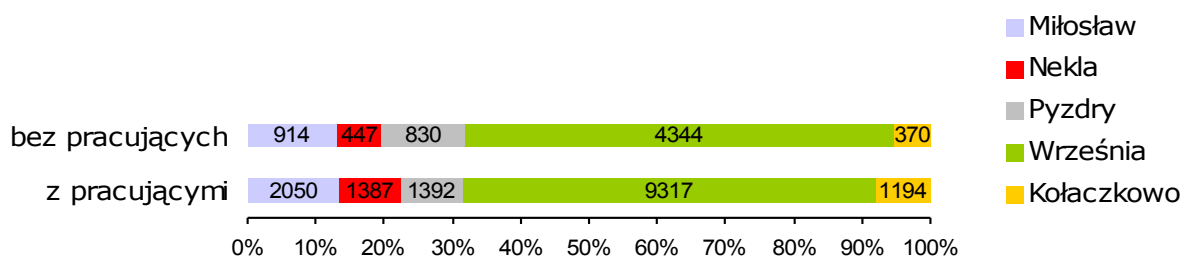
Wykres nr 11
Utrzymujący się z niezarobkowego źródła w 2002r.

Źródło: GUS 2003r.

Powyższy wykres ukazuje, źródło utrzymania osób niepracujących. Głównym źródłem utrzymania osób niepracujących w powiecie bo aż 87% są emerytury i renty.

Wykres nr 12 Gospodarstwa domowe w 2002r.

Źródło: GUS 2003r.

Aż w prawie połowie gospodarstw domowych w naszym powiecie znajdują się osoby nie pracujące. Gospodarstw domowych bez osób pracujących jest w naszym powiecie więcej niż w większym powiecie szamotulskim. Bardziej jest to widoczne wśród gospodarstw domowych miejskich, jedna trzecia takich gospodarstw to gospodarstwa gdzie są osoby bez pracy. Wszystko to ma olbrzymi wpływ na funkcjonowanie rodziny, na zaspokajanie potrzeb, rozwój aspiracji.

Tab. Nr 8 Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 i więcej stan na dzień 31.12.2003r.

Wyszczególnienie	ludność ogółem	aktywni zawodowo			bierni zawodowo	współczynnik aktywności zawodowej	wskaźnik zatrudnienia	stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni				
województwo	2714024	524859	1240794	284065	1152974	56,9	46,3	18,6
mężczyźni						64,6	53,4	17,3
kobiety						50,0	39,8	20,3
powiat wrzesiński	58815	32981	25768	7213	25583	56,3	44,0	21,9
mężczyźni	28499	18299	14591	3708	10097	64,4	51,4	20,3
kobiety	30316	14682	11177	3505	15486	48,7	37,0	23,9
gminy								
Miłosław	8237	4521	3593	928	3691	55,1	43,8	20,5
Nekla	5084	2947	2409	538	2120	58,2	47,5	18,3
Pyzdry	5749	3080	2376	704	2646	53,8	41,5	22,9
Września	35042	19631	15182	4449	15238	56,3	43,5	22,7
Kołaczkowo	4703	2802	2208	594	1888	59,7	47,1	21,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP Września

Tab. Nr 9 PODMIOTY GOSPODARCZE (stan w dniu 31.03.2004 r.) – zarejestrowane w rejestrze REGON

Ogółem	7 661
---------------	--------------

Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej

Ogółem	1 333
w tym	
przedsiębiorstwa państwowe	3
spółdzielnie	37
spółki handlowe	229
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	69
spółki cywilne	614

Źródło: strona internetowa Starostwa Powiatowego Września

Tab. Nr 10 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne)

Ogólnie	6 328
w tym	
rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	143
przemysł	779
w tym przetwórstwo przemysłowe	775
budownictwo	780
handel i naprawy	2 461
hotele i restauracje	210
transport, gospodarka magazynowa i łączność	352
pośrednictwo finansowe	207
obsługa nieruchomości i firm, nauka	801
pozostała działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna	239

Źródło: strona internetowa Starostwa Powiatowego Września

W strukturze podmiotów gospodarczych powiatu wrzesińskiego znaczącą grupę zajmują podmioty jednoosobowe. W powiecie zakładów zatrudniających powyżej 250 osób jest zaledwie 10. W strukturze podmiotów gospodarki narodowej wg. form własności dominującą rolę odgrywa sektor prywatny, w którym systematycznie powiększa się liczba podmiotów gospodarczych. 84% sektora prywatnego stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Obecnie w powiecie dominują małe i średnie przedsiębiorstwa, spośród nich 90% to

mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 10 osób, napotykające na wiele barier rozwojowych.

Na podstawie ofert pracy Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni ustalił, że najczęściej poszukiwanymi zawodami na terenie powiatu są:

Tab. Nr 11 Najczęściej poszukiwane zawody na terenie powiatu w 2003r.

	Główne oferty	Liczba ofert pracy
1.	Pracownik biurowy (staże absolwenckie)	219
2.	sprzedawca	131
3.	Budowlane (cieśla, zbrojarz, murarz, malarz, monter, wod.kan.)	99
4.	Krawiec, szwaczka	82
5.	Kierowca wózka jezdniowego	58
6.	Pracownik fizyczny	51
7.	Meliorant – PRACE SPECJALNE	48
8.	Operatorzy różnych maszyn	47
9.	Kierowca samochodu ciężarowego	43
10.	Kasjer – sprzedawca	33
11.	Pozostałe	339
Razem		1482

Źródło: PUP Września

Wymagania i oczekiwania pracodawców są bardzo wysokie, nie wystarczy tylko wiedza teoretyczna, ale głównie brane są pod uwagę umiejętności praktyczne i doświadczenie zawodowe.

Pracodawcy wymagają dodatkowo: komunikatywności, prawa jazdy, znajomości języków obcych, umiejętności obsługi komputera i innych urządzeń biurowych.

Pracodawcy często proponują wynagrodzenie najniższe w związku z wysokimi kosztami przy zatrudnianiu pracownika.

Ponadto niechętnie zatrudniają osoby z nieuregulowanym stosunkiem do służby wojskowej, dotyczy to szczególnie absolwentów i wymagają pełnej dyspozycyjności.

Tab nr 12 Najczęściej wykonywane zawody wśród bezrobotnych przed rejestracją w Powiatowym Urzędzie Pracy we Wrześni w 2003r.

lp	zawód	osoby
1.	Sprzedawca	672
2.	Bez zawodu	524
3.	Ekonomista	232
4.	Technik prac biurowych	220
5.	Robotnik placowy	219
6.	Stolarz	181
7.	Mechanik samochodów osobowych	180
8.	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	172
9.	Krawiec	167
10.	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	166

Źródło: PUP Września

Wzrost dynamiki zapotrzebowania na pracę można spodziewać się w następujących obszarach: biotechnologii, ochrony środowiska, obsługi integracji regionalnej, ochrony zdrowia i opieki społecznej, informacji, edukacji.

Oświata

Wprowadzona z dniem 1 stycznia 1999 roku reforma administracji samorządowej doprowadziła do decentralizacji w zakresie zarządzania oświatą.

Tak więc z mocy prawa Powiat Wrzesiński stał się organem prowadzącym dla szkół ponadpodstawowych oraz placówek oświatowo-wychowawczych. Założenia realizowanej obecnie reformy oświaty wprowadzają zmiany w zakresie kształcenia ponadgimnazjalnego, które prowadzone będą w liceum profilowanym, szkole zawodowej oraz w liceum uzupełniającym.

Tak prowadzony system kształcenia pozwala na przygotowanie młodego człowieka do zawodu w sposób elastyczny, dający szansę łatwego przekwalifikowania się dzięki dobrej orientacji w potrzebach lokalnego rynku pracy.

W roku szkolnym 2004/2005 Powiat Wrzesiński jest organem prowadzącym dla następujących szkół i placówek oświatowych:

Lp	szkoła – placówka
1	Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza,
2	Zespół Szkół Politechnicznych im. Bohaterów Monte Cassino,
3	Zespół Szkół Zawodowych nr. 2 im. Powstańców Wielkopolskich,
4	Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. gen. dr Romana Abrahama,
5	Zespół Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka,
6	Międzyszkolny Ośrodek Sportowy,
7	Gimnazjum Specjalne w Kołaczku,
8	Centrum Kształcenia Praktycznego organizuje kursy i zajęcia w ramach nauki zawodu,
9	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

Liczba uczniów w roku szkolnym 2003/2004 w szkołach publicznych (wg danych z 30.09.2003 liczba uczniów wynosiła 4557, w tym:

LO	- 670
ZSTiO	- 1656
ZSP	- 1017
ZSZ nr 2	- 969
ZSS	- 229
TOS	- 36

Na terenach wiejskich zamieszkuje ok. 30 % uczniów uczęszczających do szkół publicznych.

Liczba uczniów (z wyjątkiem uczących się w Zespole Szkół Specjalnych) posiadających orzeczenia:

- poradni psychologiczno-pedagogicznej,
- o stopniu niepełnosprawności,
- równoważnych zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych
- wyniosła w roku szkolnym 2003/2004 – 89 uczniów.

Tab. Nr 13 Wykaz liczby uczniów w powiecie według typu szkoły w 2002r.

Wyszczegół- nienie	Uczniowie w szkolnictwie(wykształcenie)					dzieci w placówkach wychowa nia przedszkol nego
	podsta wowe	gimna- zjalne	średnim		policealne i pomatura- lne	
			ogólne	techniczne i zawodowe		
Powiat Wrzesiński	6225	3798	1014	3406	163	1557
Gminy						
Miłosław	893	525				213
Nekla	603	316				200
Pyzdry	621	401				136
Września	3486	2191	1014	3406	163	891
Kołaczkowo	622	365				117

Źródło: GUS 2003r.

W szkołach ponadgimnazjalnych, w roku 2003/2004 zatrudnionych jest łącznie 347,65 nauczycieli (uwzględniając niepełnozatrudnionych) Z podziałem na stopnie awansu zawodowego sytuacja przedstawia się następująco:

stażyści	- 19,83
kontraktowi	- 45,39
mianowani	- 233,60
dyplomowani	- 48,83

Wysokie koszty kształcenia powodują, że brak jest dostatecznego zabezpieczenia szkolnictwa pod względem finansowym. Wysokich nakładów wymaga poprawa jakości kształcenia w szkołach. Dotyczy to warunków nauczania jak i stopnia wyposażenia bazy dydaktycznej. Jest to przede wszystkim związane z dostosowaniem kształcenia do potrzeb rynku pracy. Młodzież, która zdobędzie odpowiednie wykształcenie, będzie mogła konkurować na rynku pracy.

Należy więc przede wszystkim tworzyć i wyrównywać szanse dostępu do edukacji, w szczególności w odniesieniu do młodzieży:

-wiejskiej,

-niepełnosprawnej,

Może to nastąpić poprzez takie działania jak:

- poszerzenie oferty edukacyjnej związanej z nauką języków obcych (zajęcia pozalekcyjne),
- realizowanie projektów edukacyjnych integrujących młodzież z różnych środowisk (wypoczynek młodzieży),
- tworzenie warunków w sferze warunków bytowych (stypendia),

wyposażenie szkół w pracownię komputerowe z łączem internetowym, tworzenie centrów informacji multimedialnej i internetowej na potrzeby wynikające z nauczania i zajęć pozalekcyjnych.

By pomoc instytucjonalną skierować do młodzieży niepełnosprawnej oraz tej ze środowisk patologicznych należy wzmocnić rolę szkół w procesie wychowania i opieki zdrowotnej nad uczniem. Osiągnięcie tego celu nastąpi poprzez:

- poszerzenie poradnictwa pedagogiczno-psychologicznego,
- wspieranie programów profilaktycznych.

Od stycznia 2005r. przestanie działać Międzyszkolny Ośrodek Sportowy, w którego skład wchodziło 16 grup sportowych w tym 5 koszykówki, 4 lekkiej atletyki, po dwie siatkówki i piłki ręcznej. W MOS-ie trenowało 232 osoby. W czerwcu 2004r. Rada Powiatu we Wrześni podjęła uchwałę w sprawie zamiaru likwidacji Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego we Wrześni. Nie oznacza to jednak rezygnacji z prowadzonej przez tą placówkę działalności. Młodzież będzie miała zapewnioną możliwość twórczego, aktywnego spędzania czasu w ramach zmienionych struktur organizacyjnych.

W powiecie wrzesińskim funkcjonują dwie szkoły wyższe. Pierwszą z nich jest Wydział Zamiejscowy Wyższej Szkoły Handlu i Rachunkowości który swą siedzibę ma w Poznaniu. Program nauczania obejmuje kierunek zarządzanie i marketing. Drugą jest Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych.

Akcesja Polski do Unii Europejskiej stwarza młodzieży nowe możliwości w dostępie do edukacji, kultury i rynku pracy. Dlatego należy przygotować ją do kontaktów międzynarodowych, zwłaszcza poprzez wspieranie finansowe i organizacyjne różnych form międzynarodowej współpracy młodzieży.

Wzmocnienie powiązań edukacji z potrzebami rynku pracy może być skutecznie realizowane poprzez stworzenie systemu doradztwa w zakresie wyboru kierunku nauczania i doradztwa zawodowego.

Odpowiednie przygotowanie młodzieży do życia zawodowego wymaga stworzenia stosownej bazy dydaktycznej (zwłaszcza w szkolnictwie zawodowym). W związku z tym należy podnieść standard w zakresie wyposażenia:

- znajdujących się w szkołach pracowni specjalistycznych oraz
- unowocześnić infrastrukturę edukacyjną, przeznaczoną zwłaszcza do kształcenia praktycznego.

Ochrona zdrowia

Ochrona zdrowia w Polsce od 1990r. prowadzona jest w oparciu o Narodowy Program Zdrowia (NPZ). Ten dokument, opracowany został przez zespół ekspertów z udziałem członków Międzyresortowego Zespołu

Koordynacyjnego Narodowego Programu Zdrowia, we współpracy z Wydziałem Programów Zdrowotnych Biura Przekształceń Systemowych w Ochronie Zdrowia MZiOS, określa on cele i kierunki zdrowotnej polityki publicznej w Polsce do 2005 r.

Celami strategicznymi Narodowego Programu Zdrowia jest poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności przez:

- Stwarzanie warunków oraz kształtowanie motywacji, wiedzy i umiejętności zdrowego stylu życia, a także podejmowania działań na rzecz zdrowia własnego i innych.
- Kształtowanie sprzyjającego zdrowiu środowiska życia, pracy i nauki.
- Zmniejszenie różnic w zdrowiu i dostępie do świadczeń zdrowotnych.

Cele operacyjne przedstawiają się następująco:

1. poprawa sposobu żywienia ludności i jakości zdrowotnej żywności,
2. zmniejszenie rozpowszechnienia palenia tytoniu,
3. zwiększenie aktywności fizycznej i ludności,
4. zmniejszenie i zmiana struktury spożycia alkoholu oraz zmniejszenie szkód zdrowotnych spowodowanych alkoholem,
5. ograniczenie używania substancji psychoaktywnych i związanych z tym szkód zdrowotnych,
6. zwiększenie skuteczności edukacji zdrowotnej społeczeństwa oraz działań w zakresie promocji zdrowia,
7. promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie występowaniu zaburzeń psychogennych,
8. zmniejszenie narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku życia i pracy,
9. poprawa stanu sanitarnego kraju,
10. zmniejszenie częstości wypadków, szczególnie drogowych,
11. zwiększenie sprawności i skuteczności pomocy doraźnej w nagłym zagrożeniu życia,
12. zwiększenie dostępności i usprawnienie podstawowej opieki zdrowotnej,
13. zapobieganie występowaniu oraz skutkom wcześniactwa i małej urodzeniowej masy ciała,
14. usprawnienie wczesnej diagnostyki i czynnej opieki nad osobami z ryzykiem rozwoju niedokrwiennej choroby serca,
15. usprawnienie wczesnej diagnostyki i zwiększenie efektywności leczenia nowotworów złośliwych szyjki macicy i sutka,
16. stworzenie warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym włączenie się lub powrót do czynnego życia,
17. zwiększenie skuteczności zapobiegania chorobom zakaźnym,

18. intensyfikacja profilaktyki próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci, młodzieży oraz kobiet ciężarnych.

Wejście Polski do Unii Europejskiej i związana z tym konieczność dostosowania do standardów unijnych wymusi na wrzesińskim sektorze ochrony zdrowia, przeprowadzenie szeregu istotnych zmian restrukturyzacyjnych jednostek organizacyjnych służby zdrowia.

W celu podniesienia jakości usług medycznych niezbędne jest przeprowadzenie inwestycji w zakresie infrastruktury, obejmujących modernizację i rozbudowę obiektów, dostosowujących je do wymaganych standardów europejskich. Konieczna jest też modernizacja i zakup nowej aparatury medycznej.

Jedną z form standaryzacji w ochronie zdrowia jest zarządzanie jakością.

Standaryzacja ta polega na integracji systemu organizacyjnego zakładu, która obejmuje: planowanie strategiczne, rozmieszczanie zasobów, planowanie jakości, wykonanie i ocenę. W praktycznej działalności zarządzanie sprowadza się do zaprojektowania, opracowania i wdrożenia systemu jakości.

Zapewnienie jakości pozwala na właściwe wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na służbę zdrowia, redukcję kosztów i unikanie marnotrawstwa. Jest to priorytetowy kierunek rozwoju jednostek medycznych służby zdrowia na terenie powiatu wrzesińskiego.

Zgodnie z celem szesnastym NPZ - tworzenie warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym włączenie się lub powrót do czynnego życia przewiduje się podjęcie następujących zadań:

- Usuwać bariery urbanistyczne, architektoniczne i komunikacyjne w miejscu zamieszkania, pracy, obiektach publicznych, środkach transportu publicznego w celu ułatwienia poruszania się inwalidom.

- Zmienić zasady ustalania wysokości środków przeznaczonych na zaopatrzenie ludności w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze poprzez wyodrębnienie w ustawie budżetowej (w budżecie centralnym i w budżetach wojewodów) puli środków przeznaczonych na ten cel.

- Usprawnić edukację osób niepełnosprawnych w tym:

- o umożliwić dzieciom i młodzieży uczęszczanie do klas integracyjnych w szkołach masowych,
- o umożliwić dorosłym przekwalifikowanie się i zdobycie zawodu;
- o zwiększyć możliwości kształcenia na poziomie średnim ogólnokształcącym i wyższym (a nie tylko zasadniczym zawodowym).

-
- Udzielać osobom niepełnosprawnym pomocy w zatrudnieniu przez tworzenie zakładów pracy chronionej oraz przystosowanie stanowisk pracy w zwykłych zakładach.
 - Tworzyć politykę społeczną ukierunkowaną na wspomaganie rodzin z osobą niepełnosprawną, w celu zapobiegania nadmiernemu obciążeniu tych rodzin (zwłaszcza w przypadku ciężkiego kalectwa) oraz umożliwienia osobom niepełnosprawnym życia w rodzinie zamiast w domu opieki.
 - Kształtować właściwe postawy społeczne wobec osób niepełnosprawnych (zrozumienie ich problemów, tolerancję, tworzenie konkretnych płaszczyzn integracji).
 - Stymulować rozwój ruchu społecznego oraz wspierać samorządy lokalne i organizacje pozarządowe w działaniach na rzecz poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, ich uspołecznienia i aktywizacji w miejscu zamieszkania.
 - Dokonać reformy systemu orzecznictwa o inwalidztwie, z uwzględnieniem sytuacji życiowej inwalidów oraz ich rehabilitacji przed przejściem na rentę.
 - Usprawnić system rehabilitacji osób niepełnosprawnych w tym:
 - o doskonalić aktualny system przez wprowadzenie do praktyki postulatów kompleksowości, ciągłości, wczesnego wdrażania i powszechności rehabilitacji osób niepełnosprawnych,
 - o przybliżyć usługi rehabilitacyjne do miejsca zamieszkania pacjenta przez tworzenie małych, lokalnych ośrodków oraz rozwijanie różnych form rehabilitacji środowiskowej,
 - o tworzyć ośrodki rehabilitacji kompleksowej o zasięgu regionalnym,
 - o połączyć działania pracowników zajmujących się rehabilitacją i pracowników socjalnych w celu kontynuacji rehabilitacji społecznej w miejscu zamieszkania, po powrocie z ośrodka.
 - Zmodernizować kształcenie personelu placówek rehabilitacyjnych w kierunku modelu integracyjnego (rehabilitacja lecznicza, psychologiczna, zawodowa i społeczna).
- Zgodnie z celem siódmym NPZ - promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie występowaniu zaburzeń psychogennych przewiduje się podjęcie następujących zadań:
- Stwarzać warunki prawne i ekonomiczne, a w razie sytuacji kryzysowych,

-
- zapewniać wsparcie umożliwiające prawidłowe funkcjonowanie rodziny,
 - Wspierać inicjatywy lokalne w zakresie organizacji czasu wolnego dla różnych grup mieszkańców, alternatywne w stosunku do subkultur,
 - Kształcić osoby zajmujące się: wychowaniem, opieką, nauczaniem, resocjalizacją, leczeniem, zarządzaniem i organizacją pracy oraz wypoczynku w zakresie ochrony i promocji zdrowia psychicznego,
 - Umożliwić rodzicom uzyskanie wiedzy o rozwoju i potrzebach psychicznych dziecka oraz umiejętności stymulowania i wspierania tego rozwoju; zapoznawać z zasadami funkcjonowania rodziny i tworzenia dla swych dzieci wzorców osobowościowych oraz kształtowania zdrowego stylu życia,
 - Włączyć do programu wszechstronnej edukacji zdrowotnej w szkole kształtowanie podstawowych umiejętności osobistych i społecznych (odpowiedzialności za swoje zdrowie, komunikowania się z innymi, rozwiązywania własnych problemów, konfliktów, radzenia sobie ze stresem, naciskiem z zewnątrz itd.); stwarzać w szkołach warunki i atmosferę sprzyjającą zdrowiu psychicznemu; wspierać rozwój szkół promujących zdrowie.
 - Dostarczyć środowiskowego (społecznego) i instytucjonalnego wsparcia rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i emocjonalnej.
 - Zapewnić dostępność poradnictwa i pomocy profesjonalnej, w szczególności:
 - o rodzicom dzieci do 6 roku życia (poradnictwo psychologiczne, w tym rozpoznawanie zaburzeń rozwoju psychicznego),
 - o młodzieży w okresie dorastania (w sytuacjach kryzysowych i problemowych),
 - o rodzinom (pomoc w przypadkach konfliktów, dysfunkcji rodziny),
 - o osobom dorosłym, które chcą pogłębić swoją wiedzę i umiejętności w zakresie zaspokajania swoich potrzeb psychicznych i radzenia sobie,
 - o osobom bezrobotnym i niepełnosprawnym (poradnictwo i aktywizacja zawodowa).
 - Wspierać rozwój grup samopomocy oraz organizacje pozarządowe w ich działalności w zakresie promocji zdrowia psychicznego.

Potencjał jednostek służby zdrowia w powiecie wrzesińskim

a) lecznictwo otwarte

Obecnie na terenie powiatu wrzesińskiego istnieje w ramach lecznictwa otwartego, w którym zawiera się podstawowa opieka zdrowotna: 13 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej świadczących opiekę na poziomie podstawowym (30 lekarzy), 2 ośrodki medycyny środowiskowej (12 pielęgniarek), 1 położniczy ośrodek medycyny środowiskowej (4 położne + 2 pielęgniarki).

Następnym elementem lecznictwa otwartego jest 11 specjalistycznych, niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej świadczących usługi w następujących specjalnościach :

- chirurgia ogólna – 2 poradnie
- chirurgia urazowo – ortopedyczna – 1 poradnia
- ortopedia – 3 poradnie
- chirurgia naczyniowa – 1 poradnia
- kardiologia - 1 poradnia
- wad postawy – 1 poradnia
- urologia- 2 poradnie
- diabetologia – 1 poradnia
- preluksacja - 2 poradnie
- choroby płuc- 1 poradnia
- dermatologia z wener. – 1 poradnia
- neurologia - 2 poradnie
- okulistyka- 2 poradnia
- laryngologia – 4 poradnie
- logopedia – 2 poradnie
- psychiatria – 2 poradnie
- psychologia - 1 poradnia
- alergologia - 1 poradnia
- ginekologia – 4 poradnie
- onkologia – 1 poradnia
- rehabilitacja – 3 poradnie + 1 por. w strukturze SPZOZ
- 17 gabinetów świadczących usługi w zakresie stomatologii (20 stomatologów).

Wszystkie przychodnie POZ czynne są od poniedziałku do piątku w godz. 8⁰⁰ do 18⁰⁰ W pozostałych godzinach oraz w dni wolne od pracy ubezpieczeni objęci są całodobową opieką w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, którą gwarantuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej.

b) Lecznictwo zamknięte

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej świadczy usługi związane ze świadczeniami medycznymi dla osób wymagających leczenia stacjonarnego. Do zakresu działania szpitala należy:

- Udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie opieki stacjonarnej w specjalnościach reprezentowanych w szpitalu,

-
- udzielanie świadczeń profilaktyczno- leczniczych oraz promocji zdrowia,
 - udzielanie pomocy osobom, które uległy wypadkom, urazom, w stanach zagrożenia życia oraz świadczeń związanych z ciążą i porodem,
 - wykonanie świadczeń w zakresie diagnostyki oraz rehabilitacji medycznej.

Szpital zabezpiecza opiekę stacjonarną dla wszystkich gmin powiatu wrzesińskiego.

Tab. Nr 14 Potencjał szpitala

Oddziały szpitalne	Liczba łóżek		Liczba hospitalizacji		Liczba lekarzy		Liczba pielęgniarek		Liczba zgonów	
	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003
Neonatologiczny z pododdziałem patologii noworodka	20	20	741	719	2+0,71 kontr.	1+0.71 kontr.	10	10	2	1
Położniczo-ginekologiczny z blokiem porodowym	34	34	2105	1896	1+3,18 kontr.	1+3.18 kontr.	6	6		2
Chirurgiczny z pododdziałami: urazowo-ortopedycznym oraz intensywną opieką pooperacyjną	42	42	2414	2479	3,25+6,05 kontr.	4,25+5,85 kontr.	14	16	41	27
Pediatryczny	26	26	1053	939	1+0,53	1+ 0.53 kontr.	13	13	3	
Intensywnej terapii	3	3	172	153	2,65 kon	4,09 kon.	13	7	49	61
Wewnętrzny z nadzorem kardiologicznym i pododdziałem neurologicznym z nadzorem nad chorym z udarem mózgu	48	48	2504	2458	4+4,29 kontr.	4+3.58 kontr.	16	16	132	120
Pielęgnacyjno-opiekuńczo-rehabilitacyjny z łózkami hospicyjno-paliatywnymi	16	16	228	259	0,35	0.35 kontr.	12	12	56	82
Dział medycyny ratunkowej w tym Szpitalny Oddział Ratunkowy i pomoc doraźna	-	5	-	-	1	1	8	5,25+3amb+2 kontr.	-	-
Hospicjum	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

Charakterystyczna jest duża ilość zgonów na oddziale wewnętrznym z nadzorem kardiologicznym i pododdziałem neurologicznym. Na tym oddziale było także najwięcej odnotowanych hospitalizacji. Zwiększa się liczba zgonów na oddziale pielęgnacyjno - opiekuńczym mimo podobnej liczby hospitalizacji. Liczba hospitalizacji w porównywanych latach uległa niewielkim zmianom, jedynie na oddziale położniczo - ginekologicznym z blokiem porodowym liczby te uległy zmniejszeniu.

Na podstawie przedstawionych danych nasuwa się wniosek aby większą wagę zwrócić na propagowanie aktywnego, zdrowego stylu życia.

Tab. Nr 15 Najczęściej występujące jednostki chorobowe

Lp .	Najczęściej występujące jednostki chorobowe	2002	2003
1.	Nieokreślone zapalenie płuc	181	202
2.	Nieokreślone ostre zapalenie oskrzeli	178	183
3.	Zaburzenia okresu przekwitania	157	81
4.	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	145	124
5.	Ostry zawał serca	116	135
6.	Nadżerka i wywinięcie błony śluzowej kanału szyjki macicy	112	97
7.	Kamice żółciowe	108	170
8.	Omdlenia i zapaść	116	126
9.	Zatrucie lekami	12	25
10.	Alkohol, nie określony	10	28

Źródło: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

W latach 2001-2003 i w pierwszym półroczu bieżącego roku w powiecie wrzesińskim nie stwierdzono zakażeń wirusem HIV oraz zachorowań na AIDS.

Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej we Wrześni w 2003 roku przekazała do N ZOZ informacje o terminach i miejscach bezpłatnych testów na obecność wirusa HIV. Zorganizowano także między innymi gimnazjalny turniej wiedzy o AIDS. Mimo to wydaje się, że wiedza o HIV /AIDS wśród mieszkańców powiatu jest niewystarczająca. Dlatego potrzebna jest wzmożona akcja edukacyjna skierowana do młodzieży, jak i osób dorosłych, mająca na celu uświadomienie tym grupom zagrożeń i okoliczności, w których może dojść do zarażenia się wirusem. Zerowa liczba zachorowań na HIV /AIDS, może być myląca, gdyż wiele osób nie odczuwa potrzeby przebadania się na obecność tego wirusa, a ci, którzy badają się, chcąc zachować większą anonimowość – przeprowadzają badania w innym powiecie.

Programy profilaktyczne

Programy profilaktyczne realizują automatycznie wszystkie jednostki medyczne w zakresie własnych kompetencji medycznych.

Programy zakresu medycyny pielęgnacyjno - środowiskowo – rodzinnej dotyczą profilaktyki i promocji zdrowia i realizowane są w ramach:

- ochrony środowiska,
- opieki nad matką i dzieckiem,
- programu karmienia piersią,
- porad dotyczących zdrowego stylu życia,
- profilaktyki chorób układu krążenia,
- programu skrócenia wzrostowej tendencji i umieralności powodowanych nowotworami złośliwymi,
- programu walki z uzależnieniami,
- programu żywienia dietetycznego (cukrzyca).

Programy zakresu medycyny położniczo - środowiskowo – rodzinnej dotyczą profilaktyki, promocji zdrowia i realizowane są w ramach :

- edukacji : okresu dojrzewania, antykoncepcji, planowania rodziny, zdrowego stylu życia młodzieży i jej rodziny (prelekcje i wykłady w szkołach),
- spotkania grupowe z kobietami - nauka samobadania piersi.

Prognozy demograficzne przewidują starzenie się społeczeństwa (wydłużanie się średniej długości życia), co oznacza wzrost zapotrzebowania na opiekę zdrowotną dla przewlekle chorych. Przewiduje się wzrost zachorowalności na choroby cywilizacyjne głównie układu krążenia i onkologiczne, co będzie skutkowało wzrostem popytu na pewne typy usług. Rozwój motoryzacji skutkował będzie wzrostem urazów i zapotrzebowania na rehabilitację.

Głównymi zagrożeniami dla sprawnego funkcjonowania placówek zdrowotnych są:

- niskie nakłady na ochronę zdrowia,
- częste zmiany i nowelizacje aktów prawnych oraz brak aktów wykonawczych,
- chaos legislacyjny odnośnie służby zdrowia,
- brak stabilnej polityki Narodowego Funduszu Zdrowia i Ministerstwa Zdrowia,
- centralizacja i monopol dysponentów środków,
- niepewność odnośnie zasad finansowania Narodowego Programu Zdrowia i profilaktycznej opieki zdrowotnej,
- niedostateczne środki finansowe na działalność i inwestycje,
- ucieczka pacjentów z naszego powiatu do innych zakładów opieki zdrowotnej.

W ramach realizacji zadań profilaktycznych pionu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej prowadzona jest współpraca z PCK, Policją, samorządami lokalnymi oraz prasą.

Działalność pionu oparta jest głównie na realizacji zadań wynikających z celów Narodowego Programu Zdrowia, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, planów wojewódzkich oraz rozpoznania sytuacji epidemiologicznej terenu. Działalność pionu jest prowadzona pod względem nadzoru nad podległymi placówkami oraz w sferze inspirowania i koordynowania działań oświatowo-zdrowotnych.

W zakresie nadzoru przeprowadzono 94 wizytacje w placówkach nauczania i wychowania oraz w placówkach służby zdrowia.

Zgodnie z celem szóstym NPZ: zwiększenie skuteczności edukacji zdrowotnej społeczeństwa oraz działań w zakresie promocji zdrowia przewiduje się podjęcie następujących zadań.

- Wdrożyć program wszechstronnej edukacji zdrowotnej w szkole podstawowej i ponad podstawowej (w tym profilaktykę uzależnień, HIV /AIDS i edukację seksualną) oraz stworzyć struktury wspierające jego realizację.
- Nasilić w środkach masowego przekazu edukację w zakresie zdrowych stylów życia, z naciskiem na kontrolę własnego zdrowia oraz wskazywaniem sposobów zmiany stylu życia i radzenia sobie z głównymi przyczynami zagrożenia zdrowia.
- Wdrożyć system kształcenia przeddyplomowego i podyplomowego w zakresie promocji zdrowia (dziennikarze, pracownicy samorządów lokalnych, nauczyciele, politycy, działacze organizacji pozarządowych).
- Stymulować i wspierać projekty i działania dotyczące promocji zdrowia oparte na siedliskowym podejściu: zdrowe miasto, zdrowa gmina, szkoła, zakład pracy i szpital promujący zdrowie, zdrowy dom.
- Rozwijać poradnictwo w zakresie zdrowych stylów życia w tym: rodzinne, psychologiczne, żywieniowe, antytytoniowe, antyalkoholowe.
- Wspierać aktywność samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia.

8. Organizacje pozarządowe

W pełni rozwinięte, demokratyczne państwo posiada trzy sektory:

- I.** sektor publiczny - rząd, samorząd i ich agendy,
- II.** sektor rynkowy - organizacje nastawione na zysk: for-profit podlegający transakcjom kupna- sprzedaży,
- III.** sektor ochotniczy - organizacje działające nie dla zysku: non-profit, opierający się na działalności zgodnie z ideą samopomocy

i aktywizmu, wykorzystujący inicjatywy na najniższych piętrach organizacji życia społecznego. To najpełniejszy wyraz społeczeństwa obywatelskiego.

System ochotniczy to osnowa demokratycznej tkanki nowoczesnych społeczeństw bowiem, tworzą go niekomercyjne organizacje, podejmujące decyzje we własnych sprawach, są niezależne od władz sektora publicznego gdyż powstały w oparciu o dobrowolne postanowienie. Ponadto aktywna działalność podmiotów prowadzących działalność społeczną jest elementem spajającym i aktywizującym społeczność lokalną. Podmioty te są inkubatorem dla osób podejmujących aktywność na rzecz małych społeczności, miejscem kształcenia liderów. Dla bieżącej pracy podmiotów prowadzących działalność pozarządową istotne znaczenie ma zarówno wymiana doświadczeń, jak również ich współpraca z organami samorządu terytorialnego.

Sektor obywatelski ma większe szanse funkcjonowania tam, gdzie istnieją długoletnie tradycje ograniczania władzy centralnej. Relacja państwo - społeczeństwo obywatelskie w krajach wysoko rozwiniętych wygląda tak, że sektor publiczny jest niewiele mniejszy od sektora rynkowego i ochotniczego ale to właśnie on częściowo zawiera się w pozostałych sektorach. Ta sama relacja w krajach transformacji ustrojowej wygląda odmiennie. Nadal sektor publiczny częściowo zawiera się w pozostałych sektorach ale jest znacznie większy od nich.

Najważniejszymi walorami organizacji pozarządowych jest określenie potrzeb z perspektywy przy udziale samych zainteresowanych, innowacyjność i skłonność do eksperymentowania, swoboda i szybkość działania w przemieszczaniu środków i zasobów, mniejszy koszt świadczeń i usług z uwagi na pracę dobrowolną. Sektor ten ma ponadto niebywałą aktywność i witalność.

Walorami organizacji sektora obywatelskiego jest to, że między innymi są dla decydentów źródłem informacji o potrzebach i problemach społecznych (wpływają na kształt polityki społecznej), osłabiają efekty uboczne reform (społecznych, gospodarczych), kanalizując i łagodząc powstałe na tym tle napięcia społeczne. Organizacje takie ponadto umożliwiają jednostkom i wspólnotom dostarczanie tego, co im się należy, obsługują ludzi i wspólnoty bezpośrednio, bez pośredników.

Także jednym z głównych celów strategicznych województwa wielkopolskiego jest zapewnienie mieszkańcom warunków do podwyższania poziomu życia między innymi poprzez inicjowanie oraz wspieranie obywateli i organizacji pozarządowych oraz wypracowanie partnerskich metod i form współdziałania ze społecznością lokalną. Aktywna i zintegrowana społeczność lokalna to możliwość rozwoju wielorakich form działalności oraz uzupełnienie dotychczasowego systemu o rozwijające się podmioty jakimi są organizacje społeczne. Ich cechą jest

możliwość bezpośredniego rozeznania lokalnych potrzeb, szybkiego reagowania na pojawiające się problemy, rozszerzenia wachlarza różnorodnych usług sprzyjających podnoszeniu poziomu życia mieszkańców i budowanie partnerstwa ze służbami publicznymi.

Zasadą współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi oraz organizacjami pożytku publicznego jest partnerstwo oparte o:

I.	Zasadę pomocniczości i suwerenności
stron,	
II.	Zasadę partnerstwa,
III.	Zasadę efektywności oraz uczciwej
konkurencji,	
IV.	Zasadę jawności.

W 2005 r. Samorząd Województwa Wielkopolskiego będzie wspierał zadania między innymi z zakresu polityki społecznej ze szczególnym uwzględnieniem pomocy społecznej, która obejmuje:

1. Wspieranie rodzin,
2. Wspieranie osób niepełnosprawnych,
3. Wspieranie osób starszych.

Z uchwały Nr. 118/XIX/ 2004r. Rady Powiatu we Wrześni z dnia 29 kwietnia 2004r. wynika, że rolą organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, oprócz realizacji celów statutowych, jest również włączanie się w budowanie samorządności lokalnej. Organizacje tworzone przez obywateli i pracujące na rzecz realizacji ich potrzeb, muszą mieć zapewnioną możliwość wnoszenia swego wkładu w prace samorządu terytorialnego, jego organów i jego jednostek organizacyjnych.

Program Współpracy Powiatu z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2004 zatwierdzony został Uchwałą NR 118/XIX/ 2004r. z dnia 29 kwietnia Rady Powiatu we Wrześni zakładał on następujące cele:

- Umocnienie lokalnych działań, stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz środowiska.
- Zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w powiecie.
- Umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektów konkretnych zadań publicznych, które obecnie prowadzone są przez Powiat Wrzesiński.
- Wypracowanie rocznego modelu współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a Powiatem, jako element długoterminowego programu współpracy.

Większość z działających w Powiecie Wrzesińskim organizacji pozarządowych to organizacje małe, które nie są w stanie realizować szerszych zadań, wpływać na społeczność lokalną. Powiat Wrzesiński realizując zadania publiczne współpracuje z organizacjami pozarządowymi

min. Przy pozyskiwaniu środków finansowych z innych źródeł w szczególności funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Współpraca polega na tworzeniu wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych powiatu wrzesińskiego i pracowników Starostwa Powiatowego we Wrześni.

Skutkiem takiego zapisu jest przeprowadzenie przez starostwo ankiety z której wynika że chęć współpracy z samorządem powiatowym wyraziło 20 organizacji realizujących zadania publiczne. Wybrana została również ośmioosobowa Komisja Konsultacyjna.

Niewiele organizacji ma własne siedziby, większość z nich korzysta z gościnności instytucji, Domu Kultury (siedzibami organizacji są często mieszkania prezesów, kierowników). Ponadto istnieje wiele organizacji nieformalnych nie posiadających statusu organizacji pozarządowych, ale z powodzeniem funkcjonujących na naszym terenie (kluby seniora, wspólnoty działające przy parafiach).

Z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. Nr 96 poz. 873), wiele organizacji stara się o pozyskanie statusu organizacji pożytku publicznego. Nadaje on tym organizacjom uprawnienia, pewne przywileje (możliwość przekazania 1% z płaconego podatku, korzystanie z ulg przy dzierżawieniu mienia będącego własnością skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, zatrudnianiu wolontariuszy). Na terenie powiatu kilka organizacji stara się o taki status. Pierwszą która go otrzymała jest Towarzystwo Kulturalne „Echo Pyzdry” oraz Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej która ma swoją placówkę przy parafii Świętego Kazimierza Królewicza we Wrześni.

Według danych za rok 2004, na terenie powiatu wrzesińskiego działa 47 organizacji pozarządowych (tj. stowarzyszeń i fundacji), z czego część organizacji działa w sferze pomocy społecznej.

Tab. Nr 16 Organizacje pozarządowe w Powiecie Wrzesińskim działające na rzecz lub zrzeszające osoby niepełnosprawne

Lp.	Nazwa Organizacji	Ilość członków niepełnosprawnych
1.	Wielkopolski Związek Inwalidów Narządu Ruchu Koło we Wrześni ul. Grunwaldzka	61
2.	Stowarzyszenie Pomocy „Dar Serca” w Kołaczkowie ul. Reymonta 3 Kołaczkowo	45
3.	Miłosławskie Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym i Niepełnosprawnym	150
4.	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Narządu Ruchu Ziemi Wrzesińskiej „Radość” ul. Piastów 5	98

	Września	
5.	Wrzesińskie Stowarzyszenie Osób Niesłyszących i Niedosłyszących „Jedność” ul. Chrobrego 29B/19 Września	76
6.	Wrzesiński Klub „Amazonki”	31
7.	Polski Związek Niewidomych Powiatowy Oddział we Wrześni ul Kosynierów 1 Września	140 osób+11dzieci
8.	Fundacja „Szansa” ul. Rynek 68 Nekla	
9.	Towarzystwo Wykorzystania Wód termalnych i Walorów Naturalnych Ziemi Czeszewskiej ul. Słoneczna 25 Czeszewo	1
10.	Stowarzyszenie Oświaty Społecznej w Pyzdrach ul. Taczanowskiego 1 Pyzdry	1
11.	Fundacja Dzieci Wrzesińskich ul. Szkolna 12 Września	-----
12.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów ul. Ogrodowa 6 Września	600
13.	CARITAS Archidiecezji Gnieźnieńskiej Parafia p.w. Św. Kazimierza Królewicza Września ul. Słupska 25	-----
14.	Stowarzyszenie Hospicjum Wrzesińskie im. Św. Wincentego Pallotti ul. Szkolna 12 Września	-----
15.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci we Wrześni	30
16.	Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego Września ul. Piastów 5	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z 2004r.

Działają na terenie powiatu również inne organizacje zajmujące się osobami niepełnosprawnymi jednak nie należące do organizacji pozarządowych np.: Ruch Wspólnotowy „Wiara i Światło” zrzeszający rodziców wraz z dziećmi niepełnosprawnymi i wolontariuszy.

Na terenie Powiatu Wrzesińskiego zarejestrowanych jest 382 uczniów niepełnosprawnych z czego 238 uczęszcza do Zespołu Szkół Specjalnych we Wrześni

III. System Pomocy Społecznej

Uwagi ogólne

System pomocy społecznej funkcjonujący obecnie w Polsce oparty jest na opodatkowaniu kosztów pracy z dużym zaangażowaniem państwa w zorganizowanie obligatoryjnych świadczeń. Wskazuje się również, że model opiekuńczy osłabia indywidualną aktywność każdego człowieka i jego odpowiedzialność za swój los. Ponadto w warunkach stałego ograniczenia środków finansowych przeznaczonych na pomoc społeczną należy wzmocnić działania o charakterze nie finansowym. Doświadczenia krajów funkcjonujących od dawna w gospodarce rynkowej dowodzą, że świadczenia nie pieniężne są bardziej skuteczną formą pomocy, bowiem zasiłki pieniężne nie rozwiązują problemów podopiecznych (są albo za małe żeby w ogóle coś osiągnąć lub zbyt duże – wtedy nie motywują do samodzielności i uzależniają od pomocy). Rola państwa zostaje ograniczana do określenia i nadzoru nad standardami realizowanych usług, wspierania samorządów lokalnych w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Przemiany społeczno polityczne i reformy społeczne zmierzają w kierunku minimalizowania opiekuńczej roli państwa, odchodzącego od powszechnych usług zaspokajających potrzeby społeczeństwa. Rola państwa zostaje ograniczana do określenia i nadzoru nad standardami realizowanych usług, wspierania samorządów lokalnych w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Należy dokonywać przejścia od modelu pomocy, którego zasadniczą funkcją było udzielanie wsparcia materialnego, do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się z prośbą o pomoc w rozwiązywaniu problemów.

Wprowadzona w 1999 r. reforma administracji publicznej oraz nowy system administracyjnego podziału kraju wprowadził szczeble administracyjne – samorząd powiatowy i samorząd wojewódzki.

Po raz pierwszy ustawa o pomocy społecznej nałożyła na samorządy powiatowe obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych. Wiele zadań i kompetencji dotychczas wykonywanych przez administrację rządową przeszło w gestię nowych podmiotów samorządowych – powiatów i województw.

W powiecie powstały nowe struktury w zakresie pomocy społecznej - powiatowe centra pomocy rodzinie. Na poziomie powiatu znalazły się te zadania pomocy społecznej, które przekraczają zakres działania i możliwości gminy, ale których realizacja będzie możliwa i uzasadniona w skali kilku gmin. Możliwości i zasoby gmin w Polsce są bardzo zróżnicowane, wiele z nich dysponuje bardzo skromnym potencjałem, dlatego właśnie potrzebny był powiat, który przejął te zadania rządowe, z którymi pojedyncze gminy nie dałyby sobie rady.

Zakres i tryb kompetencji przypisanych samorządowi powiatowemu ma daleko idące konsekwencje dla systemu polityki społecznej a zwłaszcza dla systemu organizacji szeroko rozumianej pomocy społecznej. Szczegółowo zadania za które ponosi w tej sferze odpowiedzialność samorząd powiatowy przede wszystkim precyzuje ustawa o pomocy społecznej a w odniesieniu do niepełnosprawnych

ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Zadania określające rolę i miejsce samorządu powiatowego w systemie pomocy społecznej można podzielić na trzy grupy, które polegają na:

- prowadzeniu szeregu specjalistycznych usług dla różnych kategorii potrzebujących są to m.in. stacjonarne usługi opiekuńcze, poradnictwo specjalistyczne w tym terapia rodzinna, interwencja kryzysowa, informacja o prawach i uprawnieniach, pomoc uchodźcom, usługi z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w tym orzecznictwo o stopniu niepełnosprawności.
- opiece nad dziećmi pozbawionymi władzy rodzicielskiej: rekrutuje, prowadzi i wspiera rodziny zastępcze, organizuje i prowadzi placówki opiekuńczo – wychowawcze oraz ośrodki adopcyjno – opiekuńcze; wspiera w usamodzielnianiu wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych.
- wsparciu kadry gminnych ośrodków pomocy społecznej poprzez szkolenie oraz doradztwo metodyczne.

Do głównych zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej należy:

- zapewnienie, organizowanie i prowadzenie usług o określonym standardzie w domach pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym, organizowanie mieszkań chronionych oraz kierowanie osób ubiegających się przyjęcie do domu pomocy społecznej,
- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz dzieciom niedostosowanym społecznie,
- pomoc osobom niepełnosprawnym, w tym prowadzenie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób.

Naczelnymi zadaniami gminy są:

- wsparcie materialne osób do tego uprawnionych,
- pomoc osobom bezdomnym,
- organizowanie i prowadzenie gminnych domów pomocy społecznej,
- organizowanie i prowadzenie gminnych ognisk wychowawczych,
- prowadzenie świetlic i klubów środowiskowych.

Ustawy regulujące system pomocy społecznej

System pomocy społecznej oprócz ustawy o pomocy społecznej regulują następujące akty prawne:

Ustawa o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2003r. Nr 228 poz.2. ze zm.)

Ustawa reguluje nowy system pozaubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości ze środków budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej. Zamiast tak jak

dotychczas szeregu różnych, niezależnych od siebie świadczeń ustawa ta wprowadza tylko jeden zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, które zastępują obecne zasiłki i świadczenia (np. zasiłek wychowawczy, świadczenie z funduszu alimentacyjnego, jednorazowy zasiłek macierzyński z pomocy społecznej, gwarantowany zasiłek okresowy).

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003r. Nr 122. poz 1143 ze zm.)

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Wychodzi również naprzeciw postulatom organizacji pozarządowych, które oczekują od państwa większego zaangażowania w aktywizację i edukację środowisk dotkniętych długotrwałym bezrobociem. Projekt ustawy kładzie nacisk na edukację i aktywizację środowisk marginalizowanych zawodowo i społecznie, a także na wspieranie zatrudnienia dla tych grup. Nowa regulacja ma zastosowanie w stosunku do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców.

Tym osobom nowa ustawa oferuje zatrudnienie socjalne, rozumiane jako uczestnictwo w "inkubatorach społecznych" - Centrach Integracji Społecznej - lub jako wspierane zatrudnienie socjalne u przedsiębiorców, w Centrach Integracji Społecznej bądź w ramach własnej działalności gospodarczej w formie spółdzielni.

Drugą formą pomocy przewidzianą w ustawie jest wsparcie zatrudnienia osób, które uległy wykluczeniu społecznemu. Wsparcie może polegać na skierowaniu danej osoby przez powiatowy urząd pracy do pracy u przedsiębiorcy. W tej sytuacji pracodawca zobowiązuje się do zatrudnienia danej osoby przez okres do 18 miesięcy, zaś powiatowy urząd pracy do refundowania ze środków Funduszu Pracy przedsiębiorcy części wynagrodzenia danej osoby przez pierwsze dwanaście miesięcy.

Nowa ustawa powołuje do życia Centra Integracji Społecznej, w których osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, np. bezdomne lub uzależnione od alkoholu, będą mogły liczyć na zatrudnienie socjalne. Osoby te będą przebywały w centrach od 1 do 1,5 roku oraz będą otrzymywały pieniądze za wykonywaną pracę. W pierwszym miesiącu pracy wynagrodzenie będzie równe 40 proc. zasiłku dla bezrobotnych, a w okresie do jednego roku - 80 proc. zasiłku.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994r. Nr 111, poz 535 ze zm.)

Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- 2) zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- 3) kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Ustawa o pożytku publicznym i wolontariacie (Dz. U. 2003r. Nr 96 poz.873 ze zm.

Uchwalona w dniu 24 kwietnia 2003 r. ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest ważnym aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce.

Obszary, które reguluje ustawa to:

- prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego),
- uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego),
- nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego,
- wolontariat.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r., nowelizowana dnia 28 marca 2003 r. (Dz. U. z 1984r. Nr 35, poz 230, z późn. zm.)

Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości

i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 4[1] ust 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy”.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Zasadniczym aktem prawnym określającym zadania na rzecz osób niepełnosprawnych jest Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123 z późn. zm.). Zgodnie z tą ustawą rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych zmierzających do osiągnięcia możliwie najwyższego poziomu funkcjonowania osób niepełnosprawnych, jakości życia i integracji społecznej, przy aktywnym uczestnictwie tych osób.

Struktura organizacyjna pomocy społecznej w powiecie

a) Jednostki samorządu terytorialnego

Zadania pomocy społecznej w powiecie wrzesińskim realizowane są przez jednostki wszystkich szczebli samorządu terytorialnego, a także przez organizacje pozarządowe.

Zadania te realizują:

- na poziomie gminy – 5 ośrodków pomocy społecznej,
- na poziomie powiatu – 1 powiatowe centrum pomocy rodzinie

W ramach struktury pomocy społecznej na poziomie gminy funkcjonują:

Miejsko - Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, realizujące bezpośrednio zadania gmin z zakresu pomocy społecznej :

- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni
ul. Szkolna 24
62 – 300 Września
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyzdrach
ul. Kaliska 39
62 – 310 Pyzdry
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłosławiu

ul. Wrzesińska 19
62-320 Miłosław

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołaczkowie
Ul. Reymonta 3
62-306 Kołaczkowo

- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nekli
Ul. Dworcowa 10
62-330 Nekla

W ramach struktury na poziomie powiatu zadania pomocy społecznej realizuje:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni
ul. 3-go Maja 3
62-300 Września

PCPR powołane zostało Uchwałą Rady Powiatu we Wrześni Nr 2/IV/99 z dnia 20.01.1999r. Centrum jest jednostką budżetową wchodzącą w skład powiatowej administracji zespolonej, wykonującą zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej (własne i z zakresu administracji rządowej).

Zatrudnienie w PCPR we Wrześni według stanu na dzień 31 grudnia 2003r. wynosiło
11 osób - 11 etatów.

Poziom wykształcenia osób zatrudnionych w PCPR przedstawia się następująco:

Wyższe magisterskie – 4 osoby

Wyższe – 6 osób

Zawodowe – 1 osoba

W skład Centrum wchodzi następujące komórki organizacyjne:

- a) dział ds. finansowo-księgowych,
- b) dział ds. rodzin zastępczych i pomocy środowiskowej,
- c) dział ds. pomocy instytucjonalnej,
- d) dział ds. osób niepełnosprawnych,
- e) sekretariat,

Przy PCPR funkcjonuje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.

Zadania przypisane poszczególnym działom są wykonywane przez samodzielne jednoosobowe stanowiska pracy.

Na terenie powiatu wrzesińskiego funkcjonuje 5 ośrodków OPS (w każdej gminie) realizujących zadania własne oraz zadania zlecone. Celem pomocy społecznej jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadającym godności człowieka.

Praca w ośrodkach pomocy społecznej ukierunkowana jest w szczególności na:

- 1) pomoc finansową,
- 2) pomoc rzeczową,
- 3) usługi niematerialne świadczone osobom starszym, niepełnosprawnym, którym przysługują usługi opiekuńcze w zakresie: pielęgnacji, załatwiania spraw w urzędach, robienia zakupów oraz usługi specjalistyczne w zależności od schorzenia,
- 4) pracę socjalną skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie.

Praca socjalna prowadzona przez ośrodki pomocy społecznej zmierza do tego, aby wzmocnić u podopiecznych poczucie odpowiedzialności za swój byt i swojej rodziny i nie pogłębiać zależności od pomocy społecznej. Jednak sukces w tej dziedzinie zależy przede wszystkim od usuwania strukturalnych przyczyn ubóstwa oraz stwarzanie szansy na niezależność finansową klientów pomocy społecznej przez zwiększanie liczby miejsc pracy.

Tab. Nr 17 Stan zatrudnienia w ośrodkach pomocy społecznej w powiecie na miesiąc maj 2004r.

Gmina	Liczba zatrudnionych pracowników w (etatów)	Wykształcenie	Liczba osób nie posiadających wykształcenia, o którym mowa w Ustawie o Pomocy Społecznej
Września	64,5	Wyższe - 7 Średnie ogólne - 6,5 Średnie zawodowe - 31 Zawodowe - 20	
Kołaczkowo	5	Wyższe - 0 Średnie ogólne - 1 Średnie zawodowe - 4 Zawodowe - 0	
Pyzdry	13	Wyższe - 2 Średnie ogólne - 0 Średnie zawodowe - 5 Zawodowe - 6	
Nekla	5 pracowników 4,5 etatu	Wyższe - 2 Średnie ogólne - 0 Średnie zawodowe - 2 Zawodowe - 1	1

Miłosław	14 pracowników 13,5 etatu	Wyższe - 3 Średnie ogólne - 0 Średnie zawodowe - 5 Zawodowe - 3 Podstawowe - 3	8
----------	---------------------------------	--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS-ów 2004r.

Należy stwierdzić, że poziom wykształcenia pracowników w ośrodkach pomocy społecznej w powiecie jest generalnie bardzo niski. Natomiast zwraca uwagę bardzo mała liczba zatrudnionych pracowników w pozostałych OPS-ach powiatu w porównaniu z OPS-em wrzesińskim.

Tab. Nr 18 Środki w budżetach gmin związane z opieką społeczną w latach 2002-2004

Wydatki w budżecie gmin w powiecie wrzesińskim na opiekę społeczną					
Rok	Nekla	Pyzdry	Kołaczkowo	Miłosław	Września
2002	750239	1171580	1016674	1217985	7405144
2003	614880	1134264	985000	1271847	7035585
2004	311413*	1171413	1339741	1748455	9331682
Wpływy z opłat do budżetu gmin z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu					
Rok	Nekla	Pyzdry	Kołaczkowo	Miłosław	Września
2002	85000	69329	54655	112773	482231
2003	71260	75721	56224	106948	625254
2004	32000*	56252*	38827*	66171*	337958*
Środki Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych					
Rok	Nekla	Pyzdry	Kołaczkowo	Miłosław	Września
2002	85000	69166	50550	112773	554909
2003	72260	75759	50038	106948	449433
2004	65000*	75000	12382**	90000	830646

* - I półrocze

** plan 53000

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z gmin

Wydatki w budżetach gmin na opiekę społeczną w latach 2002 – 2004 wzrosły dość znacząco we wszystkich gminach, chociaż oprócz gminy Miłosław gdzie 2003 był rokiem o wyraźnie mniejszym budżecie na pomoc społeczną. Natomiast w roku 2004 wszystkie gminy zaplanowały znacząco wyższe budżety, najbardziej jest to widoczne w gminie Września, gdzie budżet zwiększył się o ponad 2 miliony złotych. Wpływy z opłat do budżetu gmin z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu prawdopodobnie będą w tym roku większe niż w roku poprzednim. Z tego

też powodu zwiększają się środki Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tab. Nr 19 Wydatki w budżecie Starostwa Powiatowego na opiekę społeczną w latach 2002-2004

Budżet powiatu wrzesińskiego			
ROK	Wydatki ogółem	W tym na opiekę społeczną	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej
2002	36.337.418	3.474.178	-----
2003	34.125.234	3.943.548	-----
2004	34.913.313	3.163.630*	816.969

* pomoc społeczna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z powiatu

Tab. Nr 20 Wydatki na pomoc społeczną niektórych powiatów województwa w roku 2002

Lp.	wyszczególnienie	Liczba ludności ogółem	Opieka społeczna
			w % wydatków ogółem
	Wydatki wszystkich powiatów woj. wielkopolskiego	3355279	100
1.	Wrzesiński	73393	1,7
2.	Kępiński	55068	1,4
3.	Wągrowiecki	67147	2,8
4.	Złotowski	68493	1,6
5.	Jarociński	70353	3,1
6.	Nowotomyski	71253	0,7
7.	Gostyński	75562	4,7
8.	Krotoszyński	77030	3,1
9.	Kościański	77410	2,4

Źródło: GUS 2003r.

UWAGA! Wydatki poszczególnych powiatów są podane procentowo w stosunku do sumy środków budżetowych wydawanych na pomoc społeczną przez wszystkie powiaty woj. Wielkopolskiego.

Z powyższej tabeli wyraźnie widać ile wydaje powiat wrzesiński na opiekę społeczną na tle innych powiatów zbliżonych do naszego liczbą mieszkańców. Nawet powiaty mniejsze od naszego wągrowiecki, jarociński, gostyński wydają więcej na opiekę społeczną niż nasz. Powiat kępiński mniejszy od naszego o blisko 20 tys. wydaje zbliżoną kwotę, co za tym idzie zbliżony procent wydatków do ogółu powiatów województwa wielkopolskiego. Z powiatów zbliżonych liczbą mieszkańców do naszego

tylko powiat nowotomyski wydaje mniej pieniędzy. Pośród wszystkich powiatów woj. wielkopolskiego, nasz powiat znajduje się na trzecim miejscu od końca w wydatkach na opiekę społeczną. Należy jednak podkreślić, że powiat wrzesiński w roku 2002 na opiekę społeczną przeznaczył blisko 10% (9.56%) wydatków ze swego budżetu.

Formy pomocy instytucjonalnej i zastępczej w powiecie

Zadaniem pomocy społecznej jest, między innymi, tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym niezbędnej infrastruktury socjalnej.

W systemie pomocy społecznej winny funkcjonować instytucje i placówki, umożliwiające pełną realizację zadań, wynikających z ustawy o pomocy społecznej. Oferowana pomoc będzie wówczas profesjonalna i kompleksowa.

Na terenie prowadzone są następujące formy pomocy instytucjonalnej: (stan na dzień 30.12.2003r.)

a) Dom Pomocy Społecznej

Na terenie powiatu wrzesińskiego działa jeden ponadgminny Dom Pomocy Społecznej dla 53 mieszkańców przewlekłe somatycznie chorych. DPS posiada warunkowe zezwolenie Wojewody Wielkopolskiego na prowadzenie do 2006r.

W związku ze zmianą przepisów dot. zmiany finansowania i kierowania do DPS, od 2004 r. sytuacja domu pomocy społecznej stała się bardzo trudna. Obecnie koszt pobytu osób w DPS jest współfinansowany w kolejności przez mieszkańca jego rodzinę i gminę, z której pochodzi mieszkanie. Gminy również nie posiadają środków finansowych na utrzymanie swoich mieszkańców w placówkach opieki stacjonarnej, w związku tym istnieje realne zagrożenie dla funkcjonowania DPS na terenie powiatu. Efektem, czego, obserwuje się nagłe załamanie liczby skierowań. Przyjęty przez Zarząd Powiatu program naprawczy DPS Września zakłada zmniejszanie liczby mieszkańców w latach 2003 – 2005 po 5 osób rocznie, co w efekcie ma doprowadzić do stanu 38 mieszkańców. Program zakłada również zwiększenie zatrudnienia o 8 opiekunek i pracownika kulturalno – oświatowego oraz zwiększenie wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno – opiekuńczego z 0,41 do 0,70 pracowników na 1 mieszkańca. Obecnie liczba mieszkańców DPS wynosi 48 osób.

Obecnie została opracowana koncepcja powstania oraz zasad działania, w ramach Centrum Usług Socjalnych, Domu Pomocy Społecznej, Środowiskowego Domu Samopomocy oraz Świetlicy Środowiskowej. Zmiana sposobu wykorzystania budynku polegać będzie na utworzeniu

w pomieszczeniach dotychczas wykorzystywanych na administrację oraz w dwóch pokojach i świetlicy znajdujących się na parterze DPS Środowiskowego Domu Samopomocy oraz Świetlicy Środowiskowej. Nastąpi to po przeniesieniu mieszkańców dwóch pokoi oraz administracji do zaadaptowanych czterech pomieszczeń znajdujących się na najwyższej kondygnacji budynku. Zwolnione pomieszczenia zostaną przeznaczone na utworzenie czterech pracowni terapii zajęciowej ŚDS. Jeden pokój księgowości zostanie przeznaczony na pokój mieszkalny dla dwóch osób. Gabinet rehabilitacyjny, pracownia terapeutyczna zostaną przeniesione do zaadaptowanych pomieszczeń na najniższej kondygnacji budynku.

W zwolnionych pomieszczeniach utworzone zostaną dwa pokoje mieszkalne. W celu likwidacji barier architektonicznych od ul. Szkolnej zostanie wykonany podjazd dla osób niepełnosprawnych.

W łazience znajdującej się na parterze Domu zostaną wykonane dwie toalety przystosowane dla osób niepełnosprawnych z przeznaczeniem dla uczestników ŚDS i Świetlicy .

Obecnie w Domu zamieszkuje 50 mieszkańców. Po przeprowadzaniu w/w prac adaptacyjnych w Domu docelowo zamieszkiwać będzie 40 osób w 14 pokojach spełniających standardy metrażu.

b) placówki opiekuńczo-wychowawcze

Na terenie powiatu wrzesińskiego funkcjonują następujące placówki opiekuńczo-wychowawcze:

- - Rodzinny Dom Dziecka w Pyzdrach
- - Rodzinny Dom Dziecka we Wrześni
- Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny w Kołaczku
- Świetlice opiekuńczo - wychowawcze

Rodzinny Dom Dziecka

Ze względu na sposób finansowania RDDz jest jednostką budżetową Powiatu.

Na terenie powiatu funkcjonują dwa Rodzinne Domy Dziecka:

- w Pyzdrach, powstały w miesiącu październiku 2000r.
- we Wrześni, powstały w miesiącu sierpniu 2003r.

W placówkach przebywa po 8 wychowanków. Są to dzieci, które przed umieszczeniem w placówce miały miejsce zamieszkania na terenie powiatu wrzesińskiego.

Rodzinny Dom Dziecka jest placówką dla dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej, realizującą zadania opieki całodobowej w warunkach naturalnego środowiska rodzinnego.

Do zadań RDDz należy w szczególności:

- 1) zapewnienie dzieciom rodzinnej atmosfery i właściwych warunków rozwoju,

2) zapewnienie realizacji obowiązku szkolnego stosownie do wieku dzieci, zdobycia kwalifikacji zawodowych, wyrabianie nawyku pracy, kultury osobistej, samodzielności oraz umiejętności współżycia w społeczeństwie.

3) RDDz sprawuje opiekę nad powierzonymi dziećmi, nie naruszając uprawnień innych osób lub instytucji, wynikających z prawa rodzinnego.

Dziecko w placówce rodzinnej może przebywać do czasu powrotu do rodziny naturalnej, umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej lub jego usamodzielnienia.

Placówka umożliwia dziecku kontakt z rodzicami, oraz z innymi osobami bliskimi, o ile kontakty te nie zostały ograniczone postanowieniem sądu.

RDDz utrzymują stały kontakt z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni.

Placówką rodzinną kieruje Dyrektor i reprezentuje go na zewnątrz. Dyrektor powoływany jest przez Zarząd Powiatu.

Dyrektor jest jednocześnie wychowawcą, oraz pełni funkcję administracyjną i obsługi.

W razie nieobecności Dyrektora jego obowiązki pełni osoba wyznaczona przez organ prowadzący, w uzgodnieniu z Dyrektorem. Może to być osoba z nim spokrewniona lub spowinowacona.

Do obowiązków Dyrektora RDDz w szczególności należy:

- 1) przyjmowanie dzieci do RDDz,
- 2) sprawowanie opieki nad dziećmi oraz stworzenie warunków ich wielostronnego rozwoju,
- 3) zapewnienia bezpieczeństwa, higieny pracy i nauki,
- 4) dbałość o powierzone mienie RDDz,
- 5) podejmowanie działań związanych ze wzbogaceniem bazy materialno-technicznej RDDz,
- 6) dysponowanie środkami określonymi w planie finansowym,
- 7) podpisywanie dokumentów i korespondencji,
- 8) prowadzenie i aktualizowanie dokumentacji związanej z pobytem dziecka w placówce.

Finansowanie RDDz zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 18.10.2001r. w sprawie określenia stawek na bieżące funkcjonowanie placówki rodzinnej składa się z 2 elementów tj.:

- Zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dzieci w wys. 25% przeciętnego wynagrodzenia na 1 dziecko, przeznaczanej m.in. na:

- wyżywienie,
- wyposażenie w odzież i obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku,
- środki higieny osobistej,
- świadczenia zdrowotne objęte ubezpieczeniem zdrowotnym,
- podręczniki szkolne, koszty przejazdu do i z miejsca uzasadnionego pobytu poza placówką
- zajęcia kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
- zabawki, kieszonkowe,

-
- opłaty za pobyt w bursie i internacie.
 - Stawki na utrzymanie domu jednorodzinnego przeznaczonej min. na:
 - energię elektryczną, gaz, ryczałt na zakup opału, prąd, opłacane proporcjonalnie do liczby dzieci,
 - podatki od nieruchomości, opłacane proporcjonalnie do liczby dzieci,
 - limit połączeń telefonicznych,
 - bieżące naprawy i remonty nie więcej niż 70% przeciętnego wynagrodzenia na dziecko rocznie,
 - wyposażenie placówki w sprzęt do 130% przeciętnego wynagrodzenia na każde dziecko rocznie,
 - wynagrodzenie dla pracowników zatrudnionych w RDDz,
 - świadczenia zdrowotne nie objęte ubezpieczeniem,
 - leczenie zdrowotne i na wyrównywanie opóźnień w nauce do 120% przeciętnego wynagrodzenia na każde dziecko.

Ośrodek Wspomagania Dziecka i Rodziny w Kołaczkowie.

Placówka prowadzi działalność od dnia 1 września 2004r. Powstała w miejsce zlikwidowanego Turnusowego Ośrodka Socjoterapii w Kołaczkowie.

Ośrodek Wspomagania Dziecka i Rodziny jest placówką wielofunkcyjną, łączącą działania placówki interwencyjnej i socjalizacyjnej oraz inne działania na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, przeznaczoną dla 30 wychowanków (grupa interwencyjna dla 8 wychowanków, 2 grupy socjalizacyjne dla 22 wychowanków). Ośrodek zapewnia pomoc i opiekę dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, a także zapewnia korzystanie z przysługujących na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenia.

Ośrodek zapewnia przebywającym w nim dzieciom:

- całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają jego niezbędne potrzeby,
- prowadzi zajęcia socjalizujące, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, resocjalizujące, terapeutyczne, rekompensujące brak wychowania w środowisku rodzinnym i przygotowujące do życia społecznego,
- kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych,
- podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny, znalezienia rodziny przysposabiającej lub umieszczenia w rodzinnej opiece zastępczej.

Dzieci do Ośrodka kieruje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni. Podstawą skierowania do placówki jest postanowienie sądu lub wniosek rodziców.

Ośrodek jest jednostką budżetową. Zasady gospodarki finansowej placówki reguluje ustawa o finansach publicznych.

Nadzór nad przestrzeganiem standardu opieki i wychowania w placówce sprawuje Wojewoda Wielkopolski.

Dzieci z terenu powiatu wrzesińskiego kierowane są również do placówek na terenie innych powiatów. Powodem jest tu najczęściej brak odpowiedniej placówki na terenie powiatu wrzesińskiego.

Skierowania do placówek na terenie innych powiatów w 2003r.

- Dom Dziecka – 11
- Pogotowie Opiekuńcze – 5
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy – 1
- Ośrodek Szkolno-Wychowawczy – 2

Osoby oczekujące na skierowanie do placówek innych powiatów (stan na 31.12.2003r.)

- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy – 1

Świetlice

W powiecie wrzesińskim funkcjonują świetlice:

- opiekuńczo – wychowawcze
- socjoterapeutyczne
- profilaktyczne

Na terenie powiatu wrzesińskiego funkcjonuje 5 placówek opiekuńczo - wychowawczych wsparcia dziennego w następujących miejscowościach:

Świetlica opiekuńczo-wychowawcza przy MGOK w Pyzdrach,

Świetlica opiekuńczo-wychowawcza przy GOK w Kołaczku,

Świetlica opiekuńczo-wychowawcza przy Gimnazjum J. Słowackiego w Miłosławiu,

Świetlica opiekuńczo-wychowawcza przy ZSS we Wrześni,

Świetlica opiekuńczo-wychowawcza przy Uczniowskim Klubie Sportowym „Diabły” w Gorzycach.

Finansowane są one ze środków przekazywanych przez Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu w formie dotacji celowej. Świetlice działają od 2001 roku. Z zajęć korzysta około 250 wychowanków łącznie. Odbywają się zajęcia rekreacyjno-sportowe, pomoc w nauce, nauki obsługi komputera, zajęcia muzyczne.

Celem świetlic jest: zagospodarowanie dzieciom czasu wolnego, wpajanie społecznie akceptowanych norm zachowania, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień, łagodzenie niedostatków wychowawczych w rodzinie i eliminowanie zaburzeń zachowania.

Oprócz świetlic powiatowych działają również gminne świetlice socjoterapeutyczne i profilaktyczne finansowane przez Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. We Wrześni działa jedna świetlica socjoterapeutyczna, na terenie całego powiatu działa 17 świetlic profilaktycznych, (w tym 13 na terenie gminy Września, 4 na terenie

gminy Kołaczkowo). Funkcjonują one w okresie roku szkolnego (od września do czerwca), skierowane są do dzieci i młodzieży. Celem funkcjonowania świetlic jest promowanie trzeźwego stylu życia, nabywanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, odmawianie picia, podwyższanie własnej wartości, spędzanie wolnego czasu.

Na zajęcia uczęszcza łącznie około 427 dzieci.

W gminie Pyzdry przy szkołach odbywają się zajęcia socjoterapeutyczne prowadzone przez 6 wychowawców w 7 grupach. Natomiast na terenie gminy Nekla prowadzone są szkolne programy profilaktyczne oraz zajęcia edukacyjno – rozwojowe.

Bardzo znamienity jest fakt, że na terenie gminy Nekla nie funkcjonuje żadna świetlica opiekuńczo – wychowawcza, socjoterapeutyczna czy profilaktyczna.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna we Wrześni funkcjonuje w oparciu o Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 stycznia 2001r. (Dz. U. Nr 13 z 2000r.)

Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna udziela dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno – pedagogicznej związanej z ich wychowaniem i kształceniem.

Do zadań poradni należy w szczególności:

1. wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, efektywności uczenia się, nabywania i rozwijania umiejętności negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów oraz innych umiejętności z zakresu komunikacji społecznej;
2. profilaktyka uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka;
3. terapia zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych;
4. wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny;
5. pomoc uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej, prowadzenie edukacji prozdrowotnej wśród uczniów, rodziców i nauczycieli;
6. pomoc rodzicom i nauczycielom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości oraz mocnych stron uczniów;
7. wczesna interwencja i wspomaganie rozwoju dziecka w wieku 0 – 7 ;
8. udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej lub z dysfunkcjami rozwojowymi oraz ich rodzicom;
9. udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży z wybitnymi uzdolnieniami.

Poradnia realizuje swoje zadania poprzez:

- diagnozę,
- konsultacje,
- terapię,
- psychoedukację,
- rehabilitację,
- doradztwo,
- mediacje,
- interwencję w środowisku ucznia,
- działalność profilaktyczną,
- działalność informacyjną.

Korzystanie z pomocy udzielanej przez poradnię jest dobrowolne i nieodpłatne.

Rodziny zastępcze

Na terenie powiatu wrzesińskiego na dzień 31.10.2004r. funkcjonowało 39 rodzin zastępczych, w tym :

- 30 rodzin zastępczych spokrewnionych z przyjętym dzieckiem,
- 9 rodzin zastępczych niespokrewnionych z dzieckiem.

Ogółem w rodzinach zastępczych przebywa 47 dzieci, z czego 34 dzieci jest spokrewnionych z rodziną zastępczą i 13 dzieci to osoby niespokrewnione z rodziną zastępczą. Najczęściej rodziną zastępczą dla dzieci spokrewnionych, stają się dziadkowie, rodzeństwo, ciocie lub wujkowie. Dzieci te trafiają do rodzin zastępczych na podstawie postanowienie Sądu Rejonowego Wydział III Rodzinny i Nieletnich i przebywają tam do osiągnięcia pełnoletności, czyli do ukończenia 18 roku życia. Po osiągnięciu pełnoletności wychowankowie rodzin zastępczych decydują sami o tym czy nadal chcą pozostać w rodzinie zastępczej, gospodarować wspólnie z nią lub osobno lub też opuszczają rodziny zastępcze i stają się osobami samotnie gospodarującymi. Wówczas osoba pełnoletnia, opuszczająca rodzinę zastępczą, kontynuująca naukę otrzymuje pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki w wysokości 30 % podstawy. Pomoc tą jednak przyznaje się nie dłużej niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25 lat.

Zgodnie z art. 78 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku, rodzinie zastępczej spokrewnionej i niespokrewnionej z przyjętym dzieckiem, Starosta udziela pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej. Wysokość pomocy pieniężnej uzależniona jest od wieku, stopnia rozwoju, stanu zdrowia oraz stopnia niedostosowani społeczno przyjątego dziecka.

Rodzinie zastępczej spokrewnionej z przyjętym dzieckiem przysługuje pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania przyjętego dziecka w wysokości 40 % lub 60 % podstawy określonej w art. 78 ust 2 ustawy o pomocy społecznej (1.621,00zł), pomniejszonej

o kwotę odpowiadającą 50 % dochodu tego dziecka. Nadal bardzo ważną kwestią pozostaje utrzymanie więzi pomiędzy rodzinami naturalnymi a dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Ponadto, zgodnie z § 9 ust. 1 pkt.2, 3, Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 18 października 2004 roku w sprawie rodzin zastępczych (Dz. U. Nr 233 poz. 2344) na dziecko z orzeczoną stopniem niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności przysługuje pomoc pieniężna w wysokości 60% lub 80 % podstawy.

Natomiast rodzinie zastępczej niespokrewnionej z dzieckiem przysługuje dodatkowo na przyjęte dziecko 10 % kwoty podstawy z tytułu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem i jego wychowaniem.

IV. Problemy społeczne powiatu w ujęciu pomocy społecznej

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, jak również zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości i uprawnienia.

1. Powody korzystania ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej

Tab. Nr 21 Przyczyny korzystania ze wsparcia w Gminie Pyzdry w latach 2001-2003

gmina	Pyzdry					
Lata	2001		2002		2003	
Powód wsparcia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	279	1306	423	1982	409	1827
Sieroctwo	-	-	-	-	-	-
Bezdomność	-	-	-	-	-	-
Potrzeba ochrony macierzyństwa	56	262	42	193	36	142
Bezrobocie	192	802	234	976	283	1197
Niepełnosprawność	129	464	132	472	148	487
Długotrwała choroba	200	708	213	754	195	691

Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych (ogółem)	99	524	98	527	90	462
W tym rodziny niepełne	48	176	47	175	43	139
Rodziny wielodzietne	47	326	48	332	44	304
Alkoholizm	9	47	15	79	14	73
Narkomania	-	-	-	-	-	-
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	15	3	11	2	7
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	-	-	-	-	-	-

Źródło: OPS Pызdry

Tab. Nr 22 Przyczyny korzystania ze wsparcia w Gminie Kołaczkowo w latach 2001-2003

gmina	Kołaczkowo					
Lata	2001		2002		2003	
Powód wsparcia OPS	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	68	318	120	587	158	759
Sieroctwo	-	-	-	-	-	-
Bezdomność	-	-	-	-	-	-
Potrzeba ochrony macierzyństwa	18	86	27	151	26	146
Bezrobocie	92	404	85	381	98	441
Niepełnosprawność	30	121	34	149	59	235
Długotrwała choroba	23	108	22	98	38	167
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych (ogółem)	54	253	64	341	39	176
W tym rodziny niepełne	16	54	21	58	21	58

Rodziny wielodzietne	34	238	43	307	48	138
Alkoholizm	25	113	24	120	28	126
Narkomania	-	-	-	-	-	-
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	3	2	4	-	-
Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	1	6	1	4	1	4

Źródło: OPS Kołaczkowo

Tab. Nr 23 Przyczyny korzystania ze wsparcia w Gminie Września w latach 2001-2003

Gmina	Września					
Lata	2001		2002		2003	
Powód wsparcia OPS	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	272	1088	313	1302	435	1611
Sieroctwo	2	5			1	8
Bezdomność	11	14	12	12	12	12
Potrzeba ochrony macierzyństwa	139	587	131	538	107	465
Bezrobocie	666	2355	836	3242	848	3209
Niepełnosprawność	467	1405	474	1334	471	1317
Długotrwała choroba	319	948	428	1260	379	1186
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych (ogółem)	178	864	293	1383	219	1061
W tym: rodziny niepełne	121	395	164	538	168	586
Rodziny wielodzietne	88	576	118	839	104	748
Alkoholizm	108	372	115	459	116	498
Narkomania	2	5	2	6	-	-
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	15	28	16	30	14	33

Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	2	8	1	6	-	-
----------------------------------	---	---	---	---	---	---

Źródło: OPS Września

Tab. Nr 24 Przyczyny korzystania ze wsparcia w Gminie Nekla w latach 2001-2003

gmina	Nekla					
lata	2001		2002		2003	
Powód wsparcia OPS	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	398	1596	462	2103	402	1846
Sieroctwo	-	-	-	-	-	-
Bezdomność	-	-	-	-	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	39	117	21	82	19	71
Bezrobocie	35	156	20	120	39	164
Niepełnosprawność	8	25	45	156	20	86
Długotrwała choroba	3	15	12	56	15	45
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych (ogółem)	383	1536	462	2103	402	1846
W tym: rodziny niepełne	4	12	3	10	6	15
Rodziny wielodzietne	33	231	46	368	20	120
Alkoholizm	18	78	18	108	4	8
Narkomania	-	-	-	-	-	-
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	5	2	5	2	7
Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	-	-	-	-	-	-

Źródło: OPS Nekla

Tab. Nr 25 Przyczyny korzystania ze wsparcia w Gminie Miłosław

w latach 2001-2003

gmina	Miłosław					
Lata	2001		2002		2003	
Powód wsparcia OPS	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	320	1280	313	1240	340	1260
Sieroctwo	1	2	-	-	-	-
Bezdomność	3	3	-	-	2	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	78	360	43	220	74	366
Bezrobocie	258	1067	350	1400	329	1310
Niepełnosprawność	188	688	218	142	222	770
Długotrwała choroba	169	615	195	125	196	734
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych (ogółem)	91	468	115	817	116	598
W tym rodziny niepełne	35	123	50	184	54	174
Rodziny wielodzietne	44	304	64	445	66	447
Alkoholizm	60	240	60	142	38	135
Narkomania	-	-	-	-	-	-
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	2	5	5	6	11
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	-	-	-	-	-	-

Źródło: OPS Miłosław

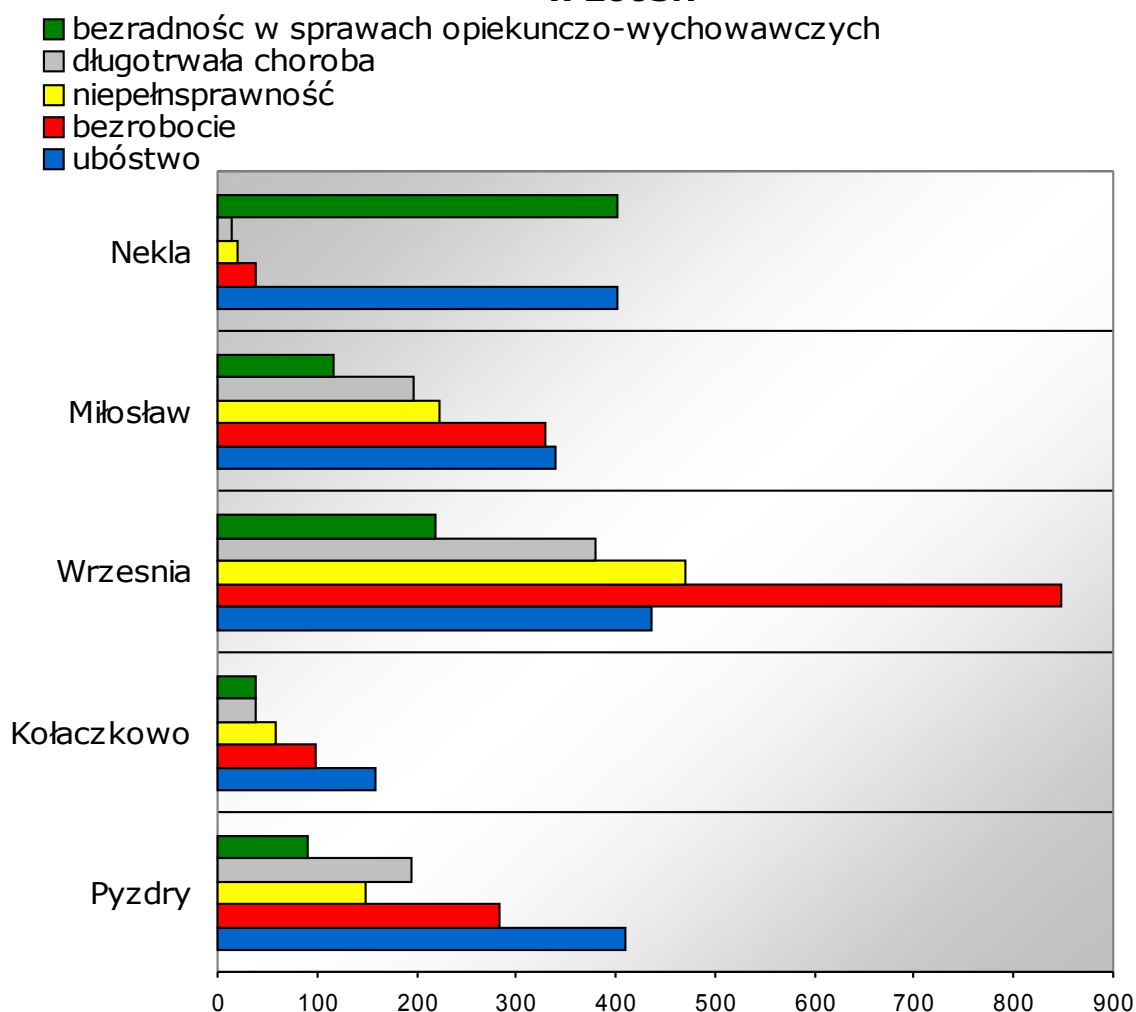
We Wrzesińskim OPS-ie najczęstszym problemem z jakim zwracają się mieszkańcy jest bezrobocie. Chociaż problem bezrobocia również pod względem zgłaszających się o pomoc rodzin także w pozostałych OPS-ach jest problemem znaczącym. Kolejnymi przyczynami korzystania ze wsparcia OPS-ów jest niepełnosprawność i długotrwała choroba. Problemy te w takim natężeniu występują tylko we Wrześni i Miłosławiu. W Pyzdrach od zeszłego roku niepełnosprawność jest w kolejności czwartym problemem (wcześniej nie było to tak duże zjawisko). Niepełnosprawność w Nekli i Kołaczkanie zajmuje trzecie miejsce. Nieco inaczej wygląda

sytuacja w OPS-ie w Nekli, tam równorzędnym problemem z ubóstwem jest bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Do niedawna był to także duży problem w Kołaczkowie w poprzednich latach trzecia pozycja w hierarchii przyczyn korzystania z wsparcia.

Najwięcej osób ze wsparcia OPS korzysta w gminie Września. W roku ubiegłym skorzystało z jego pomocy 7 066 osób w 2768 rodzinach. Jest to dwukrotnie więcej niż w OPS w Miłosławiu i w Pyzdrach. Należy jednak pamiętać, że gmina Września jest największą jeśli chodzi o liczebność mieszkańców gminą w powiecie.

Co ciekawe we Wrześni liczba rodzin, które korzystały ze wsparcia tamtejszego OPS-u w porównaniu z faktyczną liczbą rodzin prawie nie ulega zmianie w odróżnieniu od pozostałych OPS-ów w powiecie wrzesińskim. Na przestrzeni ostatnich dwóch lat liczba rodzin, która korzysta ze wsparcia ulega niewielkim zmianom.

Wykres Nr 13
Główne problemy z jakimi zgłaszają się klienci OPS-ów
w 2003r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS-ów w 2003r.

W skali Powiatu liczba rodzin, które skorzystały z pomocy wszystkich OPS – ów w 2003 roku wynosi 7.045 a faktyczna liczba 4.783, co w przełożeniu na liczbę osób w rodzinach daje 28.329 a faktyczna liczba 15.178. A więc prawie co piąty mieszkaniec powiatu korzystał, lub był członkiem rodziny która korzystała z pomocy OPS. W poszczególnych gminach stosunek liczby mieszkańców gminy do faktycznej liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy OPS-u danej gminy wynosi:

- gmina Pyzdry -2,64
- gmina Kołaczkowo- 5,13
- gmina Września- 6,13
- gmina Nekla- 3,54
- gmina Miłosław- 4,44

Wiele z problemów z którymi zgłaszają się mieszkańcy powiatu do poszczególnych OPS-ów jest także przyczyną popełnienia samobójstwa.

Tab. Nr 26 Samobójstwa w latach 1999-2003

lata	Samobójstwa (tylko zgłoszone)			
	nieletni		Dorośli	
	chłopcy	dziewczynki	mężczyźni	kobiety
1999	2	-	12	5
2000	1	-	6	5
2001	-	-	6	1
2002	-	-	15	3
2003	1	-	13	3

Źródło: KPP we Wrześni

Badania pokazują, że w 80% przypadków powodem podjęcia próby samobójczej są zaburzenia psychiczne, najczęściej depresja. Należy pamiętać, że depresja, a co za tym idzie myśli samobójcze, to stan chwilowy, który wcześniej czy później minie. Szczególnie zagrożone samobójstwem są osoby samotne i biedne, które nie widzą szansy na poprawę swojej sytuacji. Dodatkowym przyczynkiem może być uzależnienie od alkoholu, narkotyków.

W rodzinach w których ktoś odebrał sobie życie, istnieje większe ryzyko, że podobny scenariusz się powtórzy.

Według Światowej Organizacji Zdrowia w ciągu ostatnich 45 lat aż o 60% wzrósł i wciąż rośnie wskaźnik samobójstw popełnianych przez młodzież. Zdaniem dr. Iwony Koszewskiej psychiatry z Kliniki psychiatrycznej Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, młodzież w dzisiejszych czasach ma trudności z określeniem i odnalezieniem siebie. Czuje się ona osamotniona, bezradna, jest bardziej podatna na wybieranie tego typu zachowań.

Próby samobójcze najczęściej podejmują kobiety, jednak w statystykach samobójstw zdecydowanie więcej jest mężczyzn, stosunek ten wynosi mniej więcej 1 do 5. Zagrożenie tendencjami samobójczymi rośnie wraz z wiekiem. Do grupy największego ryzyka należą osoby powyżej 65 lat. Choć ostatnio wzrasta liczba przypadków targnięcia się na życie wśród ludzi młodych (15-34 lata). Liczbę dokonanych samobójstw jak wynika z obliczeń WHO należałoby pomnożyć przez dwadzieścia, by uzyskać informacje dotyczące nieudanych prób samobójczych. Gdyby pomnożyć je przez sześć, zobrazowałoby nam to liczbę osób, które poprzez dramat swoich bliskich zetknęły się z tym problemem.

Niepokój otoczenia powinny wzbudzać takie sygnały jak izolowanie się od rodziny i znajomych oraz poczucie beznadziejności i nieprzydatności.

Ubóstwo

Jak wynika z powyższych tabel głównym problemem z którym zgłaszają się mieszkańcy do OPS-ów jest ubóstwo. W czterech na pięć OPS-ów jest to pod względem ilości rodzin najważniejszy problem, jedynym wyjątkiem jest OPS we Wrześni. Tam ubóstwo pod względem ilości rodzin znajduje się na trzecim miejscu a w latach poprzednich nawet na czwartym. Średnio ilość członków rodzin z problemem ubóstwa za rok 2003 wynosi we Wrześni i Miłosławiu 3,70 a w pozostałych zbliża się do 5-ciu, Kołaczowo 4,80.

Ryzyko popadania w ubóstwo zależy od szeregu czynników, zarówno demograficznych, jak i społeczno – ekonomicznych. Są to zarówno takie tradycyjne czynniki jak np. wzrost kosztów utrzymania, niekorzystna w rodzinie relacja osób posiadających własne źródło utrzymania do liczby osób utrzymywanych, jak i nowe czynniki związane z procesem transformacji ustrojowej np. zjawisko bezrobocia.

Szczególnie niepokojącym ze społecznego punktu widzenia na przestrzeni ostatnich lat jest proces utrwalania się ubóstwa.

Bezrobocie a w konsekwencji ubóstwo powoduje, że dzieci z takich środowisk pozbawione są wielu możliwości rozwoju zdrowotnego, psychicznego, społecznego. Przyjmują oni specyficzny styl życia, przez co utrwalone zostają określone zachowania, zgoda na istnienie złych warunków, wykluczenie społeczne a w końcu marginalizacja. W takich środowiskach dochodzi do nawarstwienia wielu kłopotów: mieszkaniowych, izolacji społecznej, braku perspektyw na znalezienie pracy, poprawy sytuacji. Wszystko to skupia się na nieletnim i znajduje odzwierciedlenie w jego zachowaniu, często niezgodnym z obowiązującymi normami, wartościami. Dochodzi do wyuczonej bezradności gdyż dziecko nie widzi szans poprawy swej sytuacji. Dochodzi także do syndromu ubóstwa którego przejawami są niedożywienie, niski poziom wykształcenia, niedorozwój potrzeb wyższych (ale jest on widoczny także w całej naszej społeczności). Poczucie społecznego pokrzywdzenia, kontakt z osobami do siebie podobnymi, co z psychologicznego punktu widzenia jest racjonalne,

ale nie pozwala na stymulowanie, rozwijanie osób z tego środowiska. Dzieci z takiego środowiska nie mają żadnych ambicji, sprecyzowanych marzeń. Żyją z dnia na dzień, za przykładem swoich rodziców unikają wszelkich systematycznych zajęć, zadowolając się rozrywkami.

Dla bezdomnych mieszkańców gm. Września oferowana jest pomoc w formie miejsc noclegowych. W gminie Września istnieje jedna noclegownia na ul. Wiśniowej budynek dzierżawiony od PKP. Jest to obiekt dwupokojowy przeznaczony dla 8 osób (4 kobiet i 4 mężczyzn). Osoby takie mogą także skorzystać z jadłodajni św. Brata Alberta prowadzonej przez organizację pozarządową – Katolickie Porozumienie Społeczne a dofinansowane przez gminę. Wydawanych jest od 400 do 500 posiłków na dobę oprócz sobót i niedziel. Osoby starsze, samotne, niepełnosprawne mogą skorzystać z posiłku oferowanego przez DDPS.

Na terenie Wrześni funkcjonuje magazyn odzieży i sprzętu AGD gromadzone są rzeczy pozyskane od mieszkańców gminy w celu przekazania ich najuboższym. OPS Wrzesiński pozyskuje także żywność dla najuboższych. W 2002 r. podczas akcji zbiórkowych i przy współpracy z Wielkopolskim Bankiem Żywności zebrano blisko 15 ton artykułów spożywczych o wartości 150 tys. zł.

Bardzo ważne ze względu na powiększające się obszary biedy jest dożywianie zwłaszcza dożywianie dzieci

Dożywianiem objętych było w gminie:

Pyzdry – 196

Kołaczkowo 99

Nekla 128

Miłosław 169

Września 925 uczniów, mieszkańców poszczególnych gmin.

3. Niepełnosprawność

Osoby niepełnosprawne w skali kraju stanowią bardzo liczną grupę, która liczy już około 4,5 mln. osób (ponad 14 % ogółu ludności), a prognoza GUS przewiduje, że w 2010 r. liczba ta wzrośnie do 6 mln.

Mówiąc o osobach niepełnosprawnych, mamy na myśli osoby posiadające stopień niepełnosprawności orzeczony przez:

- Powiatowy Zespół d/s Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności,
- Komisję przy ZUS, KRUS, MON, MSWiA,

jak również inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi i umysłowymi.

Za niepełnosprawne uznać należy osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia bądź uniemożliwia pełnienie ról i zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów. Problemy osób niepełnosprawnych wiążą się głównie z ograniczonymi możliwościami

oprotezowania i zakupu sprzętu ułatwiającego komunikowanie się i samoobsługę, kosztowną i trudno dostępną rehabilitację.

Tab. Nr 27 Osoby niepełnosprawne według płci, miejsca zamieszkania, stan 2002r.

Wyszczególnienie	ogółem			miasta			wieś		
	razem	mężczyźni	kobiety	razem	mężczyźni	kobiety	razem	mężczyźni	kobiety
Powiat Wrzesiński	14829	7006	7823	8028	3653	4375	6801	3353	3448
prawnie	13502	6459	7043	7501	3455	4046	6001	3004	2997
tylko biologicznie	1327	547	780	527	198	329	800	349	451
osoby dorosłe	14301	6687	7614	7795	3517	4278	6506	3170	3336
prawnie	13106	6230	6876	7315	3354	3961	5791	2876	2915
tylko biologicznie	1195	457	738	480	163	317	715	294	421
dzieci	528	319	209	233	136	97	295	183	112
prawnie	396	229	167	186	101	85	210	128	82
tylko biologicznie	132	90	42	47	35	12	85	55	30

Źródło: GUS Poznań 2003r.

- Osoby niepełnosprawne prawnie, tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony.
- Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

Powiat wrzesiński zamieszkuje 13 502 osób niepełnosprawnych (dane GUS 2002), na 73 393 ogółu mieszkańców powiatu, co stanowi 18,4% populacji. W tej grupie osób powyżej 18 roku życia jest 13 106 osób. Z danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, obejmujących orzeczenia za lata 2002 - I połowę 2004r. wynika, że z grupy 2667 osób, które w tym czasie otrzymały orzeczenia o niepełnosprawności, 827 osób pracuje, co stanowi 31%. Możemy założyć, że podobnie jest w całej populacji osób niepełnosprawnych w powiecie wrzesińskim. Wniosek z tego, że prawie 70% populacji niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym, to osoby bierne zawodowo.

Osoby niepełnosprawne w powiecie wrzesińskim znajdują zatrudnienie głównie na chronionym rynku pracy tj. w 17 Zakładach Pracy Chronionej i 1 Spółdzielni Inwalidów „Wiosna Ludów”.

W ZPCH, z których 11 znajduje się we Wrześni na koniec 2003 roku zatrudnionych było 1081 osób co stanowiło 75,2% ogółu pracujących

w ZPCH, z czego 75,1% pracujących było niepełnosprawnymi w stopniu lekkim.

Spółdzielnia Inwalidów „Wiosna Ludów na koniec 2003 roku zatrudniała 364 osoby niepełnosprawne – co stanowi 70,3% zatrudnionych, z pośród pracujących niepełnosprawnych 64,8% to niepełnosprawni w stopniu lekkim. Na koniec pierwszego półrocza 2004r. spółdzielnia zmniejszyła stan zatrudnienia i zatrudniała 336 osób niepełnosprawnych, co stanowiło 68% ogółu zatrudnienia, w tym 66,4% niepełnosprawnych w stopniu lekkim. W 18 największych zakładach produkcyjnych na terenie powiatu, z których udało się pozyskać dane, zatrudnionych było 61 osób niepełnosprawnych co daje około 2,5% ogółem zatrudnionych na otwartym rynku pracy na koniec 2003r.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy we Wrześni na koniec 2003 roku zarejestrowanych było 235 niepełnosprawnych bezrobotnych osób. Stanowią oni 3,46% ogółu osób bezrobotnych. W I półroczu 2004, bezrobotnych niepełnosprawnych było 214 osób, z czego 122 to kobiety, a więc więcej niż w całym roku ubiegłym. Co trzecia osoba bezrobotna ma co najmniej średnie wykształcenie, wśród mężczyzn prawie co piąty. Niepełnosprawne bezrobotne kobiety są o wiele lepiej wykształcone od mężczyzn.

Dużym problemem są także bariery architektoniczne w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej jak i w budynkach użyteczności publicznej. Bariery te nie tylko utrudniają ale niekiedy wręcz uniemożliwiają uczestnictwo w normalnym życiu.

Nie bez znaczenia jest również problematyka edukacji osób niepełnosprawnych od chwili urodzenia do ukończenia nauki w ramach posiadanych predyspozycji i możliwości.

Niepełnosprawni spotykają się również z problemami psychologicznymi i społecznymi, które wiążą się z trudnościami akceptacji samego siebie i swojej niepełnosprawności oraz z brakiem zrozumienia ze strony ludzi zdrowych.

Problemy osób niepełnosprawnych bardzo często były ignorowane, spychane na margines problemów społecznych. A przecież niepełnosprawność w znaczny sposób ogranicza możliwości pełnego funkcjonowania w społeczeństwie. Bez pełnego programu integrowania, wdrażania osób niepełnosprawnych cały czas będą oni pozostawali na uboczu życia społeczności lokalnej, a ich problemy będą niedostrzegane.

Osoby takie mają ograniczony dostęp do instytucji zapewniających naukę, pracę, udział w kulturze i życiu społecznym. Muszą one także borykać się z przejawami unikania kontaktu z nimi jako osobami niepełnosprawnymi bądź też przesadnej opiekuńczości.

Niepełnosprawnym dzieciom i ich rodzicom oferowana jest specjalistyczna pomoc, realizowana w Punkcie Wczesnego Wspomagania, funkcjonującym przy Przedszkolu „Słoneczko”, które posiada oddział integracyjny.

Niepełnosprawnej młodzieży zakwalifikowanej do WTZ oferuje się Socjoterapeutyczną Świetlicę Integracyjną. Stanowi ona miejsce zajęć integracyjnych młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie oraz dzieci z zaburzonym zachowaniem dla osób które nie mogą uczestniczyć w zajęciach WTZ gm. Września proponuje udział w Ośrodku Wsparcia dla Osób Niepełnosprawnych Intelektualnie.

W Programie Rozwoju Lokalnego Powiatu wrzesińskiego w latach 2004 -2006 istnieje punkt mówiący o integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Celem działania jest przede wszystkim poprawa warunków życia i funkcjonowania osób niepełnosprawnych, stworzenia warunków do zatrudnienia i przeciwdziałania skutkom bezrobocia osób niepełnosprawnych oraz wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Zadania realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni wynikające z Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Tab. Nr 28 Wykaz osób z zaburzeniami psychicznymi w poszczególnych gminach powiatu wrzesińskiego w latach 2001-2004

l.p.	gminy	lata	Osoby z zaburzeniami psychicznymi	
			dzieci	Osoby dorosłe
1.	Kołaczkowo	2001	b.d.	b.d.
		2002	b.d.	b.d.
		2003	4	12
		2004	4	12
2	Miłosław	2001	10	6
		2002	10	6
		2003	10	6
		2004	10	6
3	Nekla	2001	12	25
		2002	13	29
		2003	13	29
		2004	15	32
4	Pyzdry	2001	7	95
		2002	9	96
		2003	12	97
		2004	12	103
5	Września*	Aktualnie	100 osób	

Źródło: dane przekazane przez OPS powiatu wrzesińskiego

* są to osoby chore psychicznie/ rozmaite rodzaje schizofrenii, zaburzenia nerwicowe związane ze stresem, zaburzenia psychosomatyczne

Tab. Nr 29 Wykaz osób dorosłych upośledzonych umysłowo w poszczególnych gminach powiatu wrzesińskiego w latach 2001-2004

l.p.	gminy	lata	Osoby upośledzone umysłowo - Osoby dorosłe			
			Stopień lekki	Stopień miarkowany	Stopień znaczny	Stopień głęboki
1.	Kołaczkowo	2001	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
		2002	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
		2003	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
		2004	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
2	Miłosław	2001	11	22	14	2
		2002	11	22	14	2
		2003	11	22	14	2
		2004	11	22	14	2
3	Nekla	2001	b.d.	21	7	b.d.
		2002	b.d.	22	9	b.d.
		2003	5	23	9	b.d.
		2004	5	23	10	b.d.
4	Pyzdry	2001	27	34	15	8
		2002	27	34	16	10
		2003	30	36	18	12
		2004	30	36	18	12
5	Września*	Stan bieżący	150 osób			

Źródło: dane przekazane przez OPS powiatu wrzesińskiego

*OPS Września przekazał liczbę osób upośledzonych intelektualnie o których posiada wiedzę.

Tab. Nr 30 Wykaz dzieci upośledzonych umysłowo w poszczególnych gminach powiatu wrzesińskiego w latach 2001-2004

l.p.	gminy	lata	Osoby upośledzone umysłowo - dzieci			
			Stopień lekki	Stopień umiarkowany	Stopień znaczny	Stopień głęboki
1.	Kołaczkowo	2001	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
		2002	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
		2003	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
		2004	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

2	Miłosław	2001	8	2	5	5
		2002	8	2	5	5
		2003	8	2	5	5
		2004	8	2	5	5
3	Nekla	2001	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
		2002	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
		2003	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
		2004	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
4	Pyzdry	2001	10	12	7	5
		2002	12	12	7	5
		2003	14	14	9	5
		2004	14	14	9	5
5	Września	2001	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
		2002	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
		2003	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
		2004	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Źródło: dane przekazane przez OPS powiatu wrzesińskiego

Tab. Nr 31 Wykaz dzieci upośledzonych umysłowo z terenu powiatu wrzesińskiego dla których poradnia wydała orzeczenia

Rok	Stopień upośledzenia			
	lekki	umiarkowany	znaczny	głęboki
2001	26	11	6	4
2002	43	16	9	8
2003	44	10	8	4
2004*	25	10	4	7

Źródło: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Wrześni

*dane za okres 1.01.2004r. – 30.09.2004r.

Zadania realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni wynikające z Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Rehabilitacja zawodowa

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych /Dz. U. Nr 123, poz. 776 z 1997 r. z późn. zm./ w ramach rehabilitacji zawodowej mogą być realizowane przez Powiat następujące zadania:

1. dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osób na nich zatrudnionych oraz z rozpoznaniem przez służby medycyny tych potrzeb,

2. zobowiązania dotyczące zwrotu kosztów wynagrodzeń osób niepełnosprawnych i składek na ubezpieczenia społeczne,
3. udzielanie dofinansowania do wysokości 50% oprocentowania kredytów bankowych, zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego,
4. udzielanie osobom niepełnosprawnym pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej,
5. finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych,
6. dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych,
7. umorzenia pożyczek udzielonych na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej.

Dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadań związanych z rehabilitacją zawodową osób niepełnosprawnych w latach 2001-2003 przedstawia się następująco:

Dofinansowanie ze środków PFRON w 2001r. ogółem 1.209.827 zł

- a) Tworzenie 25 nowych stanowisk pracy dla 27 osób niepełnosprawnych - 366.365 zł.
- b) Refundacja wynagrodzeń i składki na ubezpieczenie społeczne zatrudnionych osób niepełnosprawnych - 778.948,-zł
- c) Udzielenie pożyczek na podjęcie działalności gospodarczej przez osoby niepełnosprawne - 64.514,-zł

Dofinansowanie ze środków PFRON w 2002r. ogółem 1.081.409 zł

- a) Tworzenie 29 nowych stanowisk pracy dla 38 osób niepełnosprawnych - 227.599 zł
- b) Refundacja wynagrodzeń i składki na ubezpieczenie społeczne zatrudnionych osób niepełnosprawnych - 814.810 zł
- c) Udzielenie pożyczek na podjęcie działalności gospodarczej przez osoby niepełnosprawne - 39.000 zł

Dofinansowanie ze środków PFRON w 2003r. ogółem 595.924 zł

- a) Tworzenie nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych; 0 zł
- b) Refundacja wynagrodzeń i składki na ubezpieczenie społeczne zatrudnionych osób niepełnosprawnych 541.524zł*
- c) Udzielenie pożyczek na podjęcie działalności gospodarczej przez osoby niepełnosprawne; 54.000,-zł

* dotyczy tylko zobowiązań dotyczących zwrotu kosztów wynagrodzeń osób niepełnosprawnych i składek na ubezpieczenia społeczne

Większość nowych stanowisk pracy utworzono w gminie Września:
24 w 2001 i 25 w 2002r.

Osoby niepełnosprawne które podjęły działalność gospodarczą korzystające ze środków PFRON:

2001: 5 osób

2002: 3 osoby

2003: 3 osoby

Rehabilitacja społeczna

w ramach rehabilitacji społecznej według wyżej cyt. ustawy mogą być realizowane przez Powiat następujące zadania:

- 1) uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- 2) likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- 3) zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- 4) sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych,
- 5) działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej

Dofinansowanie ze środków PFRON w 2001r.

- a) uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych ogółem – 137 722 zł.
- b) dofinansowanie kosztów działania WTZ - 703 800 zł.
- c) likwidacja barier funkcjonalnych na indywidualne wnioski osób niepełnosprawnych – 67 229 zł.
 - bariera architektoniczna – 52 722 zł.
 - bariera w komunikowaniu się 14 507 zł.

Dofinansowanie ze środków PFRON w 2002r.

- a) sport, kultura, turystyka osób niepełnosprawnych 12 000 zł.
- b) zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze – 80 287 zł.
- c) uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych ogółem – 96 625 zł.
- d) dofinansowanie kosztów działania WTZ - 703 800 zł.

Dofinansowanie ze środków PFRON w 2003r.

- a) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania WTZ;
 - dofinansowanie kosztów utworzenia – 234 000 zł.
 - dofinansowanie kosztów działania WTZ powstałych w latach poprzednich – 1 126 080 zł.
- b) uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych ogółem - 97 965 zł.
- c) bariery architektoniczne - 140 407 zł.
- d) bariery w komunikowaniu się - 25 813 zł.

- e) zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne ogółem – 173 107 zł.
- f) sport, kultura, turystyka osób niepełnosprawnych ogółem – 9 730 zł.

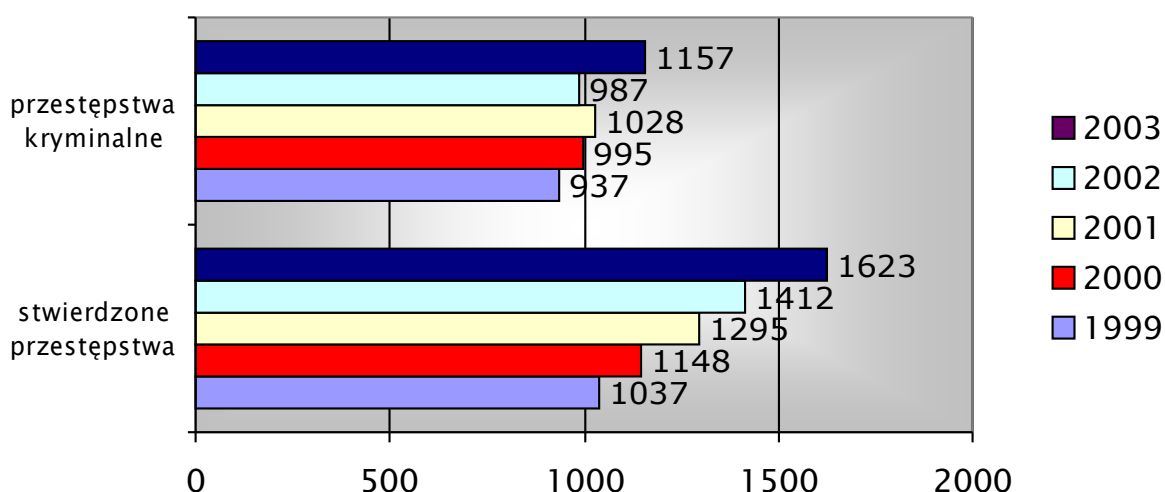
Przestępczość,

Przestępczość ma duży wpływ na funkcjonowanie społeczeństwa, przyczynia się do jego dezintegracji, rozpadu więzi społecznej.

Na strukturę przestępczości ma wpływ położenie powiatu wrzesińskiego, jak również miejsce pochodzenia sprawców. Na skalę przestępczości w mniejszych miejscowościach mają wpływ duże aglomeracje położone nieopodal np. Poznań.

Stale rośnie ilość przestępstw stwierdzonych i przestępstw kryminalnych co wyraźnie widać na poniższym wykresie.

Wykres Nr 14
Przestępczość w powiecie w latach 1999-2003

Źródło: KPP we Wrześni

W poprzednim roku policja odnotowała 1 623 przestępstwa, jest to więcej o 211 niż w 2002r. Dynamika czynów karalnych w porównaniu z rokiem poprzednim wynosi 114,9. Ilość stwierdzonych przestępstw z roku na rok wzrasta od 150 do 200 przypadków. Rośnie i to znacząco w porównaniu z rokiem poprzednim o 1 950 przypadków liczba wykroczeń do poziomu 12384. Szokująco wypada zestawienie przestępstw dotyczących narkomani, skok z 17 przypadków w 2002 do 120 w 2003, co daje dynamikę 705,9%. Taki wzrost przypadków przestępczości w tej kategorii jest również wynikiem działań podjętych z psem wykrywającym narkotyki.

Tab. Nr 32 Wskaźniki przestępstw na terenie poszczególnych gmin w 2002 i 2003 roku.

		Ilość spraw skierowanych do sądu a dotyczących				Udział w bójce lub pobiciu		Rozbój, kradzież rozbójnicza		Kradzież z włamaniem		Kradzież rzeczy	
		Narkomania		Przemocy w rodzinie									
lata		2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003
Powiat Wrzesiński	Ogółem	17	120	34	25	13	13	15	18	249	290	288	325
	Nieletni	6	11	0	1	3	5	4	0	1	4	13	18
W gminie Września	Ogółem	17	103	34	17	13	10	15	17	249	248	288	256
	W tym kobiet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nieletnich	6	1	0	0	3	4	4	0	1	1	13	6
	W tym kobiet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
W gminie Kołaczkowo	Ogółem	-	10	-	2	-	1	-	0	-	13	-	9
	W tym kobiet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nieletnich	-	10	-	1	-	1	-	0	-	1	-	1
	W tym kobiet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
W gminie Nekla	Ogółem	-	0	-	3	-	0	-	1	-	16	-	27
	W tym kobiet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nieletnich	-	0	-	0	-	0	-	0	-	1	-	6
	W tym kobiet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
W gminie Miłosław	Ogółem	-	7	-	1	-	1	-	0	-	8	-	19
	W tym kobiet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	Nieletnich	-	0	-	0	-	0	-	0	-	1	-	5
	W tym kobiet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
W gminie Pyzdry	Ogółem	-	0	-	2	-	1	-	0	-	5	-	14
	W tym kobiet	-	-	-	-	-	--	-	-	-	-	-	-
	Nieletnich	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0
	W tym kobiet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: KPP we Wrześni

Większość spraw skierowanych dotyczących narkomani została odnotowana we Wrześni 103 przypadki z 120. Z 17 przypadków przestępstw narkotykowych aż 6 popełnili nieletni w 2003r. Trudniących się handlem narkotykami było w 2003 czterokrotnie więcej niż w roku poprzednim: 12-stu, z czego 3-ech to nieletni.

Problemy patologii społecznych takich jak narkomania, alkoholizm, przemoc w rodzinie, także bezrobocie a co za tym idzie niski poziom życia społecznego zostały przeanalizowane i zdiagnozowane przez Komisję Bezpieczeństwa i Porządku. Komisja ta opracowała Program Zapobiegania Przestępczości oraz Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli w Powiecie Wrzesińskim. Program ten został uchwalony przez Radę Powiatu wrzesińskiego w 2003r.

Na jego podstawie wybrano zadania do realizacji które obejmują sześć bloków tematycznych:

1. Przestępczość kryminalna w tym przeciwko mieniu, kradzieży i wmuszenia,
2. Przeciwdziałanie zjawisku narkomani i alkoholizmu,
3. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym,
4. Zbiorowe zakłócenie w ruchu drogowym,
5. Bezpieczeństwo sanitarne i weterynaryjne,
6. Poprawa stanu bezpieczeństwa pożarowego i innych zagrożeń w powiecie.

5. Uzależnienia

a) Alkoholowe

Na terenie powiatu wrzesińskiego działa pięć Gminnych Komisji do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które realizuje zadania w oparciu o gminny program profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pomaga osobom uzależnionym od alkoholu poprzez: prowadzenie z nimi rozmów interwencyjnych (których efektem może być leczenie odwykowe), kieruje wnioski do Sądu Rejonowego o zastosowaniu obowiązku podjęcia leczenia w systemie zamkniętym.

Tab. Nr 33 Działalność Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Rok	Ilość przyjętych wniosków o leczenie		Ilość spotkań, rozmów z osobami mającymi problem z alkoholem		Ilość skierowanych spraw do sądu		Osoby uzależnione		Osoby współuzależnione	
	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003
Gminy										
Pyzdry	3	1	114	128	2	0	4	7	11	13
Miłosław*	27	24	126	125	8	11	126	125	232	253
Nekla	39	43	34	59	23	38	10	13	13	13
Kołaczkowo	6	5	59	123	4	-	13	14	14	16
Września	57	35	206	65	54	2	57	35	228**	140**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GKRPA

* dane z tej komisji w zestawieniu z danymi komisji z większych gmin szczególnie Wrześni wydają się przesadzonymi.

** dane szacunkowe obliczane przez komisję jako czterokrotność liczby osób uzależnionych.

W roku 2002 ogółem liczba przyjętych wniosków o leczenie przez wszystkie GKRPA wynosiła 132 natomiast w 2003r. była to liczba mniejsza bo 108 wniosków. Ilość spraw skierowanych przez Komisje do sądu w 2002r. wynosiła 91, z czego 54 wnioski pochodziły z Wrześni a więc większość przyjętych wniosków pochodzących z tej komisji, o leczenie została skierowana do sądu. W 2003r. Komisje skierowała do sądu 51 wniosków. Ilość spotkań, które odbyły się w GKRPA w 2002r. wyniosła 539 spotkań, natomiast w 2003r. była to liczba 500 spotkań. W GKRPA w Kołaczkowie w przeciągu roku wzrosła liczba spotkań o 64, natomiast we Wrześni ilość spotkań spadła aż o 141.

Należy stwierdzić, iż ze swej działalności GKRPA prowadzą bardzo ograniczone i niejednolite statystyki dotyczące osób, które zwracają się z problemem alkoholowym.

W związku z tym, że nie ma odpowiednich uregulowań ustawowych w tej kwestii, każda z komisji według swojego uznania traktuje w sposób zupełnie dowolny jako osoby uzależnione lub współuzależnione.

Tab. Nr 34 Wpływy z opłat do budżetu gmin z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu oraz środki GKRPA w latach 2002-2004

Wpływy z opłat do budżetu gmin z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu					
Rok	Nekla	Pyzdry	Kołaczkowo	Miłosław	Września
2002	85000	69329	54655	112773	482231
2003	71260	75721	56224	106948	625254
2004	32000*	56252*	38827*	66171*	337958*
Środki Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych					
Rok	Nekla	Pyzdry	Kołaczkowo	Miłosław	Września
2002	85000	69166	50550	112773	554909
2003	72260	75759	50038	106948	449433
2004	65000*	75000	12382**	90000	830646

* - I półrocze ** plan 53000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gmin

Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie profilaktyki i minimalizacji szkód społecznych podejmują wiele działań, z których najbardziej istotne to partycypowanie w kosztach Ośrodka Terapii Uzależnień i Współuzależnień we Wrześni, promowanie zdrowego stylu życia poprzez organizowanie imprez - sportowo rekreacyjnych, organizowanie wypoczynku letniego, finansowanie przejazdów na leczenie, finansowanie systematycznych szkoleń dla terapeutów. Warto kontynuowania i propagowania na terenie całego Powiatu są projekty które w istotny sposób ograniczają bądź przyczyniają się do ograniczania spożycia środków uzależniających. Należą do nich: realizowanie programów profilaktycznych w szkołach, prowadzenie punktu informacyjno - konsultacyjnego, współpraca z miejscowymi instytucjami; ośrodkami zdrowia, policją, OPS, szkołami, kościołami, badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

Na terenie powiatu osoby z problemem alkoholowym i ich rodziny mogą uzyskać pomoc terapeutyczną w Ośrodku Terapii Uzależnień i Współuzależnień „Centrum U”, który działa przy Wrzesińskim Stowarzyszeniu Abstynentów „JANTAR”. W roku 2003 w Ośrodku udzielono 2060 porad i konsultacji dotyczących uzależnienia i współuzależnienia. W programie grupy wstępnej i podstawowej dla osób uzależnionych przeprowadzono 197 zajęć terapeutycznych. Dla osób współuzależnionych przeprowadzono 50 zajęć edukacyjno -

terapeutycznych w programie podstawowym oraz 50 zajęć w programie pogłębionym. Wiele osób zostało skierowanych do Ośrodka przez GKRPA na podstawie orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku podania się leczeniu.

W 2002 roku na terenie Wrześni przeprowadzono badania pod patronatem The European School Survey Project on Alcohol And Drugs (Europejski Program Badań nad Używaniem Alkoholu i Środków Odurzających przez Młodzież Szkolną). Badania te z założenia cykliczne przeprowadził Tomasz Tomczak wśród pierwszych i trzecich klas kilku placówek szkolnych. Cykliczność miała by pozwolić na obserwowanie zmian i trendów w postrzeganiu przez młodzież narkotyków i innych używek.

Badaniami objęto:

- szkołę zawodową;
- technikum;
- technikum rolnicze;
- zespół szkół mleczarskich
- liceum ogólnokształcące.

W badaniach wzięło udział 1165 osób. Z badań wyłania się obraz młodzieży spędzającej czas na grach komputerowych i w pubach względnie na dyskotekach.

Niepalących wśród młodzieży objętej badaniem było 29%. Okazjonalnie pali 57%, a często pali także około 29%. Wyraźnie rzadziej palą pierwszoklasiści, u nich okazjonalne spożycie papierosów jest o jedną trzecią niższe a palących ciągle jest zaledwie 9,7%.

Młodzież wcześniej zaczyna pić i jej pierwsze kontakty z alkoholem zdarzają się już w szkole podstawowej. Częściej i więcej piją piwa, rzadziej wino i wódkę. 25% młodzieży ostatnim razem piła nie więcej niż dwa piwa. Jedynie 10% procent młodzieży nigdy nie próbowało alkoholu. Można przypuszczać, że młodzież dzieli się na dwie grupy: niepijącą lub pijącą mało i okazjonalnie i grupę pijącą dużo i często – 22% (co najmniej raz w tygodniu). Ta część nieletnich zagrożona jest znacznie bardziej kłopotami z alkoholem. Najczęściej są to trzecioklasiści i chłopcy ze szkoły zawodowej lub szkoły rolniczej.

Natomiast, interesująca jest projekcja dotycząca skutków picia. Młodzieży alkohol kojarzy się z dobrymi skutkami, z przyjemnością.

W większości wypadków wśród przyczyn picia wymieniane są najczęściej motywy zabawowe, kiedy to pije się dla humoru, lepszej zabawy, dla poprawy nastroju w towarzystwie.

W celu czwartym NPZ mówi się o zmniejszeniu i zmianie struktury spożycia alkoholu oraz zmniejszeniu szkód zdrowotnych spowodowanych alkoholem.

Priorytetowe kierunki i szczegółowe zadania związane z osiągnięciem celu zostały określone w Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych zatwierdzonym przez Radę Ministrów w dniu 13 VIII. 1996 roku. Podstawowe strategie działań obejmują:

- Ograniczanie dostępności alkoholu oraz kontrola rynku alkoholowego.
- Oddziaływania administracyjno - fiskalne i edukacyjne służące zmianie struktury spożycia.
- Stosowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad patologicznym zachowaniem osób nietrzeźwych.
- Profilaktyczne programy edukacyjne dla młodzieży i grup zwiększonego ryzyka.
- Zwiększanie skuteczności i dostępności terapii osób uzależnionych i członków ich rodzin.
- Szkolenie przedstawicieli wybranych zawodów w zakresie problemów alkoholowych.
- Wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy i stowarzyszeń trzeźwościowych

b) Narkotykowe

Narkomania jest zjawiskiem złożonym, o różnorodnych przyczynach. Najczęściej występuje u osób młodych, niedojrzałych emocjonalnie, mających trudności w kontaktach interpersonalnych. Osoby te często pochodzą z rodzin niepełnych lub rozbitych, które nie zapewniają wsparcia emocjonalnego czy poczucia bezpieczeństwa.

Młodzież ze Wrześni, która uczestniczyła w badaniu jest dobrze zorientowana w rodzajach narkotyków. Wśród badanych osób:

- 27% chciało spróbować któregoś ze środków narkotycznych,
- 12% młodzieży co najmniej raz spróbowało marihuanę,
- z czego 7% bierze regularnie, środki wziewne (klej itp.),
- 10% próbowało, a 9% narkotyzowało się amfetaminą.

Jedynie 43% wśród badanych nie zna miejsca gdzie mogłaby skorzystać z narkotyków.

Ujawnione przez odpowiednie służby przypadki są tylko marginalnym procentem faktycznego problemu. Skala zjawiska problemu jest znacznie większa. Świadczą o tym chociażby wyniki ankiet przeprowadzonych we

wrzesińskich szkołach. Walka ze zjawiskiem handlu i zażywania narkotyków musi stać się priorytetem działań policji. Dzielnicy w 2003 prowadzili 37 arkuszy nieletnich.

Z informacji które uzyskaliśmy ze szkół gimnazjalnych i średnich powiatu wrzesińskiego za okres roku szkolnego 2001/2002, liczba osób podejrzewanych o zażywanie środków narkotykowych, alkoholowych wynosiła 66, natomiast w roku szkolnym 2002/2003 urosła ona do 90 osób.

W roku szkolnym 2001/02 stwierdzono 53 przypadki używania alkoholu przez uczniów w tym 11 dziewcząt, w roku następnym 90 osób (13 dziewczyn) a więc tyle ile podejrzewa się o zażywanie środków mogących powodować uzależnienia. Chłopcy o wiele częściej niż dziewczynki korzystają z alkoholu ale i one coraz częściej używają alkohol. Rzadko w porównaniu z używaniem alkoholu uczniowie zażywają narkotyki w roku szkolnym 2001/02 11 uczniów zażywało ten środek z czego 5 to kobiety w roku 2002/03 przypadków zażywania narkotyków było prawie trzykrotnie więcej niż w roku poprzednim i wynosiło 29 osób z czego 3 przypadki to dziewczynki. Z pośród wszystkich szkół z których dostaliśmy dane dwie wybijają się szczególnie liczbą ujawnianych przypadków zażywania narkotyków. W roku szkolnym 2002/03 szkoły z Miłosławia i gimnazjum nr.2 we Wrześni. odnotowały odpowiednio 15 i 10 przypadków na 29 stwierdzonych we wszystkich szkołach. W roku poprzednim w tych szkołach odnotowano odpowiednio 0 i 2 przypadki. Może to być wynikiem olbrzymiej skali zjawiska w tych szkołach dopiero teraz zdiagnozowanego. Jest to dowodem także na olbrzymią skalę występowania tego zjawiska ale i wynikiem słabego zdiagnozowania zjawiska w pozostałych szkołach. Według danych policji w 2003 roku nastąpił wyraźny bo kilkukrotny wzrost ujawnienia przypadków, przestępstw przeciwko ustawie o narkomanii. W 2002 były to 3 przypadki, natomiast w 2003 - 12 przypadków. W pięciu szkołach nie odnotowano osób zażywających narkotyki, pijących alkohol. Wydaje się, że problem zażywania środków psychoaktywnych przez młodzież może być wynikiem braku zainteresowań ze strony szkół które często nie chcą zauważyć takiego problemu nie mówiąc już o jego skali ze względu na złe pojęty tzw. dobry wizerunek szkoły. Policja skierowała do sądu 17 spraw dotyczących narkomani w roku 2002 i aż 103 sprawy w 2003 roku. Spraw dotyczących alkoholu a przesłanych do sądu było 280 w 2002 i 273 w roku następnym. Jeszcze gorzej wygląda sytuacja gdy zaczniemy przedstawiać ilość przesłanych wniosków do poszczególnych instytucji stojących na straży porządku publicznego. Do policji przesłano 9 wniosków dotyczących uzależnień (wszystkie dotyczą alkoholu) z czego 8 pochodziło od gimnazjum nr 2 we Wrześni. Do sądu przesłano w roku ubiegłym 5 wniosków, 4 dotyczyły narkotyków i były przesłane ze szkoły w Miłosławiu w której stwierdzono 15 przypadków zażywania przez uczniów narkotyków.

Dane dotyczące ilości spraw z terenu wrzesińskiego, prowadzonych przez kuratorów sądowych przedstawiają się następująco:

- sprawy karne nieletnich- Nw- 55
- sprawy alkoholowe- Alk- 42
- ograniczenie władzy rodzicielskiej- Opm- 81
- ilość osób ubezwłasnowolnionych- 37
 - > w DPS- 15
 - > u opiekunów-29

Działaniem kuratorów objęte są osoby znajdujące się pod nadzorem kuratora: nieletni, małoletni i ich rodzice oraz osoby uzależnione.

W ramach programu „Bezpieczna szkoła” odbywały się spotkania dotyczące także narkomani z młodzieżą, rodzicami i nauczycielami. Policjanci podczas nich informowali o odpowiedzialności prawnej nieletnich w tym zakresie, w oparciu o przepisy ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Niestety żadna z instytucji mogącą się zajmować problematyką narkomani nie posiada wystarczających środków aby kolportować i pozyskać materiały propagandowe.

Zgodnie z celem piątym NPZ ograniczenie używania substancji psychoaktywnych i związanych z tym szkód zdrowotnych przewiduje się podjęcie następujących zadań:

- Wprowadzić w szkołach wszystkich typów, w ramach wszechstronnej edukacji zdrowotnej, rzetelną informację o substancjach uzależniających oraz kształtować umiejętności osobnicze i społeczne chroniące młodych ludzi przed sięganiem po narkotyki.
- Wprowadzić programy profilaktyczne i specyficzne programy dla grup zwiększonego ryzyka; szkolić kadry do wdrożenia tych programów.
- Szkolić personel medyczny, pedagogiczny, policyjny, penitencjarny itp. w zakresie wczesnego rozpoznawania problemów spowodowanych przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, umiejętności postępowania z osobami, u których te problemy występują oraz w zakresie udzielania wszechstronnej profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym.
- Wdrożyć programy skutecznej detoksykacji, leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych oraz programy ograniczania szkód zdrowotnych, w szczególności programy leczenia substytucyjnego (metadon), wymiany igieł i strzykawek, edukacji seksualnej (używanie prezerwatyw).

Przemoc w rodzinie

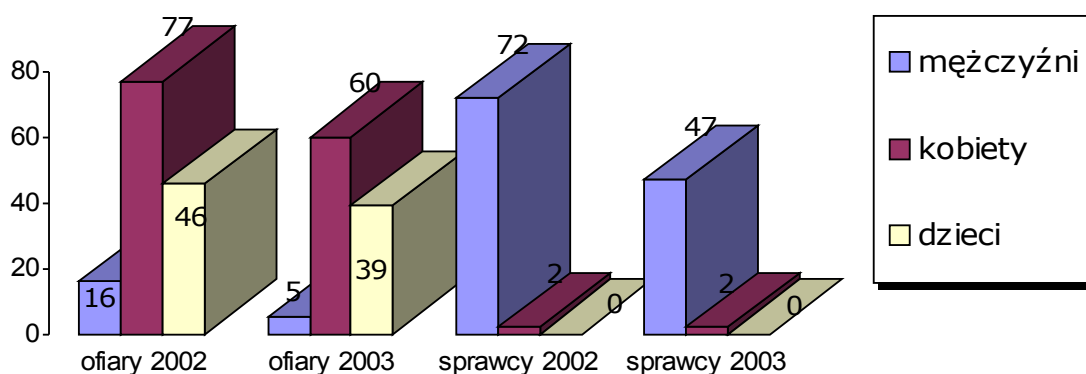
Przestępczość kryminalna jako przejaw patologii społecznej art. 207 par. 1 K.K. definiuje, iż: „*przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny,*

naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody". Przemoc w rodzinie jest więc przestępstwem.

Bardzo trudno jest określić zakres występowania skali zjawiska przemocy gdyż jest ono powiązane z innymi patologiami (alkoholizmem, bezrobociem, ubóstwem). Bariera do postawienia pełnej diagnozy sytuacji jest niska świadomość społeczna przejawów przemocy oraz niechęć środowiska do wtrącania się w sprawy rodzinne innych.

W powiecie policja w 2003 roku odnotowała 47 spraw o przestępstwo wobec rodziny i opiece. Ofiarami przemocy jest 60 kobiet, 5 mężczyzn, 30 małoletnich w wieku do 13 lat, 9 w wieku 13-18. 33 akty przemocy dokonane były pod wpływem alkoholu. Skutkami przemocy w funkcjonowaniu rodziny są zaburzenia rozwojowe u dzieci, rozpad rodziny, utrata pracy. Do czynników zwiększających prawdopodobieństwo wystąpienia problemu alkoholowego należą rodzina w której brak więzi, niepełna, praca rodziców, otoczenie poprzez osoby nadużywające oraz środowisko tolerancyjne dla takich działań. Alkohol jest wyzwalaczem innych zachowań dewiacyjnych (kradzieże, agresja, niższy standard życia).

Wykres Nr 15 Przemoc w rodzinie w latach 2002-2003

Źródło; KPP we Wrześni

Porównując dwa ostatnie lata przemoc w rodzinie zmniejsza się we wszystkich kategoriach. Ofiarami aktów przemocy są kobiety wraz z dziećmi głównie do lat 13, natomiast wśród sprawców przeważają mężczyźni. Spada także ilość rodzin w, których dochodzi do aktów przemocy. Jest to wyraźny spadek aż o 19 rodzin, liczba ta stanowi 1/3 wszystkich rodzin w roku 2003. O ile ofiarami przemocy najczęściej padają bezbronne kobiety i dzieci to wyłącznie sprawcami są mężczyźni. W roku 2002 wszczęto 90 spraw o przestępstwa przeciwko rodzinnej opiece, w roku następnym tylko 47 spraw. Najczęstszą formą przemocy była przemoc psychiczna i fizyczna. W 2002 roku wypisano 84 niebieskie karty, w 81 przypadkach sprawcy przemocy działali pod wpływem alkoholu. W roku następnym wypisano 48 takich kart a 33 sprawców działało pod wpływem alkoholu. Jak z tego wynika głównym katalizatorem tego typu

problemu w rodzinie jest nadmierne spożycie alkoholu. W 2001 roku wydano 105 niebieskich kart, ofiarami było 97 kobiet i 50 dzieci oraz 5 mężczyzn. 64 aktów przemocy dokonano pod wpływem alkoholu. Widać wyraźnie więc, że systematycznie spada liczba wypisanych kart, spada także liczba osób, które zostały ofiarami przemocy. Także liczba sprawców pod wpływem alkoholu spadła w porównaniu z rokiem 2001.

W 1997 roku przeprowadzono badania wśród uczniów Gminy Września dotyczące przemocy w środowisku uczniowskim. Zebrane dane opracowały Panie Renata Puszczewicz i Anna Prusak.

Krąg respondentów ze względu na ogrom przedsięwzięcia zawężony został do uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych oraz I i II szkół ponadpodstawowych. Wśród ankietowanych znalazło się 2780 uczniów z trzynastu szkół. Ankieta miała charakter anonimowy i dotyczyła przemocy. 41% ankietowanych wskazuje szkołę jako miejsce, w którym doznaje przemocy, w następnej kolejności wskazują dom - 20%, inne miejsce 39%. Starsza grupa reprezentowana przez uczniów szkół ponadpodstawowych wskazuje jako miejsce występowania przemocy dom, dyskoteki, stacje PKP oraz ulice miasta. Jako sprawców przemocy uczniowie wskazywali kolejno kolegów, rodzeństwo, często pijanego ojca i nauczycieli.

Niepokoí duża liczba osób młodych w stosunku do których stosowana jest przemoc. Niepokój ten jest uzasadniony także z tego względu, że jak wynika z badań OBOP 80% dorosłych Polaków w dzieciństwie doświadczyło jakieś formy przemocy. Te same osoby stosują przemoc wobec swoich dzieci. Dzieje się tak, także dlatego, że często nie znają oni innych metod wychowawczych, sposobów łagodzenia sporów, konfliktów. Przemoc w rodzinie w najbardziej drastyczny, negatywny sposób wpływa na jej funkcjonowanie, niosąc ze sobą skutki w postaci zmian w osobowości, szukania pomocy w zdemoralizowanej grupie rówieśników. Także skutkami tego zjawiska mogą być zaburzenia rozwojowe u dzieci, rozpad rodziny, utrata majątku, pracy, złe wzorce osobowe i sposoby funkcjonowania w rodzinie, które w przyszłości może przenieść na swoją rodzinę.

Tabela Nr 35 Problem przemocy w rodzinie w powiecie

Liczba osób która zwróciła się do Gminy Września ośrodka z problemem:		Przemoc w rodzinie	Niepeł- ność rodziny	Znęcanie się psychiczne	Znęcanie się fizyczne	Zaburzenia psychiczne
Liczba ogółem	2002	9	7	9	12	8
	2003	5	6	5	5	7
W tym kobiet	2002	1	7	1	1	7
	2003	1	6	2	2	7
W tym nieletni	2002	-	-	1	1	-
	2003	-	-	-	2	-
Ilość rodzin w których występuje problem	2002	9	7	9	12	8 ₉₂
	2003	5	6	5	5	7

Gmina Miłosław						
Liczba ogółem	2002	18	50	18	10	3
	2003	17	54	17	9	4
W tym kobiet	2002	1	25	1	1	1
	2003	1	24	1	1	1
W tym nieletni	2002	-	-	-	-	-
	2003	-	-	-	-	-
Ilość rodzin w których występuje Problem	2002	3	42	18	10	3
	2003	3	41	17	9	4
Gmina Pyzdry	lata					
Liczba ogółem	2002		47	12		105
	2003		43	10		109
W tym kobiet	2002		43	12		89
	2003		40	10		90
W tym nieletni	2002					9
	2003					12
Ilość rodzin w których występuje problem	2002		47	12		98
	2003		43	10		102
Gmina Kołaczkowo						
Liczba ogółem	2002	4	11	5	4	9
	2003	4	12	5	4	10
W tym kobiet	2002	4	9	5	4	9
	2003	4	10	5	4	10
W tym nieletni	2002					
	2003					
Ilość rodzin w których występuje problem	2002	9	4	11	9	4
	2003	9	4	11	9	4

* dane z gminy września zawierają się w tabeli opisującej funkcjonowanie Punktu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

Tab. Nr 36 Dane z Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2002-2003

L.p.	zgłoszenie				płeć				rodzina				Miejsce zamieszkania			
	Pierwszorazowe		powtórne		kobieta		mężczyźni		pełna		niepełna		miasto		wieś	
	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003
1	41	36	125	81	130	96	51	45	121	85	33	32	116	73	50	44
2	23	26	90	73	108	98	5	2	97	77	16	22	92	50	21	49
3	54	70	43	40	84	97	13	13	47	73	50	37	73	73	24	37
4	31	-	24	-	39	-	16	-	31	-	23	-	24	-	31	-
5	29	-	19	-	35	-	13	-	34	-	14	-	23	-	25	-
razem	178	132	301	194	396	291	98	60	330	235	136	91	328	196	151	130

Źródło: Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

1- psycholog

2- pedagog

3- prawnik

4,5- studium przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2003 nie prowadzono

Jak widać z powyższej tabeli zgłoszeń pierwszorazowych i powtórnych w 2003 w Punkcie jest znacznie mniej niż w 2002 r.

Ogólnie zgłoszeń pierwszorazowych w roku 2003 jest mniej ale po dodaniu przypadków w studium przeciwdziałania przemocy w rodzinie było by ich znacznie więcej. Należy podkreślić, że zgłoszeń powtórnych jest więcej niż pierwszorazowych, szybki spadek porad powtórnych w roku 2003 może być wynikiem ich skuteczności.

Wśród osób zgłaszających się po poradę zdecydowanie przeważają kobiety choć liczba zgłoszeń w porównaniu z rokiem poprzednim spadła o 105 przypadków.

Zmniejsza się także ilość osób która korzysta z Punktu wśród rodzin pełnych i niepełnych. Dość dziwnym wydaje się fakt, że z porad częściej korzystają rodziny pełne niż niepełne. Może to być wynikiem tego, że w rodzinach niepełnych osoby te próbują same poradzić sobie z danym problem albo też nie wiedzą gdzie się udać z tym problem lub też przyczyna niepożądanych sytuacji ustała. W wielu przypadkach może być tak, że osoby samotne pod nawałem kłopotów nie podejmują, nie przejawiają ochoty rozwiązywania swych kłopotów. Rodziny pełne najczęściej korzystają z porad psychologa a niepełne z porad prawnika choć i tak czynią dwukrotnie rzadziej niż rodziny pełne.

Spada liczba osób korzystających z porad Punktu a pochodzących z miast, prawie nie zmienia się liczba osób pochodzących ze wsi. Może to być wynikiem uświadomienia sobie przez osoby pochodzące z tego środowiska problemów z jakimi się stykają i mają możliwość rozwiązania ich w Punkcie.

Najczęstszą formą udzielania pomocy były porady. Najczęściej porad udziela prawnik czyni to dwukrotnie więcej niż w roku poprzednim. Liczba rozmów wspierających podobnie jak konsultacji, interwencji wyraźnie się zwiększyła niż w roku poprzednim we wszystkich tych kategoriach najczęściej udzielał pomocy prawnik.

WIZJA

Ukształtowanie sprawnego
systemu polityki społecznej w
ramach nowoczesnego modelu
pomocy społecznej zarówno
instytucjonalnej, jak i
pozarządowej

Na podstawie analizy sytuacji społecznej w powiecie wrzesińskim Zespół ds. Opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych określił Wizję pomocy społecznej w powiecie.

Określone w strategii cele winny być osiągnięte do 2015 roku. Jest to jednak uwarunkowane przestrzeganiem przez samorządy lokalne, służby socjalne i partnerów społecznych, przyjętych form i zasad działania, a przede wszystkim – wyzwoleniem aktywności środowisk lokalnych na rzecz rozwiązywania istotnych problemów społecznych.

W powiecie zorganizowany zostanie sprawny system wsparcia, w którym ważną rolę, obok instytucji samorządowych, będą pełniły grupy samopomocowe i organizacje pozarządowe. Szczególną wagę należy położyć na nieinstytucjonalne formy pomocy, w tym na pomoc środowiskową, gdzie pomoc instytucjonalna powinna stać się ostatecznym środkiem zaradczym.

Rozwinie się system systematycznego monitorowania problemów osób i ich rodzin oraz stworzone zostaną warunki do uruchomienia zintegrowanych działań, umożliwiających szybką i skuteczną pomoc w sytuacjach kryzysowych oraz przeciwdziałających zjawiskom marginalizacji.

Wzrośnie liczba lokalnych ośrodków wsparcia – miejsc, gdzie osoby i rodziny będą mogły korzystać z pełnej informacji i poradnictwa. Podjęte zostaną działania na rzecz pobudzania aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i dotkniętych zjawiskiem alienacji.

Podstawowym warunkiem skutecznego przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym jest jednak podwyższenie świadomości mieszkańców powiatu na temat głównych przyczyn i skutków tych zjawisk oraz zasad i możliwości zapobiegania ich powstawaniu.

VI. Problemy obszarowe

Zespół ds. opracowania Powiatowej Strategii po analizie danych uzyskanych od instytucji i organizacji działających w sferze pomocy społecznej na terenie powiatu wrzesińskiego, stwierdził, że głównymi obszarami problemowymi które powinna obejmować strategia są:

- 1. MARGINALIZACJA GRUP SPOŁECZNYCH**
- 2. DŁUGOTRWALE BEZROBOCIE**
- 3. NIEPEŁNOSPRAWNI I STARSI**
- 4. KRYZYS RODZINY**
- 5. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI**

1. MARGINALIZACJA GRUP SPOŁECZNYCH

MARGINALIZACJA GRUP SPOŁECZNYCH

Obszar ten wyodrębniony został na podstawie analizy głównych problemów występujących w powiecie wrzesińskim. Stwierdzono, że aby skutecznie przeciwdziałać zjawisku marginalizacji należy podjąć działania systemowe, odnoszące się w sposób kompleksowy do specyfiki problemu.

Do grup społecznych zagrożonych marginalizacją zaliczyć można w szczególności: osoby niepełnosprawne, starsze, bezdomne, bezrobotne, zagrożone patologią społeczną, zagrożone uzależnieniem, niepełnosprawne.

Na uwagę zasługuje przede wszystkim: diagnoza i monitorowanie problemów społecznych powiatu, potencjał instytucjonalny i środowiskowy pomocy, niska aktywność grup zagrożonych marginalizacją społeczną, pogłębiające się zjawisko alienacji grup społecznych oraz patologie społeczne.

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ poczucie przynależności lokalnej, ➤ doświadczeni pracownicy pomocy społecznej ➤ istniejące organizacje mogące się zaangażować w usuwanie problemów społecznych lub przyczyn ich powstawania, ➤ występowanie na terenie powiatu obiektów możliwych do wykorzystania na cele związane z wykluczeniem społecznym, ➤ trwałe więzi społeczne na słabiej zurbanizowanych terenach powiatu, ➤ duża aktywność mieszkańców w podejmowaniu własnej działalności gospodarczej i samozatrudnieniu, ➤ korzystne usytuowanie przy zbiegu najważniejszych szlaków komunikacyjnych, ➤ dobra diagnoza sytuacji świadczeniobiorców pomocy społecznej ➤ działalności Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnień Centrum „U” we Wrześni. ➤ istniejąca we Wrześni jadłodajnia	➤ niskie wykształcenie kadr instytucji zajmujących się pomocą społeczną w powiecie, ➤ niekorzystne zmiany demograficzne – starzenie się społeczeństwa, ➤ wzrost zjawisk patologii społecznej, w szczególności przestępczości ➤ wzrastająca intensywność i dynamizacja zmian obserwowanych problemów społecznych, ➤ ograniczone zasoby finansowe i rzeczowe, które mogą być wykorzystane na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, ➤ wciąż mała liczba miejsc pracy i skromna oferta, zwłaszcza atrakcyjnych miejsc pracy, ➤ przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań co uniemożliwia prowadzenie pracy socjalnej z rodziną, ➤ emigracja wysoko kwalifikowanych specjalistów za granicę,

i noclegownia	➤ niewielka liczba szkoleń, kadry pomocy społecznej, ➤ brak koordynacji współpracy między instytucjami pomocy społecznej, ➤ zastój w budownictwie mieszkaniowym, ➤ brak mieszkań socjalnych, chronionych ➤ brak doświadczenia w opracowywaniu projektów o dofinansowanie z unijnych funduszy strukturalnych, ➤ brak systemowych rozwiązań w zakresie zapobiegania kryzysom w rodzinie, ➤ słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego, ➤ mały zakres ofert w systemie pomocy społecznej dla osób zagrożonych marginalizacją,
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ funkcjonowanie wyspecjalizowanych instytucji pomocy społecznej w sąsiedztwie powiatu (możliwość nawiązywania i rozwijania współpracy), ➤ rozwój w Polsce i na świecie nowych koncepcji walki z problemami społecznymi i metod funkcjonowania instytucji pomocy społecznej, ➤ wzrost popularności ruchu wolontarystycznego oraz nowe możliwości prawne rozwoju wolontariatu, ➤ poszerzający się zakres programów nauczania w szkołach pozwalający na położenie	➤ niepewność co do poziomu i ograniczanie wysokości środków przeznaczanych z na pomoc społeczną, ➤ pauperyzacja społeczeństwa, wynikająca z pogłębiającego się bezrobocia i postępującego zubożenia, ➤ duże zaniedbanie inwestycyjne na innych obszarach konkurujących z problemami społecznymi o wsparcie finansowe, ➤ ograniczanie wsparcia finansowego pomocy społecznej ➤ obarczanie samorządów lokalnych kolejnymi zadaniami w

większego nacisku na kształtowanie pożądanych zachowań społecznych młodzieży i postaw solidarności z osobami dotkniętymi problemami społecznymi, ➤ integrowanie działań wszystkich szczebli samorządu terytorialnego w zakresie pomocy społecznej, ➤ duża aktywność mieszkańców w podejmowaniu własnej działalności gospodarczej i samozatrudnieniu, ➤ integracja z Unią Europejską, stwarzająca szansę pozyskiwania funduszy pomocowych. ➤ tworzenie i wdrażanie specjalnych programów pomocowych, ➤ korzystne regulacje prawne, uwzględniające organizacje pozarządowe jako partnera administracji publicznej w zakresie realizacji zadań pomocy społecznej	nieproporcjonalnej wielkości w stosunku do wysokości przekazywanych z budżetu środków, ➤ zbyt duża dysproporcja między nowymi zadaniami którymi obarczany jest samorząd lokalny a środkami finansowymi przekazywanymi z budżetu państwa na ich realizację ➤ problemy gospodarcze kraju mogące się przekładać na zintensyfikowanie problemów społecznych oraz ograniczające możliwości ich usuwania bądź łagodzenia, ➤ opory w zmianie sposobu funkcjonowania polskiej pomocy społecznej w związku przystąpieniem Polski do UE, ➤ wzrost przestępczości i zjawisk patologii społecznej, ➤ stereotypy w wizerunku pomocy społecznej, ➤ negatywne nastawienie społeczne do osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, ➤ wzrost patologii spowodowany brakiem pracy i środków do życia ➤ roszczeniowe postawy klientów pomocy społecznej, ➤ częste zmiany uregulowań prawnych w zakresie pomocy społecznej, złożone i zmieniające się procedury prawne, ➤ negatywne wzorce zachowań społecznych, ➤ brak reakcji społeczności lokalnej wobec przemocy w rodzinie.
--	---

CEL STRATEGICZNY OBSZARU

PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIU GRUP SPOŁECZNYCH POPRZECZ BUDOWĘ ZINTEGROWANEGO SYSTEMU POMOCY I WSPARCIA.

Zakłada się, że zintegrowany system pomocy społecznej w powiecie przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców zwiększając dostępność i zakres usług w środowisku lokalnym.

Nowocześnie rozumiany system pomocy społecznej w swoich działaniach obejmuje takie podstawowe obszary jak:

- diagnozowanie zjawisk i problemów społecznych rodzących zapotrzebowanie na różne formy pomocy i społecznego wsparcia,
- kształtowanie infrastruktury socjalnej i tworzenie warunków organizacyjnych dla świadczenia pomocy,
- profesjonalne prowadzenie pracy socjalnej,
- aktywizacja środowisk, rodzin oraz osób.

Tworząc tego rodzaju system należy kierować się zasadą pomocniczości, która uwzględnia potencjał i możliwości jednostek, grup społecznych oraz środowisk lokalnych w rozwiązywaniu problemów i trudnych sytuacji życiowych.

Sprawnie działający zintegrowany system pomocy społecznej oparty jest na określonych zasadach współpracy i współdziałania instytucji i organizacji rządowych, samorządowych, pozarządowych oraz osób prywatnych. Stanowią go określone zasady współpracy instytucji oraz organizacji, a także określone reguły finansowania oraz standardy świadczonych usług.

CEL OPERACYJNY 1.1

DIAGNOZOWANIE I MONITOROWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU

UZASADNIENIE

Podstawą każdego działania socjalnego powinno być dokładne rozpoznanie potrzeb a także istniejących zasobów i możliwości tkwiących w środowiskach. Ważne jest zatem włączenie samorządów lokalnych każdego szczebla w proces identyfikacji potrzeb oraz zasobów w zakresie pomocy społecznej. Istotna jest również współpraca i przekazywanie danych i opracowań pomiędzy samorządami gminnymi i powiatowym.

Instytucje oraz organizacje pozarządowe działające w obszarze pomocy społecznej w powiecie wrzesińskim posiadają rozeznanie co do grup społecznych, którymi się zajmują. Jednakże w skali powiatu są to dane cząstkowe, rozproszone i co najważniejsze niespójne. Dane na temat problemów społecznych osób będące w posiadaniu instytucji i organizacji są zbierane według różnych kryteriów. W związku z powyższym w dane te w zestawieniu w skali powiatu nie oddają faktycznej skali problemu, co sprawia, że stają niewiarygodne.

ZADANIA

1. Uruchomienie w strukturach PCPR centrum diagnozowania, monitorowania problemów i bilansowania potrzeb w zakresie pomocy społecznej.
2. Opracowanie narzędzia badawczego w formie ankiety dotyczącej ustalenia natężenia problemów społecznych.
3. Włączenie samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych w proces identyfikacji oraz analizę potrzeb i zasobów w zakresie pomocy społecznej.
4. Wypracowanie systemu przetwarzania danych statystycznie – analitycznych obejmujących problemy społeczne.
5. Przygotowywanie rocznych raportów i publikacji obrazujących sytuację w zakresie pomocy społecznej.
6. Systematyczna ocena i analiza procesu wychodzenia osób i rodzin z kręgu pomocy społecznej.
7. Stworzenie płaszczyzny współdziałania ze środowiskiem naukowym w zakresie identyfikowania problemów społecznych.
8. Przeciwdziałanie uzależnieniu świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej.
9. Stworzenie mechanizmów prowadzących do usamodzielnienia osób zagrożonych lub podlegających wykluczeniu społecznemu,

CEL OPERACYJNY 1.2

ROZWÓJ SPOŁECZNEJ

INFRASTRUKTURY

POMOCY

UZASADNIENIE

Infrastruktura pomocy społecznej w zakresie środowiskowych form pomocy odgrywa znaczącą rolę w procesie pomagania, pozwalając na wspieranie osób i rodzin w ich miejscu zamieszkania. Nowoczesny model polityki społecznej zakłada, że w systemie pomocy społecznej dominującą rolę powinny odgrywać środowiskowe formy pomocy społecznej polegające na wspieraniu osób i rodzin w miejscu ich zamieszkania.

Na terenie Powiatu Wrzesińskiego w zakresie pomocy instytucjonalnej dotyczącej rozwoju infrastruktury, priorytetowym zadaniem będzie realizacja programu naprawczego DPS w celu osiągnięcia standardu oraz zagospodarowanie zespołu pałacowego w Zielińcu. Ponadto nie rozwiązany jak dotąd pozostaje problem braku na terenie powiatu mieszkań chronionych oraz powiatowych ośrodków wsparcia. Nadal problemem bardzo palącym pozostaje brak na terenie powiatu ośrodka interwencji kryzysowej.

W zakresie pomocy instytucjonalnej dla osób niepełnosprawnych istnieje potrzeba uruchomienia punktu wczesnej interwencji, którego zadaniem byłaby wczesna diagnoza i działania rehabilitacyjne natychmiast po wystąpieniu niepełnosprawności.

W zakresie funkcjonowania osób niepełnosprawnych w powiecie bardzo ważną kwestią jest stworzenie warunków do wczesnej rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz umożliwienie im w przyszłości zdobycie odpowiedniego wykształcenia oraz możliwości podjęcia pracy. Nie rozwiązany problem w zakresie rehabilitacji zawodowej pozostaje brak Zakładu Aktywności Zawodowej dla osób niepełnosprawnych.

ZADANIA

1. Realizacja programu naprawczego Domu Pomocy Społecznej w celu osiągnięcia standardu.
2. Utworzenie przy PCPR Środowiskowego Domu Samopomocy we Wrześni i Pietrzykowie dla osób z zaburzeniami psychicznymi i upośledzonych umysłowo.
3. Rozwijanie usług środowiskowych.
4. Wspieranie działań podejmowanych przez samorządy gmin w zakresie poszerzenia zakresu usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania dla osób potrzebujących.
5. Wyodrębnienie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Wrześni ze struktur Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.
6. Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej.
7. Utworzenie placówki wczesnej interwencji dla osób niepełnosprawnych.

8. Tworzenie nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych dziennego pobytu, klubów dla młodzieży, świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych.
9. Tworzenie mieszkań chronionych dla osób opuszczających zakłady karne, dla bezdomnych kobiet z dziećmi oraz wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych.
10. Utworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej.
11. Wspieranie tworzenia spółdzielni socjalnych.
12. Utworzenie w pałacyku w Zielińcu Centrum Edukacji Społecznej, realizującego zadania w obszarze interwencji kryzysowej, wykluczeń społecznych, uzależnień, bezrobocia, bezradności.

CEL OPERACYJNY 1.3 OGRANICZENIE SKALI ZJAWISKA PATOLOGII SPOŁECZNYCH WŚRÓD ŚWIADCZENIOBIORCÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

UZASADNIENIE

Nadrzędnym celem przy ograniczeniu skali zjawiska patologii społecznej jest osiągnięcie jak największej efektywności planowanych działań profilaktycznych oraz terapeutycznych. Dlatego w jego realizacji powinni brać udział pracownicy pomocy społecznej, poradni specjalistycznych, sądu rejonowego, policji, oraz innych organizacji i instytucji.

Współpraca ta pozwala stworzyć wielopłaszczyznowe środowisko wsparcia, co stanowi pewną gwarancję skuteczności planowanych oddziaływań.

ZADANIA

1. Identyfikacja i badanie problemu występowania dysfunkcji społecznych.
2. Opracowywanie i realizacja lokalnych programów na rzecz walki ze zjawiskami patologii społecznych.
3. Ustawiczne szkolenie pedagogów szkolnych w zakresie problemów narkotykowych.
4. Animacja środowiska lokalnego na rzecz grup społecznych zagrożonych marginalizacją.
5. Inicjowanie tworzenia alternatywnych form spędzania czasu wolnego dorosłych, dzieci i młodzieży.

6. Wsparcie zapobiegania zjawiska bezdomności poprzez zwiększenie zakresu pomocy świadczonej osobom zagrożonym utratą mieszkania.
7. Tworzenie i wdrażanie programów specjalnych adresowanych do osób bezdomnych.
8. Zapewnienie różnorodnych form wsparcia socjalnego dla osób opuszczających zakłady karne i ich rodzin.
9. Wsparcie powstawania grup samopomocowych dotyczących rozwiązywania problemu mieszkaniowego.
10. Wsparcie powstania klubu i Centrum Integracji Społecznej przeznaczonych dla osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.
11. Organizowanie szkoleń i warsztatów dla młodzieży trudnej w zakresie zdobycia zawodu, usamodzielnienia oraz zapobiegania dysfunkcji społecznych tj. alkoholizm, narkomania, przestępczość.
12. Warsztaty obejmujące diagnozowanie potencjału zawodowego osób z grup szczególnego ryzyka, możliwości jego rozwoju oraz podnoszenie możliwości kwalifikacji tych osób.

CEL OPERACYJNY 1.4. PRZECIWDZIAŁANIE ALKOHOLIZMOWI I NARKOMANII

UZASADNIENIE

Uzależnienia zaburzają prawidłowe funkcjonowanie człowieka w wielu sferach jego życia, zakłócają zdolność realizowania ról społecznych, często uniemożliwiają wykonywanie pracy zawodowej, wpływają na pogorszenie sytuacji materialnej, prowadzą do różnorodnych problemów zdrowotnych i zaburzeń psychicznych. Ponadto wpływają destrukcyjnie na funkcjonowanie całej rodziny.

Alkohol i narkotyki stały się codziennością w wielu szkołach. Jednocześnie placówki szkolne nie potrafią przekonać młodzieży, że pijąc alkohol, czy narkotyzując się szkodzą sobie, ryzykują i często niestety przegrywają. Szkoła jest nastawiona na realizację programów szkolnych. Nauczyciele i wychowawcy nie mają czasu, czasem chęci, często umiejętności, by w partnerskim dialogu porozmawiać z młodzieżą o zagrożeniach. W szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych powiatu wrzesińskiego liczba osób podejrzewanych o zażywanie środków narkotykowych, alkoholowych w roku szkolnym 2002/2003 wynosiła 90 osób. Jedynie 43% wśród badanych nie zna miejsca gdzie mogłaby skorzystać z narkotyków. 12% młodzieży co najmniej raz spróbowało marihuany.

W roku 2002 ogółem liczba przyjętych wniosków o leczenie przez wszystkie GKRPA wynosiła 132 natomiast w 2003r. 108 wniosków. W 2003r. Komisje skierowały do sądu 51 wnioski. W GKRPA odbyło się 500

spotkań. W roku 2003 w Ośrodku Terapii Uzależnień i Współuzależnień „Centrum U” udzielono 2060 porad i konsultacji.

ZADANIA

1. Zorganizowanie akcji informacyjnej dotyczącej szkodliwości środków psychoaktywnych.
2. Propagowanie wiedzy w społeczeństwie na temat choroby AIDS, przyczyn jej powstawania, możliwości zapobiegania oraz rzeczywistych zagrożeń z nią związanych.
3. Opracowanie i rozpowszechnianie stale aktualizowanego informatora o instytucjach, organizacjach i programach pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin.
4. Wspieranie dotychczasowych działań na rzecz osób uzależnionych.
5. Udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy alkoholowe.
6. Organizowanie szkoleń rodziców i nauczycieli o narkotykach, ich rodzajach, oraz rozpoznawaniu uzależnień.
7. Wypracowanie form współpracy z lokalnymi instytucjami i organizacjami pomagającymi osobom uzależnionym i ich rodzinom.
8. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

CEL OPERACYJNY 1.5 DOSKONALENIE ZAWODOWE KADR POMOCY SPOŁECZNEJ

UZASADNIENIE

Dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej to warunek decydujący o powodzeniu nowej wizji pomocy społecznej, jakości świadczeń i efektywności pracy socjalnej. Podwyższenie poziomu pracy socjalnej nie tylko służy polepszeniu usług dla klientów oraz zwiększenie prestiżu i komfortu pracownika socjalnego, staje się także istotnym elementem przetargowym w staraniach o zwiększenie nakładów na pomoc społeczną. Konieczność wszechstronnego przygotowania zawodowego pracownika socjalnego, wynika ze specyfiki pracy. Pracownik socjalny w swojej pracy spotyka się z różnymi przypadkami i musi być gotowy do szerokiego pełnienia różnych ról zawodowych. W swoich kontaktach z petentem powinien wykazywać się znajomością podstawowej wiedzy z dziedziny prawa, psychologii, pedagogiki, socjologii. Ponadto powinien posiadać umiejętności w kontaktowaniu się zarówno z osobą opuszczającą zakład karny jak i przyszłą matką czy osobą uzależnioną od narkotyków lub alkoholu. Już dziś ujawnia się zapotrzebowanie na nowy typ pracownika socjalnego, jako m.in. aktywnego inicjatora programów społecznych, animatora życia społecznego i organizatora lokalnej społeczności. Z tego powodu kadra pomocy społecznej to grupa zawodowa wymagająca specjalistycznego wykształcenia, które pozwoli sprostać społecznym

oczekiwaniom, stawianym obecnie przed pomocą społeczną. Służyć temu będzie również korzystanie z doświadczeń krajów Unii Europejskiej. Obecnie w OPS-ach powiatu wrzesińskiego na 100,5 etatów 80 osób posiada wykształcenie średnie zawodowe i niższe.

ZADANIA

1. Inicjowanie i organizowanie cyklicznych szkoleń doskonalących warsztat pracy socjalnej.
2. Współpraca z zagranicznymi placówkami pomocy społecznej.
3. Organizowanie szkoleń dla pracowników instytucji pomocy społecznej pracujących z osobami z grup szczególnego ryzyka
4. Stworzenie sieci współpracy instytucji pomocy społecznej w powiecie.
5. Podnoszenie poziomu kompetencji zawodowych kadr pomocy społecznej.
6. Dostosowywanie modeli i standardów pomocy społecznej do obowiązujących w Unii Europejskiej.
7. Wspieranie podwyższanie jakości i efektywności działań zmierzających do zapewnienia wysokiego poziomu usług socjalnych.
8. Organizowanie specjalistycznego poradnictwa oraz warsztatów pracy socjalnej dla pracowników ośrodków pomocy społecznej.

2. DŁUGOTRWALE BEZROBOCIE

DŁUGOTRWALE BEZROBOCIE

Bezrobocie ma różne przyczyny i jego nasilenie w poszczególnych regionach Polski jest zróżnicowane. Upadek PGR spowodował, że bezrobocie powróciło na wieś, do małych miast, które przez wiele lat dostarczały siłę roboczą dla zakładów. Nastąpiły zwolnienia grupowe ze spółdzielni, jednostek obsługi rolnictwa, upadły nieefektywne gospodarstwa chłopskie. Upadające zakłady przemysłowe w pierwszej kolejności zwalniały chłoporobotników i dojeżdżających do nich mieszkańców podmiejskich okolic, nie zabezpieczając nowej pracy w miejscu zamieszkania.

Praca i integracja zawodowa są jednym z najistotniejszych aspektów uczestnictwa ludzi w życiu społecznym, albowiem zapewniają one im: samodzielność materialną, poczucie własnej wartości, społeczny kontakt z innymi osobami, możliwość partnerskiego udziału w życiu społecznym.

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ wspieranie rozwoju lokalnych firm, ➤ możliwość stosowania instrumentów ustawowych, ➤ efektywne wykorzystywanie istniejących rozwiązań ustawowych w zakresie aktywizowania osób bezrobotnych ➤ funkcjonowanie Powiatowego Urzędu Pracy, ➤ możliwość pozyskiwania dodatkowych źródeł finansowania, ➤ pełne dane statystyczne dotyczące bezrobocia w powiecie, ➤ dobre programy pomocowe ➤ istniejące możliwości przekwalifikowania	➤ migracja zarobkowa, głównie ludzi młodych, ➤ krótki okres trwania umów na czas określony, ➤ fluktuacja zatrudnieniowa spowodowana wysokimi wymaganiami pracodawców, ➤ mała aktywność młodzieży bezpośrednio po ukończeniu szkoły, ➤ mała ilość zakładów pracy zainteresowanych tworzeniem nowych miejsc pracy, ➤ słaba kondycja finansowa firm na lokalnym rynku pracy, ➤ małe doświadczenie w pozyskiwaniu środków z funduszy strukturalnych, ➤ niski poziom wykształcenia i kwalifikacji osób bezrobotnych, ➤ ograniczone środki na aktywizację zawodową, ➤ słaby i nie rozwijający się rynek pracy, ➤ niechęć do zmian wśród bezrobotnych, ➤ duża liczba bezrobotnych kobiet, ➤ brak mobilności bezrobotnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ stworzenie nowych miejsc pracy na lokalnym rynku pracy, ➤ podniesienie lub zmiana kwalifikacji zawodowych, ➤ ułatwienie startu zawodowego młodzieży bez doświadczenia lub z niewielkim doświadczeniem, ➤ uzyskanie dodatkowych źródeł finansowania	➤ wycofanie się partnerów ze współpracy z urzędem pracy, ➤ nieotrzymanie dodatkowych środków z innych źródeł, ➤ kwalifikacje osób bezrobotnych nie odpowiadające zapotrzebowaniu lokalnego rynku pracy, ➤ zbyt duża zmienność przepisów

	prawnych ustawodawstwa, ➤ wzrost patologii społecznej, ➤ brak właściwej polityki dla rozwoju gospodarczego, zwłaszcza na terenach wiejskich ➤ duża liczba osób starszych wśród bezrobotnych
--	--

CEL STRATEGICZNY OBSZARU

UTWORZENIE SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA SKUTKOM DŁUGOTRWAŁEGO BEZROBOCIA WŚRÓD ŚWIADCZENIOBIORCÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Bezrobocie wywołuje negatywne skutki społeczne - w sferze ekonomicznej i psychospołecznej, które nasilają się w miarę wydłużenia się okresu pozostawania bez pracy. Bezrobocie prowadzi zawsze do obniżenia standardu życia, także w przypadku otrzymania świadczeń kompensujących płacę, wywołuje pojawienie się poczucia krzywdy, frustracji, sprzyja izolacji społecznej, staje się czynnikiem utraty kwalifikacji zawodowych, pogarsza stan zdrowia, wpływa na wzrost konfliktów społecznych i zachowań patologicznych. Długotrwały brak pracy powoduje szybką degradację ekonomiczną jednostki i rodziny, potęguje biedę oraz rozszerza sferę ubóstwa. W powiecie wrzesińskim według danych PUP osób bezrobotnych powyżej 2 lat jest 28%. Ta tendencja w

porównaniu z rokiem poprzednim uległa powiększeniu. Ilość osób bez pracy zwiększa się proporcjonalnie do czasu pozostawania na bezrobociu.

CEL OPERACYJNY 2.1 AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH ORAZ MINIMALIZOWANIE SKUTKÓW BEZROBOCIA

UZASADNIENIE

Długotrwały charakter bezrobocia oznacza, że duża część osób traci prawo do zasiłku. Osoby długotrwale bezrobotne dezaktywizują się zawodowo, tracą umiejętności i nawyki zawodowe, stają się mało atrakcyjne dla pracodawców, co oznacza, że coraz trudniej znaleźć im pracę. Zwiększa się liczba osób bezrobotnych w wieku 45-54 lat co może przełożyć się na ich długotrwałe bezrobocie ze względu na niewielkie szanse na rynku pracy oraz zbyt małą własną inicjatywę i brak chęci przekwalifikowania.

Ponadto obserwuje się niską skuteczność programów rynku pracy na rzecz długotrwale bezrobotnych oraz pogłębiające się zjawisko dziedziczenia bezrobocia w rodzinach objętych pomocą społeczną. Efektem takiego stanu jest narastająca degradacja społeczno-zawodowa świadczeniobiorców pomocy społecznej oraz pogłębiający się stale i poszerzający obszar ubóstwa osób i rodzin, prowadzący do dziedziczenia biedy.

Długotrwały brak pracy prowadzi do obniżenia poczucia własnej wartości, negatywnego obrazu samego siebie, poczucia bezsilności i braku sensu życia - prowadzące do zaburzeń psychosomatycznych oraz różnych form uzależnień i patologii.

ZADANIA

1. Prowadzenie terapii rodzin dotkniętych bezrobociem, celem zapobieżenia „dziedziczeniu bezrobocia” przez dzieci i młodzież.
2. Ograniczenie zjawiska długotrwałego bezrobocia i jego przyczyn poprzez wsparcie osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych w zakresie reintegracji zawodowej oraz wsparcie dla otoczenia społecznego tych osób.
3. Wspieranie przedsiębiorczości osób bezrobotnych oraz rozwój doradztwa biznesowego.
4. Subsydiowanie nowych miejsc pracy.
5. Wspieranie integracji i reintegracji kobiet z terenów wiejskich długotrwale bezrobotnych, mająca na celu wsparcie na rynku pracy, wzrost stopy zatrudnienia kobiet i podniesienie ich statusu zawodowego i społecznego.

-
6. Wdrażanie nowych form, programów i metod pracy socjalnej, w tym kontraktów i projektów socjalnych na rzecz osób i rodzin dotkniętych bezrobociem w celu niwelowania biernych i pasywnych postaw.
 7. Prowadzenie aktywizacji zawodowej i społecznej osób długotrwale bezrobotnych przez PUP.
 8. Rozwój specjalistycznego poradnictwa zawodowego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego – wspomagającego nabywanie umiejętności autoprezentacji, radzenia sobie ze stresem, wzrostu poczucia własnej wartości i przydatności.
 9. Wspieranie tworzenia grup wsparcia dla osób dotkniętych długotrwałym bezrobociem.
 10. Pozyskiwanie dodatkowych środków z funduszy Unii Europejskiej na realizację projektów aktywizujących bezrobotnych.
 11. Przeciwdziałanie uzależnieniu świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej.
 12. Wspieranie powstania klubu i centrum integracji społecznej.

CEL OPERACYJNY 2.2 TWORZENIE LOKALNYCH WARUNKÓW DLA ROZWOJU RYNKU PRACY

UZASADNIENIE

Celem planowanych działań w ramach Strategii jest wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy oraz przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia. Istotnym elementem są również działania mające na celu zwiększenie skuteczności funkcji informacyjnej sprawowanej zarówno przez Urząd Pracy, jak i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W ramach tych działań należy rozwinąć banki danych o możliwościach pomocowych oraz doskonalić sposoby docierania z informacjami do zainteresowanych. Właściwie przekazana informacja oraz wyjaśnienie bezrobotnemu jego sytuacji prawnej, uprawnień oraz warunków uzyskania określonych świadczeń, powoduje redukcję postaw roszczeniowych wśród klientów, daje podstawy do budowania w nich poczucia bezpieczeństwa, a także ułatwia im planowanie swoich działań.

ZADANIA

1. Doskonalenie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy.
2. Rozwój współpracy oraz wymiany informacji pomiędzy instytucjami pomocy społecznej, Powiatowym Urzędem Pracy, klubem pracy oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych.
3. Stworzenie możliwości zaktywizowania i zracjonalizowania działań pomocy społecznej poprzez przeniesienie ciężaru działań od czysto osłonowych do aktywizujących.
4. Organizacja giełd pracy, spotkań z pracodawcami.
5. Monitorowanie rynku pracy.
6. Pozyskiwanie dodatkowych środków z funduszy Unii Europejskiej na realizację projektów aktywizujących bezrobotnych.
7. Wspieranie podnoszenia lub zmiany kwalifikacji zawodowych bezrobotnych.
8. Szeroko prowadzona polityka informacyjna na temat istniejących form pomocy osobom bezrobotnym i zagrożonym bezrobociem.
9. Wspieranie w zorganizowaniu opieki nad dziećmi osób poszukujących, bądź skierowanych do pracy.
10. Wsparcie rozwoju zatrudnienia socjalnego długotrwale bezrobotnych mieszkańców powiatu, zagrożonych wykluczeniem społecznym.
11. Ukierunkowanie aktywności PUP i gmin na obszar specyficznych grup bezrobotnych: programy dla kobiet, mężczyzn powyżej 40 lat, absolwentów, młodzieży.
12. Prowadzenie cyklicznych szkoleń w sprawie reguł prowadzenia działalności gospodarczej, funkcjonowania małych firm, porad prawnych, finansowych, księgowych.

3. NIEPEŁNOSPRAWNI I STARSI

NIEPEŁNOSPRAWNI I STARSI

Niepełnosprawność jest jednym z najbardziej niepokojących problemów społecznych, dlatego też znaczące miejsce w planowaniu rozwiązań życia społecznego powiatu zajmuje problematyka wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu tej grupy osób. W powiecie wrzesińskim szacuje się, że ponad 18% mieszkańców powiatu to osoby niepełnosprawne.

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Za początek starości jako ostatecznej fazy w życiu człowieka w gerontologii przyjęto wiek 65 lat. Starość jest stanem zmieniających się warunków życia, z których wiele ma zabarwienie negatywne. Osoby w wieku poprodukcyjnym w powiecie wrzesińskim w roku 2003 stanowiły 13% mieszkańców.

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin, ➤ istniejąca infrastruktura działająca na rzecz osób niepełnosprawnych: - 3 Warsztaty Terapii Zajęciowej - 17 Zakładów Pracy Chronionej - Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna ➤ udzielanie ze środków PFRON wsparcia osobom niepełnosprawnym w ramach zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych	➤ niewystarczające środki finansowe przekazywane przez PFRON na rehabilitację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, ➤ częste zmiany ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i aktów wykonawczych do tej ustawy, ➤ brak zainteresowania osób niepełnosprawnych szkoleniami i przekwalifikowaniami, ➤ bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu problemów dotyczących niepełnosprawności, ➤ brak doświadczenia w opracowywaniu projektów do unijnych funduszy strukturalnych, ➤ brak rozpoznania potrzeb osób niepełnosprawnych bariery utrudniające pełny udział w życiu społecznym, ➤ brak współdziałania między instytucjami zajmującymi się osobami niepełnosprawnymi, ➤ mała liczba wolontariuszy ➤ brak poradnictwa

	specjalistycznego, ➤ brak mieszkań chronionych, ➤ brak środowiskowych domów samopomocy
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ możliwość skorzystania z unijnych funduszy strukturalnych, szczególnie Europejskiego Funduszu Społecznego ➤ ożywienie gospodarcze kraju i związane z nim tworzenie miejsc pracy w tym również dla osób niepełnosprawnych, ➤ wdrażanie nowych programów celowych PFRON, ➤ planowana reorganizacja PFRON uporządkowanie przepisów zgodnie z wymogami Unii Europejskiej, ➤ rosnąca akceptacja społeczna osób niepełnosprawnych, ➤ rosnąca świadomość o potrzebie aktywności wśród osób niepełnosprawnych, ➤ współpraca między jednostkami samorządowymi i organizacjami pozarządowymi, ➤ rozwój wolontariatu .	➤ niestabilna polityka finansowa i społeczna państwa, ➤ wzrost liczby osób niepełnosprawnych ➤ planowane zniesienie statutów zakładów pracy chronionej i zakładów aktywności zawodowej, ➤ niekorzystne prognozy demograficzne ➤ centralizacja systemu rozdziału środków finansowych, ➤ niespójność, niestałość prawa, ➤ nierówny dostęp do środków pozabudżetowych , ➤ zła sytuacja ekonomiczna kraju, ➤ brak przestrzegania postanowień Kodeksu Pracy dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych, ➤ wzrost bezrobocia w skali Powiatu, ➤ redukcje zatrudnienia w zakładach pracy chronionej, ➤ brak rozwiązań systemowych w zakresie zwalczania bezrobocia, w tym również osób niepełnosprawnych pozostających bez pracy,

CEL STRATEGICZNY OBSZARU

UMOŻLIWIENIE OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM PEŁNOPRAWNEGO UCZESTNICTWA W ŻYCIU SPOŁECZNYM I ZAWODOWYM

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej. W celu zaplanowania pełnego wsparcia istnieje konieczność opracowania mapy dostępności powiatu celem odniesienia orientacji osób niepełnosprawnych w zakresie możliwości poruszania się w środowisku. W zakresie funkcjonowania osób niepełnosprawnych w powiecie bardzo ważną kwestią jest stworzenie warunków do wczesnej rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz umożliwienie im w przyszłości zdobycie odpowiedniego wykształcenia oraz możliwości podjęcia pracy.

W celu zapobiegania trudnościom, z jakim borykają się osoby starsze konieczne jest stworzenie w powiecie wrzesińskim jak najszerzego wachlarza usług dla tej grupy społecznej. Rozszerzenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób starszych ma w przyszłości zapobiec kierowaniu tych osób do domów pomocy społecznej.

CEL OPERACYJNY 3.1 WSPIERANIE TWORZENIA RYNKU PRACY DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

UZASADNIENIE

Problematyką zatrudniania oraz pracy podejmowanej przez osoby niepełnosprawne w szerokim zakresie zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych, osób niepełnosprawnych jest zaledwie 235, co stanowi 3,5% wszystkich bezrobotnych. W ZPCH zatrudnienie znalazło 1081 osób ale 75% spośród nich to osoby niepełnosprawne w stopniu lekkim.

Ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania zatrudnienia, utrzymania pracy i awansu zawodowego stanowi podstawowy problem rehabilitacji zawodowej. Celem planowanych działań z zakresu integracji zawodowej osób niepełnosprawnych będzie poprawa poziomu przygotowania zawodowego i zwiększenie możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy, a także tworzenie nowych i doskonalenie dotychczasowych instrumentów aktywizacji zawodowej tej grupy osób.

ZADANIA

1. Wypracowanie standardu współpracy z pracodawcami w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych.
2. Diagnoza przyczyn bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych.
3. Zbudowanie systemu zapewniającego wsparcie w miejscu pracy osobom z niepełnosprawnością intelektualną oraz osobom z zaburzeniami psychicznymi.
4. Rozwijanie systemu szkoleń sprzyjających samozatrudnieniu.
5. Zwiększanie możliwości w zakresie podwyższania kwalifikacji osób niepełnosprawnych oraz możliwości przekwalifikowania tych osób w celu podjęcia zatrudnienia.
6. Doskonalenie systemu udzielania pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej.
7. Popularyzacja i rozwój innych form zatrudnienia osób niepełnosprawnych a zwłaszcza w ramach „telepracy” i spółdzielczości socjalnej.
8. Działania poszerzające oferty szkoleniowe dla osób niepełnosprawnych, dostosowane do wymogów rynku pracy.
9. Informowanie pracodawców o korzyściach płynących z zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz popularyzacja przez PCPR warunków i zasad korzystania ze środków PFRON.
10. Aktywizacja osób niepełnosprawnych i ich rodzin w celu rozwijania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.
11. Wspieranie powstania spółdzielni socjalnej.

CEL OPERACYJNY 3.2 WYRÓWNYWANIE SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ZAKRESIE DOSTĘPU DO EDUKACJI, KULTURY I SPORTU

UZASADNIENIE

Osobom niepełnosprawnym należy zabezpieczyć możliwość kształcenia w każdym wieku swojego życia. Zabezpieczenie kontaktów dzieci niepełnosprawnych ze sprawnymi są szczególnie ważne i korzystne dla integracji. W powiecie jest 382 uczniów niepełnosprawnych z czego w Zespole Szkół Specjalnych uczy się 229 osób.

Warunkiem właściwej adaptacji i integracji osób niepełnosprawnych jest ich aktywny udział w różnych formach życia społecznego. Niezbędne w procesie rehabilitacji społecznej staje się podejmowanie działań zmierzających do stwarzania osobom niepełnosprawnym możliwości uczestnictwa w życiu kulturalnym, w sporcie, rekreacji i turystyce, a w efekcie posiadania umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych.

ZADANIA

1. Dokonanie diagnozy dotyczącej ilości placówek oświatowych pozbawionych barier architektonicznych, ilości dzieci niepełnosprawnych uczęszczających do placówek edukacyjnych, objętych indywidualnym programem nauczania lub znajdujących się poza systemem oświaty.
2. Prowadzenie stałej diagnozy dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i ich potrzeb edukacyjnych.
3. Kształtowanie wśród dzieci i młodzieży akceptowanych społecznie postaw i zachowań sprzyjających integracji poprzez realizację odpowiednich programów wychowawczych.
4. Zapewnienie możliwości realizacji specjalnych potrzeb edukacyjnych dla dzieci z wadami wzroku, słuchu, zaburzeniami rozwoju mowy, zaburzeniami rozwoju ruchowego, rozwoju psychicznego.
5. Stwarzanie warunków do kształcenia dzieci niepełnosprawnych w szkołach masowych poprzez podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych i transportowych ograniczających dostęp do placówek oświatowych.
6. Stwarzanie możliwości kontynuowania nauki dla uczniów szkół specjalnych i integracyjnych.
7. Inicjowanie, tworzenie integracyjnych placówek oświatowych oraz oddziałów integracyjnych.
8. Prowadzenie szkoleń instruktorów ośrodków kultury i sportu z placówek ogólnodostępnych w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych.
9. Integracja osób niepełnosprawnych poprzez imprezy kulturalne, sportowe i rekreacyjne.
10. Kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności poprzez promocję różnych form twórczości osób niepełnosprawnych.

CEL OPERACYJNY 3.3 **ZAPOBIEGANIE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI I OŚWIATA ZDROWOTNA**

UZASADNIENIE

Ważnym elementem działań na rzecz osób niepełnosprawnych jest wczesna profilaktyka zdrowotna, zmierzająca do wyeliminowania lub znacznego ograniczenia przyczyn powstawania niepełnosprawności. Zapobieganie przyczynom jest dla społeczeństwa mniej kosztowne niż późniejsze następstwa niepełnosprawności. Działania profilaktyczne powinny odnosić się do wszystkich obszarów życia tj. pracy, nauki, kultury, sportu i rekreacji. Szacuje się, że ponad 20% dzieci w wieku szkolnym jest już obciążona różnymi defektami rozwojowymi, dlatego jak najwcześniejsze zdiagnozowanie zaburzeń i ewentualnych przyczyn

zaistniałych nieprawidłowości oraz podjęcie właściwej terapii, może uchronić dziecko przed skutkami trwałej niepełnosprawności. W ramach tego systemu opierać się należy na wstępnej diagnozie pediatry; konsultantami w ośrodku będą psycholog, pedagog, logopeda i rehabilitant;

Instytucje pomocy społecznej i służby zdrowia powinny prowadzić na terenie swoich gmin i powiatu szeroką akcję profilaktyczną. Działania profilaktyczne powinny odnosić się do wszystkich obszarów życia tj. pracy, nauki, kultury, sportu i rekreacji. Instytucje pomocy społecznej i służby zdrowia powinny prowadzić na terenie swoich gmin i powiatu szeroką akcję profilaktyczną.

ZADANIA

1. Analiza przyczyn powstawania niepełnosprawności na terenie powiatu poprzez prowadzenie i aktualizowanie bazy danych dot. osób niepełnosprawnych.
2. Prowadzenie akcji informacyjnej dotyczącej głównych przyczyn niepełnosprawności.
3. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie problematyki niepełnosprawności.
4. Podejmowanie działań w zakresie przestrzegania przepisów BHP w miejscach pracy i w szkole.
5. Ułatwienie dostępu do specjalistycznej pomocy medycznej zapobiegającej wystąpieniu i rozwojowi niepełnosprawności.
6. Propagowanie zdrowego stylu życia, któremu towarzyszy aktywność fizyczna, właściwe odżywianie, brak nałogów.
7. Skoordynowanie działań poprzez współpracę ze sobą szkół, policji, zakładów pracy, urzędów państwowych, instytucji kultury itp.
8. Stworzenie powiatowego programu wczesnego wspomagania rozwoju dzieci, we współpracy edukacją i służbą zdrowia.
9. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności poprzez prowadzenie wczesnej interwencji dzieci do 7 roku życia oraz kompleksowej rehabilitacji dzieci i młodzieży z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

CEL OPERACYJNY 3.4 **ROZWÓJ LOKALNEGO SYSTEMU WSPARCIA W ZAKRESIE REHABILITACJI LECZNICZEJ I SPOŁECZNEJ**

UZASADNIENIE

Głównym celem rehabilitacji leczniczej jest pokonanie trudności i problemów związanych z faktem i specyfiką określonego rodzaju niepełnosprawności i osiągnięcie satysfakcjonującego poziomu

samodzielności. Rehabilitacja lecznicza wymaga skoordynowanych działań prowadzonych przez instytucje i organizacje biorące udział w procesie usprawniania i usamodzielniania osób niepełnosprawnych. Potrzeba objęcia opieką rehabilitacyjną dotyczy wszystkich osób niepełnosprawnych łącznie z osobami głęboko upośledzonymi wraz ze sprzężonymi niepełnosprawnościami. Warunkiem właściwej adaptacji i integracji osób niepełnosprawnych jest ich aktywny udział w różnych formach życia społecznego.

Ograniczenie sprawności, dysfunkcje i defekty mogą prowadzić do braku pełnej akceptacji osób niepełnosprawnych przez społeczeństwo.

Szczególne znaczenie w wyrównywaniu szans pełnoprawnego uczestnictwa życiu społecznym i zawodowym oraz integracji osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem odgrywają działania na rzecz likwidacji barier architektonicznych i urbanistycznych utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do obiektów użyteczności publicznej.

ZADANIA

1. Rozwój lokalnego systemu wsparcia w zakresie rehabilitacji leczniczej.
2. Rozbudowa infrastruktury społecznej zapewniającej usługi rehabilitacji leczniczej.
3. Wspieranie powstania wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.
4. Włączenie do obowiązkowej działalności ogólnodostępnych ośrodków kultury i sportu oraz placówek medycznych ofert programowych dla osób niepełnosprawnych.
5. Włączenie funkcji asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej jako stałego elementu systemu wsparcia.
6. Wspieranie działań podejmowanych przez miasta i gminy powiatu wrzesińskiego w zakresie likwidacji barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej.
7. Rozwój sprawnego systemu informacji o lokalnych zasobach i możliwościach rehabilitacji osób niepełnosprawnych.
8. Wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych w wypełnianiu ról społecznych.
9. Rozwój poradnictwa prawnego dot. uprawnień osób niepełnosprawnych.
10. Wypracowanie standardów współpracy z samorządami lokalnymi i administratorami w zakresie likwidacji barier.
11. Zakup sprzętu rehabilitacyjnego w placówkach pomocy społecznej, służby zdrowia, edukacji i w organizacjach pozarządowych.
12. Organizowanie grup wsparcia (w tym grup samopomocowych) dla osób i rodzin z osobą niepełnosprawną.

CEL OPERACYJNY 3.5 UTRZYMANIE OSÓB CHORYCH, STARSZYCH JAK NAJDŁUŻEJ W ŚRODOWISKU ZAMIESZKANIA

UZASADNIENIE

Wszelkie statystyki wskazują na starzenie się polskiego społeczeństwa, co szósty Polak ma ponad 60 lat, a prognozy wskazują, że za trzydzieści lat, co trzeci Polak będzie w tym wieku. Wpływa na to stałe wydłużanie się życia ludzkiego oraz spadek przyrostu naturalnego. W powiecie wrzesińskim osoby powyżej 65 roku życia stanowią 11% ogółu mieszkańców, a osób między 60-64 rokiem jest 4%.

Rozwój systemu wspierania rodzin przez świadczenia opiekuńcze oraz wielospecjalistyczne usługi dla osób starszych wiekiem w miejscu zamieszkania pozwoli na utrzymanie osób terminalnie chorych, starszych i niepełnosprawnych jak najdłużej w środowisku zamieszkania.

ZADANIA

1. Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym takiej pomocy, aktywizowanie osób starszych i chorych do udziału w życiu społecznym.
2. Wspieranie rozwoju integracji społecznej osób starszych - współpraca pokoleń. rozwój więzi międzypokoleniowej.
3. Wspieranie działań pomocowych i samopomocowych w zakresie wspierania osób chorych, tworzenie i prowadzenie grup wsparcia oraz innych form samopomocy seniorom.
4. Promocja kultury i tradycji twórczości osób starszych, kultywowanie folkloru, podtrzymywanie tradycji.
5. Informowanie o uprawnieniach i możliwościach dla osób starszych w różnych aspektach życia.
6. Usprawnianie osób starszych.
7. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki swoim najbliższym, wymagającym takiej pomocy.
8. Uruchomienie punktu pomocy geriatrycznej we Wrześni.
9. Wspieranie organizacji cyklicznych imprez integracyjnych dla lokalnych środowisk, ukazujących problemy osób starszych oraz upowszechnianie informacji na ich temat.
10. Dostosowanie warunków mieszkaniowych do potrzeb i możliwości ekonomicznych seniorów.
11. Wspieranie powstawania rodzinnych domów pomocy dla osób starszych.
12. Promowanie pozytywnych zachowań wobec starości zwłaszcza wśród młodzieży.

4. KRYZYS RODZINY

KRYZYS RODZINY

Bezradność wynikająca z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm społecznych. Wszelka pomoc w takim przypadku powinna zmierzać do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno-ochronnych.

Rodzina jako podstawowa i najważniejsza komórka społeczna aby dobrze wypełniała swoje zadania związane z opieką nad dzieckiem i by prawidłowo się rozwijała winna być otoczona opieką i wsparciem przez powołane do tego celu instytucje.

Problemy z tego obszaru dotyczą przede wszystkim: szeroko pojętego kryzysu rodziny, słabego wsparcia oferowanego rodzinie w kryzysie, poszerzającego się uzależnienia wśród dzieci i młodzieży, niewystarczającej pomocy dla dzieci, pogłębiających się patologii społecznych i postępującej pauperyzacji społeczeństwa.

CEL STRATEGICZNY OBSZARU

**UTWORZENIE SYSTEMU WSPARCIA RODZINY
W JEJ PRAWIDŁOWYM FUNKCJONOWANIU**

Wszystkie działania zaplanowane w ramach tego obszaru, dla realizacji poszczególnych celów operacyjnych, skupiają się, przede wszystkim, na prawidłowym funkcjonowaniu rodziny, co oznacza przywrócenie naturalnych funkcji rodziny i odpowiedzialności naturalnej rodziny za los dziecka. Wspieranie rodziny w pełnieniu jej funkcji powinno być realizowane przy wsparciu instytucji i organizacje działających w środowisku lokalnym.

Jednym z nadrzędnych, długookresowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i funkcjonowania rodziny poprzez wspomaganie jej we wszystkich fazach rozwoju. Realizacja tego celu wymaga zastosowania takich rozwiązań, które pozwolą zastąpić zasadę opiekuńczości państwa zasadą jego pomocniczości wobec rodziny.

Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się m. in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ przejście systemu opieki nad rodziną i dzieckiem z resortu oświaty do pomocy społecznej, ➤ wzajemne wsparcie i pomoc członków rodziny, ➤ tradycje związane z wyznaniem i rodziną, ➤ instytucja małżeństwa, ➤ istniejący system norm prawnych, ➤ istniejące placówki opiekuńczo – wychowawcze, ➤ rozwój rodzinnych form opieki zastępczej, ➤ organizacje pozarządowe wspierające rodzinę ➤ świetlice środowiskowe, ➤ działalności Poradni Terapii	➤ wysokie bezrobocie i zła sytuacja ekonomiczna rodzin, ➤ niedostateczne dofinansowanie realizowanych zadań, ➤ brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych, ➤ bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, ➤ długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej, ➤ niewydolność wychowawcza rodziny, ➤ niska odpowiedzialność za rodzinę, ➤ brak grup wsparcia dla rodzin i rodzinnych form opieki, ➤ mała współpraca pomiędzy

Uzależnień i Współzależnień Centrum „U” we Wrześni , ➤ dobra współpraca pomiędzy sądem a policją i szkołami, ➤ realizacja procedury niebieskiej karty ➤ działalność poradni dla osób z problemami alkoholowymi, ➤ działalność poradni psychologiczno - pedagogicznej ➤ posiadanie wykształconej kadry ➤ działalność świetlic opiekuńczych i środowiskowych.	instytucjami wspierającymi rodzinę, ➤ brak rodziny zastępczej pełniącej zadania pogotowia rodzinnego, ➤ brak kandydatów na rodziny zastępcze, ➤ brak mieszkań chronionych w powiecie, ➤ brak ośrodka adopcyjno-opiekuńczego, ➤ poczucie wstydu rodzin i osób dotkniętych problemem alkoholowym, ➤ brak możliwości izolacji osób nadużywających alkohol od rodziny w przypadku agresji i przemocy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ ożywienie gospodarcze, ➤ zmiana zasad finansowania zadań pomocy społecznej, ➤ wzrost środków finansowych na pomoc społeczną, ➤ rozwój infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom socjalnym, ➤ zmiany ustawowe dające możliwości pozyskiwania środków finansowych przez instytucje pomocy społecznej, ➤ integracja z unią europejską, ➤ rozwój wolontariatu, ➤ wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa, ➤ polityka prorodzinna, ➤ uporządkowanie przepisów zgodnie z przepisami UE, ➤ możliwość korzystania z funduszy unijnych, ➤ aktywność obywatelska, ➤ rozwój współpracy pomiędzy sektorem publicznym a pozarządowym,	➤ utrzymujące się bezrobocie, ➤ brak dostatecznych środków finansowych na realizację programów pomocowych, ➤ załamanie systemu finansowania zadań pomocy społecznej, ➤ brak systemowych rozwiązań w zakresie zapobiegania kryzysom w rodzinie, ➤ tradycja nadmiernej konsumpcji alkoholu w pewnych kręgach środowisk, ➤ upadek wartości moralnych i autorytetów, ➤ niewystarczające zrozumienie problemu przez władze, ➤ mała liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych, resocjalizacyjnych dla dzieci i młodzieży, ➤ brak standaryzacji usług socjalnych, ➤ pauperyzacja społeczeństwa, ➤ wypalanie zawodowe

➤ standaryzacja usług, ➤ prywatyzacja usług, ➤ rozwój grup samopomocowych, ➤ zmiana świadomości społecznej , ➤ współpraca z instytucjami, organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież, rodzinę.	- pracowników pomocy społecznej, ➤ skomplikowane i długotrwałe procedury dotyczące leczenia uzależnień, ➤ zbyt mała liczba placówek leczenia odwykowego, ➤ wzrost patologii społecznych.
--	--

CEL OPERACYJNY 4.1 **WSPARCIE RODZIN NATURALNYCH Z PROBLEMAMI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYMI**

UZASADNIENIE

Rodzina jest podstawowym środowiskiem, gwarantującym prawidłowy rozwój dziecka i zaspokajanie jego potrzeb. Dlatego też, środowisko to należy maksymalnie wspierać oraz wzmacniać poczucie odpowiedzialności rodziców za wychowanie dzieci i przygotowanie ich do samodzielnego życia.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, ochronny. W powiecie wrzesińskim funkcjonują świetlice: opiekuńczo – wychowawcze, socjoterapeutyczne, profilaktyczne. Na terenie całego powiatu działa 17 świetlic profilaktycznych. Funkcjonuje także 5 placówek opiekuńczo - wychowawczych wsparcia dziennego.

Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Konieczne jest podjęcie działań zmierzających do poprawy sytuacji ekonomicznej rodzin, do zmiany postaw wobec życia z biernej na czynną oraz wyuczenia umiejętności gospodarowania środkami finansowymi.

ZADANIA

1. Wspieranie rodzin w celu utrzymania dziecka w rodzinie naturalnej.
2. Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych poprzez wzmocnienie ich prawidłowej opieki i wychowania.

3. Pomoc młodzieży w życiowym usamodzielnieniu poprzez nabycie umiejętności społecznych, umożliwiających prawidłową adaptację społeczną oraz integrację ze środowiskiem.
4. Wsparcie rodzin w przeciwdziałaniu powstawaniu czy pogłębianiu się demoralizacji i patologizacji życia całej rodziny i poszczególnych jej członków.
5. Wspieranie powstawania pozalekcyjnych świetlic i klubów zainteresowań w oparciu o bazę szkolną, zwłaszcza na terenach wiejskich.
6. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.
7. Promocja pozytywnych wzorców i zachowań kulturowych.
8. Prowadzenie pracy opiekuńczo - wychowawczej i terapeutycznej w miejscu zamieszkania dzieci i młodzieży.
9. Prowadzenie prac z rodziną biologiczną dziecka przebywającego w placówce opiekuńczo - wychowawczej.
10. wspieranie rodziców naturalnych, dzieci umieszczonych w zastępczych formach opieki.

**CEL OPERACYJNY 4.2 WSPARCIE ROZWOJU RODZINNYCH FORM
OPIEKI ZASTĘPCZEJ ORAZ OSÓB
OPUSZCZAJĄCYCH ZASTĘPCZE FORMY
OPIEKI I WYCHOWANIA**

UZASADNIENIE

Jednym z głównych zadań pomocy społecznej jest doprowadzenie osób i rodzin do ich życiowego usamodzielnienia. Osiągnięcie tego celu jest możliwe tylko dzięki zaangażowaniu się w ten proces zainteresowanych, jak i władz rządowych, samorządowych i pozarządowych gotowych do podejmowania wspólnych działań. Istotnym jest, aby funkcjonowała organizacja wspierająca proces usamodzielnienia. Kontakty z rodziną naturalną są jego szansą na utrzymanie więzi rodzinnych zarówno wtedy, gdy istnieje możliwość powrotu dziecka do rodziny, jak i wówczas gdy dziecko nie może do niej powrócić.

ZADANIA

1. Promowanie rodzinnych form opieki zastępczej w środowisku lokalnym w oparciu o przyjęte standardy.

2. Pomoc młodzieży w życiowym usamodzielnieniu poprzez nabycie umiejętności społecznych umożliwiających prawidłową adaptację społeczną oraz integrację ze środowiskiem.
3. Utworzenie mieszkania chronionego dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych i zakładów poprawczych.
4. Utworzenie rodziny zastępczej wieloosobowej.
5. Organizowanie na terenie szkół oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych spotkań informacyjnych i warsztatowych, prowadzonych przez doradców zawodowych.
6. Opracowanie ulotek informacyjnych oraz ich dystrybucja na terenie szkół i placówek opiekuńczo – wychowawczych, promujących możliwość korzystania ze specjalistycznego poradnictwa oraz diagnozy zainteresowań i przydatności zawodowej prowadzonej przez psychologów i pedagogów.
7. Rozwój specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego dla rodzin zastępczych, młodzieży usamodzielnianej a także terapii rodzinnej.
8. Rozwój systemu szkoleń w zakresie rodzinnej opieki zastępczej.
9. Opracowanie i wdrożenie systemu szkoleń dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych.
10. Stworzenie systemu współpracy pomiędzy jednostkami samorządowymi w zakresie integracji pełnoletnich wychowanków ze środowiskiem naturalnym.
11. Usprawnienie współpracy rodziców zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych z rodzicami naturalnymi.
12. Utrzymywanie więzi pomiędzy rodzinami naturalnymi a dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

CEL OPERACYJNY 4.3 **UTWORZENIE POWIATOWEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE**

UZASADNIENIE

Pogłębianie się kryzysu rodziny wskazuje na konieczność tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W Powiecie Wrzesińskim działa szereg instytucji i organizacji oraz grup społecznych, które zajmują problematyką przemocy w rodzinie. Jednakże każde z tych działań prowadzone jest w swoim zawężonym zakresie. W związku z powyższym zachodzi potrzeba koordynacji tych działań przy wykorzystaniu działających instytucji i organizacji, które taką pomoc już świadczą. Funkcjonowanie systemu polegało będzie na planowej współpracy, gdzie

działalność każdej z nich będzie elementem szerszego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W celu umożliwienia rodzinie korzystania z pomocy, niezbędne jest stworzenie odpowiedniej infrastruktury dysponującej specjalistyczną kadrami. Ofiary przemocy domowej potrzebują schronienia i odizolowania od sprawcy oraz pomocy psychologicznej, prawnej, materialnej, socjalnej, medycznej. Rozwijanie infrastruktury i usług w zakresie opieki oraz poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego. Tworzone Ośrodki Interwencji Kryzysowej oraz Punkty Pomocy Specjalistycznej pełnić będą bazę dla praktycznie świadczonej pomocy. W powiecie wrzesińskim w 2003r. Policja odnotowała 47 spraw o przestępstwo wobec rodziny. Ofiarami przemocy w przeważającej większości były kobiety.

ZADANIA

1. Tworzenie bazy danych dotyczących miejsc, osób, możliwości udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.
2. Współpraca pomiędzy osobami, organizacjami i instytucjami w zakresie pozyskiwania i przetwarzania informacji, danych o rodzinach pozostających w stanie kryzysu.
3. Tworzenie zespołów pomocowych składających się z przedstawicieli różnych instytucji i organizacji oraz grup wsparcia zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.
4. Opracowanie i prowadzenie powiatowego informatora nt. możliwości i form pomocy w sytuacji przemocy domowej.
5. Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń dla instytucji i organizacji oraz nieformalnych grup, które zajmują się problematyką przemocy w rodzinie.
6. Organizowanie kampanii, konferencji na temat przeciwdziałania przemocy i agresji.
7. Prowadzenie przy współpracy z Gminnymi Komisjami Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z terenu powiatu sieci Punktów Informacyjno – Konsultacyjnych w postaci specjalistycznego poradnictwa dla osób uzależnionych, sprawców i ofiar przemocy domowej.
8. Wspieranie środowiskowej pomocy interwencyjnej nakierowanej na zapewnienie bezpieczeństwa, powstrzymywanie kryzysu i zjawiska przemocy w rodzinie.
9. Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej.
10. Prezentowanie w mediach problematyki z zakresu przeciwdziałania przemocy.
11. Nawiązanie współpracy z instytucjami i partnerami społecznymi działającymi w obszarze uzależnień i przemocy domowej.

5. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

W dobrze rozwiniętym państwie demokratycznym szczególnie ważną rolę w rozwiązywaniu istotnych problemów społecznych oraz zaspokajaniu potrzeb środowisk lokalnych i różnych grup społecznych w nowoczesnym systemie pomocy społecznej pełnią organizacje pozarządowe. Dlatego też, bardzo istotne jest aby problem dot. współpracy z organizacjami społecznym mógłby być wyodrębnionym obszarem w niniejszej strategii.

Podstawową zasadą współpracy organizacji pozarządowych i administracji publicznej winno być partnerstwo. Umożliwi to wzajemną akceptację i zrozumienie oraz przyczyni się do efektywniejszego wykorzystania posiadanych zasobów na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców.

CEL STRATEGICZNY OBSZARU

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE I ADMINISTRACJA PUBLICZNA PARTNERAMI W REALIZACJI ZADAŃ POMOCY SPOŁECZNEJ

Ważny obok publicznego i prywatnego, sektor państwa obywatelskiego stanowią organizacje pozarządowe. Są znaczącą częścią każdego efektywnie i demokratycznie funkcjonującego państwa i społeczeństwa. Dostarczają usług obywatelom, nierzadko wypełniając lukę, której nie zapełnia sektor publiczny i rynkowy. Realizują zadania, które wynikają z polityki państwa lub te, których mimo istniejącego zapotrzebowania, ani podmioty publiczne, ani prywatne zorientowane na zysk, nie podejmują.

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ możliwość zlecania organizacjom pozarządowym usług z zakresu pomocy społecznej, gwarantujących odpowiednią jakość i niższe koszty realizacji, ➤ powiatowy program współpracy z organizacjami pozarządowymi, ➤ świadomość wśród kadr jednostek pomocy społecznej co do potrzeby partnerstwa z organizacjami pozarządowymi, ➤ umiejętność wykorzystania potencjału organizacji pozarządowych do realizacji zadań w sferze pomocy społecznej, ➤ mobilność i elastyczność działania kadr jednostek pomocy społecznej, ➤ korzystne regulacje prawne,	➤ małe środki finansowe na dofinansowywanie realizacji zadań i projektów organizacji pozarządowych, działających w sferze pomocy społecznej ➤ brak praktycznej realizacji zasady pomocniczości przez instytucje samorządowe, ➤ brak stałych kontaktów pomiędzy administracją publiczną a sektorem pozarządowym w sferze pomocy społecznej, ➤ brak zaufania administracji publicznej do organizacji pozarządowych, ➤ traktowanie organizacji pozarządowych jako konkurencji dla administracji publicznej, ➤ zbyt mała wiedza samorządowych jednostek pomocy społecznej o roli sektora pozarządowego, ➤ zbyt małe wsparcie przez instytucje samorządowe organizacji pozarządowych, działających w sferze pomocy społecznej, ➤ brak organizacji reprezentującej organizacje pozarządowe, ➤ brak właściwych kontaktów jednostek pomocy społecznej z partnerami społecznymi.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ większa otwartość instytucji samorządowych na współpracę z organizacjami pozarządowymi, w zakresie zadań pomocy społecznej, ➤ łączenie potencjałów administracji publicznej i organizacji	➤ brak informacji o działaniach ze strony administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ➤ zbyt mała aktywność organizacji pozarządowych w zakresie podnoszenia umiejętności gwarantujących odpowiedni

pozarządowych, ➤ umiejętność stosowania prawa przez podmioty działające w sferze pomocy społecznej, ➤ wola współpracy organizacji pozarządowych z administracją publiczną w zakresie pomocy społecznej, ➤ konkurencyjność podmiotów, realizujących usługi w sferze pomocy społecznej, ➤ wpływ organizacji pozarządowych na samorządy terytorialne, w zakresie kształtowania polityki społecznej, w tym pomocy społecznej.	poziom usług świadczonych w sferze pomocy społecznej, ➤ brak umiejętności mediacji i negocjacji przez organizacje pozarządowe, ➤ brak współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi w rozwiązywaniu określonych problemów społecznych, ➤ słaba struktura organizacji pozarządowych.
---	--

CEL OPERACYJNY 5.1 WSPARCIE POWSTAWANIA I DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

UZASADNIENIE

W wyniku wejścia w życie reform ustrojowych, głównym partnerem organizacji pozarządowych w Polsce stały się samorządy terytorialne odpowiednich szczebli. W związku z tym zakres współpracy między administracją rządową i organizacjami pozarządowymi zmienił się, ale nadal ma istotne znaczenie, zarówno przy planowaniu działań, jak i finansowaniu realizacji zadań publicznych przez organizacje.

ZADANIA

1. Zbudowanie sieci współpracy pomiędzy organizacjami.
2. Wsparcie programów utworzenia Forum Organizacji Pozarządowych.
3. Prowadzenie polityki informacyjnej na rzecz organizacji pozarządowych dot. możliwości pozyskiwania środków na realizację zadań prowadzonych przez organizacje pozarządowe.
4. Wsparcie programu tworzenia „Centrum wolontariatu” w powiecie wrzesińskim.
5. Wspieranie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz osób potrzebujących.
6. Utworzenie, na poziomie powiatu stanowiska ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy społecznej.

-
7. Wspieranie budowania dobrych relacji pomiędzy sektorem publicznym a organizacjami pozarządowymi na rzecz poprawy efektywności działania obydwu stron na rzecz grup docelowych.
 8. Wspieranie powstawania organizacji pożytku publicznego.
 9. Przeprowadzanie cyklicznych szkoleń i spotkań organizacji pozarządowych i samorządów, w zakresie profesjonalizacji działań oraz wymiany poglądów i doświadczeń.
 10. Prowadzenie kampanii promujących wolontariat na rzecz integracji z rynkiem pracy młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym.

CEL OPERACYJNY 5.2 ZLECANIE PRZEZ ADMINISTRACJE PUBLICZNĄ ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM ZADAŃ WŁASNYCH POWIATU

UZASADNIENIE

Zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców regionu oraz rozwiązywaniu problemów społecznych powinno, w szerszym ujęciu, odbywać się na zasadzie realizacji części zadań pomocy społecznej przez partnerów społecznych. Przy planowaniu zlecenia zadań bardzo istotne jest określenie jasnych zasad współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi.

ZADANIA

1. Opracowanie standardu usług, które muszą spełniać organizacje pozarządowe, ubiegające się o ich realizację na zlecenie samorządu.
2. Zwiększanie liczby zadań zleczanych organizacjom pozarządowym.
3. Wypracowywanie przez jednostki administracji publicznej, zasad zlecenia zadań organizacjom pozarządowym, z uwzględnieniem korzyści dla społeczności lokalnej.
4. Zlecanie do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej organizacjom pozarządowym.
5. Opracowywanie i upowszechnianie przez organizacje pozarządowe rocznych i okresowych raportów z wykonania zadań w zakresie pomocy społecznej oraz własnych kierunków działań.
6. Powoływanie Komisji Wspólnej ds. określania celów i kierunków działań na rzecz rozwiązywania problemów w sferze pomocy społecznej.
7. Promowanie korzyści płynących ze wzajemnej współpracy.

VII. HARMONOGRAM ZADAŃ WRAZ Z FINANSOWANIEM STRATEGII

OBSZAR PROBLEMOWY: MARGINALIZACJA GRUP SPOŁECZNYCH

CEL STRATEGICZNY OBSZARU: PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIU GRUP SPOŁECZNYCH POPRZECZ BUDOWĘ ZINTEGROWANEGO SYSTEMU POMOCY I WSPARCIA

Lp.	CELE OPERACYJNE	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania	Odpowiedzialny
1.1. DIAGNOZOWANIE I MONITOROWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU					
	1.Uruchomienie w strukturach PCPR centrum diagnozowania, monitorowania problemów i bilansowania potrzeb w zakresie pomocy społecznej.	2005	2006	Budżet państwa Programy pilotażowe	PCPR

Z A D A N I A Z A D A N I A	2.Opracowanie narzędzia badawczego w formie ankiety dotyczącej ustalenia natężenia problemów społecznych.	2005	2005	Programy pilotażowe Europejski Fundusz Społeczny	PCPR
	3.Włączenie samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych w proces identyfikacji oraz analizę potrzeb i zasobów w zakresie pomocy społecznej.	2005	2005	Budżet państwa Programy pilotażowe Budżety samorządów	PCPR OPS-y Organizacje pozarządowe
	4.Wypracowanie systemu przetwarzania danych statystyczno – analitycznych obejmujących problemy społeczne	2005	2005	Budżet powiatu w ramach zadań własnych	PCPR OPS-y
	5.Przygotowywanie rocznych raportów i publikacji obrazujących sytuację w zakresie pomocy społecznej.	2005	2015	Budżet powiatu w ramach zadań własnych Budżety gmin Programy pilotażowe Europejski Fundusz Społeczny	PCPR OPS-y
	6.Systematyczna ocena i analiza procesu wychodzenia osób i rodzin z kręgu pomocy społecznej.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin w ramach zadań własnych	OPS-y Organizacje pozarządowe

	7.Stworzenie płaszczyzny współdziałania ze środowiskiem naukowym w zakresie identyfikowania problemów społecznych.	2005	2005	Budżet powiatu w ramach zadań własnych	PCPR
	8.Przeciwdziałanie uzależnieniu świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej.	2005	2005	Budżet powiatu Budżety gmin	OPS-y Organizacje pozarządowe
	9.Stworzenie mechanizmów prowadzących do usamodzielnienia osób zagrożonych lub podlegających wykluczeniu społecznemu.	2005	2006	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y
Lp.	CELE OPERACYJNE	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania	Odpowiedzialny
1.2 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY POMOCY SPOŁECZNEJ					
Z A	1.Realizacja programu naprawczego Domu Pomocy Społecznej w celu osiągnięcia standardu.	2004	2006	Budżet powiatu PFRON	DPS PCPR
	2.Utworzenie przy PCPR Środowiskowego Domu Samopomocy we Wrześni i Pietrzykowie dla osób z zaburzeniami psychicznymi i upośledzonych umysłowo.	2005	2005	Budżet Wojewody Budżet powiatu Programy pilotażowe Europejski Fundusz Społeczny	PCPR

D A N I A Z A D A N I A	3.Rozwijanie usług środowiskowych.	2004	2015	Budżet Marszałka Budżet powiatu Budżety gmin Programy pilotażowe	OPS-y PCPR
	4.Wspieranie działań podejmowanych przez samorządy gmin w zakresie poszerzenia zakresu usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania dla osób potrzebujących.	2004	2015	Budżet Marszałka Budżety gmin Programy pilotażowe	OPS-y
	5.Wyodrębnienie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Wrześni ze struktur Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.	2005	2005	Budżet powiatu	PCPR
	6.Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej.	2006	2006	Budżet Wojewody Budżet powiatu Budżety GKRPA	PCPR
	7.Utworzenie placówki wczesnej interwencji dla osób niepełnosprawnych.	2008	2008	Budżet powiatu PFRON Programy pilotażowe Europejski Fundusz Społeczny	PCPR

	8.Tworzenie nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych dziennego pobytu, klubów dla młodzieży, świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych.	2005	2015	Budżet powiatu PFRON Programy pilotażowe Europejski Fundusz Społeczny	OPS-y PCPR
	9.Tworzenie mieszkań chronionych dla osób opuszczających zakłady karne, dla bezdomnych kobiet z dziećmi oraz wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Programy pilotażowe	OPS-y PCPR
	10.Utworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej.	2008	2008	Budżet powiatu PFRON Budżet Marszałka	PCPR
	11.Wspieranie tworzenia spółdzielni socjalnych.	2005	2015	PFRON Budżet Marszałka	PCPR Organizacje pozarządowe
	12. Utworzenie w pałacyku w Zielińcu Centrum Edukacji Społecznej, realizującego zadania w obszarze interwencji kryzysowej, wykluczeń społecznych, uzależnień, bezrobocia, bezradności.	2005	2008	Budżet powiatu Budżety gmin Programy pilotażowe Europejski Fundusz Społeczny	PCPR Organizacje pozarządowe
Lp.	CELE OPERACYJNE	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania	Odpowiedzialny

1.3 OGRANICZENIE SKALI ZJAWISKA PATOLOGII SPOŁECZNYCH WŚRÓD ŚWIADCZENIOBIORCÓW POMOCY SPOŁECZNEJ						
Z A D A N I A	1.Identyfikacja i badanie problemu występowania dysfunkcji społecznych. (corocznie)	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	OPS-y PCPR	
	2.Opracowywanie i realizacja lokalnych programów na rzecz walki ze zjawiskami patologii społecznych.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Programy pilotażowe Europejski Fundusz Społeczny	OPS-y PCPR Organizacje pozarządowe	
	3.Ustawiczne szkolenie pedagogów szkolnych w zakresie problemów narkotykowych.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Programy pilotażowe Europejski Fundusz Społeczny	OPS-y PCPR Organizacje pozarządowe	
	4.Animacja środowiska lokalnego na rzecz grup społecznych zagrożonych marginalizacją.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	OPS-y PCPR	
	5.Inicjowanie tworzenia alternatywnych form spędzania czasu wolnego dorosłych, dzieci i młodzieży.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny	OPS-y PCPR	

Z A D A N I A	6.Wspieranie zapobiegania zjawiska bezdomności poprzez zwiększenie zakresu pomocy świadczonej osobom zagrożonym utratą mieszkania.	2005	2015	Budżety gmin	OPS-y
	7.Tworzenie i wdrażanie programów specjalnych adresowanych do osób bezdomnych.	2005	2015	Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny Programy pilotażowe	OPS-y
	8.Zapewnienie różnorodnych form wsparcia socjalnego dla osób opuszczających zakłady karne i ich rodzin.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny	PCPR OPS-y
	9.Wspieranie powstawania grup samopomocowych dotyczących rozwiązywania problemu mieszkaniowego.	2005	2015	Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny	OPS-y Organizacje pozarządowe
	10.Wspieranie powstania klubu i Centrum Integracji Społecznej przeznaczonych dla osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.	2005	2015	Budżet Marszałka Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny	OPS-y Organizacje pozarządowe
	11.Organizowanie szkoleń i warsztatów dla młodzieży trudnej w zakresie zdobycia zawodu, usamodzielnienia oraz zapobiegania dysfunkcji społecznych tj. alkoholizm, narkomania, przestępczość.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny	OPS-y PCPR Organizacje pozarządowe

	12. Warsztaty obejmujące diagnozowanie potencjału zawodowego osób z grup szczególnego ryzyka, możliwości jego rozwoju oraz podnoszenie możliwości kwalifikacji tych osób.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny	OPS-y PCPR PUP
Lp.	CELE OPERACYJNE	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania	Odpowiedzialny
1.4. PRZECIWDZIAŁANIE ALKOHOLIZMOWI I NARKOMANII					
Z A D A N I A I A Z A D A N I A	1. Zorganizowanie akcji informacyjnej dotyczącej szkodliwości środków psychoaktywnych (corocznie).	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny	OPS-y PCPR
	2. Propagowanie wiedzy w społeczeństwie na temat choroby AIDS, przyczyn jej powstawania, możliwości zapobiegania oraz rzeczywistych zagrożeń z nią związanych.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny	OPS-y PCPR
	3. Opracowanie i rozpowszechnianie stale aktualizowanego informatora o instytucjach, organizacjach i programach pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	OPS-y PCPR Organizacje pozarządowe
	4. Wspieranie dotychczasowych działań na rzecz osób uzależnionych.	2005	2015	Budżet Marszałka Budżet powiatu Budżety gmin	OPS-y PCPR Centrum „U”

	5.Udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej i terapeutycznej rodzinom i osobom uzależnionym od alkoholu, narkotyków itp.	2005	2015	Budżet Marszałka Budżet starostwa Budżety gmin	OPS-y PCPR Centrum „U”
	6.Organizowanie szkoleń rodziców i nauczycieli o narkotykach, ich rodzajach, oraz rozpoznawaniu uzależnień.	2005	2015	Budżet Marszałka Budżet powiatu Budżety gmin	OPS-y PCPR Centrum „U”
	7.Wypracowanie form współpracy z lokalnymi instytucjami i organizacjami pomagającymi osobom uzależnionym i ich rodzinom.	2005	2005	Budżet powiatu Budżety gmin	OPS-y PCPR
	8.Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	OPS-y PCPR Organizacje pozarządowe
Lp.	CELE OPERACYJNE	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania	Odpowiedzialny
1.5 DOSKONALENIE ZAWODOWE KADR POMOCY SPOŁECZNEJ					
Z A D A N	1.Inicjowanie i organizowanie cyklicznych szkoleń doskonalących warsztat pracy socjalnej.	2005	2015	Budżet Marszałka Budżet powiatu	PCPR
	2.Współpraca z zagranicznymi placówkami pomocy społecznej.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny	PCPR

I A	3.Organizowanie szkoleń dla pracowników instytucji pomocy społecznej pracujących z osobami z grup szczególnego ryzyka	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny	PCPR
	4.Stworzenie sieci współpracy instytucji pomocy społecznej w powiecie.	2005	2005	Budżet powiatu	PCPR
	5.Podnoszenie poziomu kompetencji zawodowych kadr pomocy społecznej.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny	PCPR
	6.Dostosowywanie modeli i standardów pomocy społecznej do obowiązujących w Unii Europejskiej.	2005	2010	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny	PCPR OPS-y
	7.Wspieranie podwyższanie jakości i efektywności działań zmierzających do zapewnienia wysokiego poziomu usług socjalnych.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y
	8.Organizowanie specjalistycznego poradnictwa oraz warsztatów pracy socjalnej dla pracowników ośrodków pomocy społecznej.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y
OBSZAR PROBLEMOWY: DŁUGOTRWALE BEZROBOCIE					

CEL STRATEGICZNY OBSZARU: UTWORZENIE SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA I ZAPOBIEGANIA SKUTKOM DŁUGOTRWAŁEGO BEZROBOCIA WŚRÓD ŚWIADCZENIOBIORCÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Lp.	CELE OPERACYJNE	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania	Odpowiedzialny
2.1. AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH ORAZ MINIMALIZOWANIE SKUTKÓW BEZROBOCIA					
Z A D A N I A	1.Prowadzenie terapii rodzin dotkniętych bezrobociem, celem zapobieżenia „dziedziczeniu bezrobocia” przez dzieci i młodzież.	2005	2015	Budżet powiatu Europejski Fundusz Społeczny	PCPR
	2.Ograniczenie zjawiska długotrwałego bezrobocia i jego przyczyn poprzez wsparcie osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych w zakresie reintegracji zawodowej oraz wsparcie dla otoczenia społecznego tych osób.	2004	2015	Europejski Fundusz Społeczny Fundusz Pracy	PUP
	3.Wspieranie przedsiębiorczości osób bezrobotnych oraz rozwój doradztwa biznesowego.	2004	2015	Europejski Fundusz Społeczny Fundusz Pracy	PUP
	4.Subsydiowanie nowych miejsc pracy.	2004	2015	Europejski Fundusz Społeczny Fundusz Pracy	PUP

Z A D A N I A	5.Wspieranie integracji i reintegracji kobiet z terenów wiejskich długotrwale bezrobotnych, mająca na celu wsparcie na rynku pracy, wzrost stopy zatrudnienia kobiet i podniesienie ich statusu zawodowego i społecznego.	2005	2015	Fundusz Pracy Europejski Fundusz Społeczny	PUP
	6.Wdrażanie nowych form, programów i metod pracy socjalnej, w tym kontraktów i projektów socjalnych na rzecz osób i rodzin dotkniętych bezrobociem w celu niwelowania biernych i pasywnych postaw.	2005	2015	Budżet powiatu Europejski Fundusz Społeczny Budżety gmin	PCPR OPS-y
	7.Prowadzenie aktywizacji zawodowej i społecznej osób długotrwale bezrobotnych przez PUP.	2005	2015	Budżet powiatu Europejski Fundusz Społeczny Fundusz Pracy	PUP
	8.Rozwój specjalistycznego poradnictwa zawodowego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego – wspomagającego nabywanie umiejętności autoprezentacji, radzenia sobie ze stresem, wzrostu poczucia własnej wartości i przydatności.	2004	2015	Budżet powiatu Europejski Fundusz Społeczny	PUP PCPR
	9.Wspieranie tworzenia grup wsparcia dla osób dotkniętych długotrwałym bezrobociem.	2005	2015	Budżet powiatu	PUP PCPR
	10.Pozyskiwanie dodatkowych środków z funduszy Unii Europejskiej na realizację projektów aktywizujących bezrobotnych.	2005	2015	PUP w ramach zadań własnych Budżet powiatu	PUP PCPR

	11.Przeciwdziałanie uzależnieniu świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej.	2005	2015	Budżet powiatu Europejski Fundusz Społeczny Budżety gmin	PCPR OPS-y
	12.Wspieranie powstania klubu i centrum integracji społecznej.	2005	2006	Budżety gmin Budżet Wojewody Europejski Fundusz Społeczny	OPS-y PCPR
Lp.	CELE OPERACYJNE	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania	Odpowiedzialny
2.2. TWORZENIE LOKALNYCH WARUNKÓW DLA ROZWOJU RYNKU PRACY					
Z A D A N I A	1.Doskonalenie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy.	2005	2015	Budżet powiatu Budżet Marszałka	PUP Starostwo
	2.Rozwój współpracy oraz wymiany informacji pomiędzy instytucjami pomocy społecznej, Powiatowym Urzędem Pracy, klubem pracy oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych.	2004	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny	PUP OPS-y PCPR
	3.Stworzenie możliwości zaktywizowania i zracjonalizowania działań pomocy społecznej poprzez przeniesienie ciężaru działań od czysto osłonowych do aktywizujących.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	OPS-y PCPR

Z A D A N I A	4.Organizacja giełd pracy, spotkań z pracodawcami(cyklicznie).	2004	2015	Budżet powiatu Budżety gmin PUP w ramach zadań własnych	PUP Starostwo Urzędy Gmin
	5.Monitorowanie rynku pracy.	2004	2015	Fundusz Pracy Budżet powiatu PUP w ramach zadań własnych	PUP
	6.Pozyskiwanie dodatkowych środków z funduszy Unii Europejskiej na realizację projektów aktywizujących bezrobotnych.	2004	2015	Fundusz Pracy Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny	PUP OPS-y PCPR
	7.Wspieranie podnoszenia lub zmiany kwalifikacji zawodowych bezrobotnych.	2005	2015	Fundusz Pracy Budżet Marszałka	PUP Starostwo
	8.Szeroko prowadzona polityka informacyjna na temat istniejących form pomocy osobom bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem.	2004	2015	Budżet powiatu Budżety gmin PUP w ramach zadań własnych	PUP OPS-y
	9.Wspieranie w zorganizowaniu opieki nad dziećmi osób poszukujących, bądź skierowanych do pracy.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	OPS-y PCPR
	10.Wsparcie rozwoju zatrudnienia socjalnego długotrwale bezrobotnych mieszkańców powiatu, zagrożonych wykluczeniem społecznym.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	OPS-y PCPR

	11.Ukierunkowanie aktywności PUP i gmin na obszar specyficznych grup bezrobotnych: programy dla kobiet, mężczyzn powyżej 40 lat, absolwentów, młodzieży.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin PUP w ramach zadań własnych	OPS-y PCPR
	12.Prowadzenie cyklicznych szkoleń w sprawie reguł prowadzenia działalności gospodarczej, funkcjonowania małych firm, porad prawnych, finansowych, księgowych.	2005	2015	Budżet powiatu PUP w ramach zadań własnych	PUP

OBSZAR PROBLEMOWY: NIEPEŁNOSPRAWNI I STARSI

CEL STRATEGICZNY OBSZARU: UMOŻLIWIENIE OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM PEŁNEGO UCZESTNICTWA W ŻYCIU SPOŁECZNYM I ZAWODOWYM

Lp.	CELE OPERACYJNE	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania	Odpowiedzialny
3.1. WSPIERANIE TWORZENIA RYNKU PRACY DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH					
Z A D A N I A	1.Wypracowanie standardu współpracy z pracodawcami w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych.	2005	2015	Budżet powiatu	PUP PCPR WTZ
	2.Diagnoza przyczyn bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych.	2005	2005	Budżet powiatu PUP w ramach zadań własnych	PCPR PUP WTZ
	3.Zbudowanie systemu zapewniającego wsparcie w miejscu pracy osobom z niepełnosprawnością intelektualną oraz osobom z zaburzeniami psychicznymi.	2005	2005	Budżet powiatu Fundusz Pracy	PCPR PUP WTZ
	4.Rozwijanie systemu szkoleń sprzyjających samozatrudnianiu.	2005	2015	Budżet powiatu	PUP

Z A D A N I A	5. Zwiększanie możliwości w zakresie podwyższania kwalifikacji osób niepełnosprawnych oraz możliwości przekwalifikowania tych osób w celu podjęcia zatrudnienia.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	PUP OPS-y PCPR
	6. Doskonalenie systemu udzielania pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej.	2005	2015	Budżet powiatu PFRON	PCPR
	7. Popularyzacja i rozwój innych form zatrudnienia osób niepełnosprawnych a zwłaszcza w ramach „telepracy” i spółdzielczości socjalnej.	2005	2015	Budżet powiatu	PCPR
	8. Działania poszerzające oferty szkoleniowe dla osób niepełnosprawnych, dostosowane do wymogów rynku pracy.	2005	2015	Budżet powiatu Fundusz pracy	PUP OPS-y PCPR
	9. Informowanie pracodawców o korzyściach płynących z zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz popularyzacja przez PCPR warunków i zasad korzystania ze środków PFRON.	2005	2015	Budżet powiatu PFRON	PCPR
	10. Aktywizacja osób niepełnosprawnych i ich rodzin w celu rozwijania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.	2005	2015	Budżet powiatu PFRON Europejski Fundusz Społeczny	OPS-y PCPR

	11. Wspieranie powstania spółdzielni socjalnej	2004	2006	Europejski Fundusz Społeczny EQUAL	PCPR
Lp.	CELE OPERACYJNE	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania	Odpowiedzialny
3.2 WYRÓWNYWANIE SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ZAKRESIE DOSTĘPU DO EDUKACJI, KULTURY I SPORTU					
Z A D A N I A	1. Dokonanie diagnozy dotyczącej ilości placówek oświatowych pozbawionych barier architektonicznych, ilości dzieci niepełnosprawnych uczęszczających do placówek edukacyjnych, objętych indywidualnym programem nauczania lub znajdujących się poza systemem oświaty.	2005	2005	Budżet powiatu Budżety gmin	Starostwo Urzędy Gmin
	2. Prowadzenie stałej diagnozy dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i ich potrzeb edukacyjnych.	2004	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	Poradnia Pedagogiczno - Psychologiczna
	3. Kształtowanie wśród dzieci i młodzieży akceptowanych społecznie postaw i zachowań sprzyjających integracji poprzez realizację odpowiednich programów wychowawczych.	2004	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	Starostwo Urzędy Gmin Organizacje pozarządowe PCPR

Z A D A N I A	4.Zapewnienie możliwości realizacji specjalnych potrzeb edukacyjnych dla dzieci z wadami wzroku, słuchu, zaburzeniami rozwoju mowy, zaburzeniami rozwoju ruchowego, rozwoju psychicznego.	2004	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	Starostwo Urzędy Gmin
	5.Stwarzanie warunków do kształcenia dzieci niepełnosprawnych w szkołach masowych poprzez podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych i transportowych ograniczających dostęp do placówek oświatowych.	2004	2015	Budżet powiatu Budżety gmin PFRON Europejski Fundusz Społeczny	Starostwo Urzędy Gmin
	6.Stwarzanie możliwości kontynuowania nauki dla uczniów szkół specjalnych i integracyjnych.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	Starostwo Urzędy Gmin
	7.Inicjowanie, tworzenie integracyjnych placówek oświatowych oraz oddziałów integracyjnych.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	Starostwo Urzędy Gmin
	8.Prowadzenie szkoleń instruktorów ośrodków kultury i sportu z placówek ogólnodostępnych w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny	Starostwo Urzędy Gmin

	9.Integracja osób niepełnosprawnych poprzez imprezy kulturalne, sportowe i rekreacyjne.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny PFRON	PCPR Organizacje pozarządowe
	10.Kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności poprzez promocję różnych form twórczości osób niepełnosprawnych.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny PFRON	PCPR Organizacje pozarządowe
Lp.	CELE OPERACYJNE	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania	Odpowiedzialny
3.3 ZAPOBIEGANIE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI I OŚWIATA ZDROWOTNA					
Z A	1.Analiza przyczyn powstawania niepełnosprawności na terenie powiatu poprzez prowadzenie i aktualizowanie bazy danych dot. osób niepełnosprawnych.	2005	2005	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny PFRON	PCPR OPS-y

D A N I A Z A D A N I A	2.Prowadzenie akcji informacyjnej dotyczącej głównych przyczyn niepełnosprawności.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y
	3.Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie problematyki niepełnosprawności.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y
	4.Podejmowanie działań w zakresie przestrzegania przepisów BHP w miejscach pracy i w szkole.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	Starostwo Urzędy Gmin
	5.Ułatwienie dostępu do specjalistycznej pomocy medycznej zapobiegającej wystąpieniu i rozwojowi niepełnosprawności.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny PFRON	PCPR OPS-y
	6.Propagowanie zdrowego stylu życia, któremu towarzyszy aktywność fizyczna, właściwe odżywianie, brak nałogów.	2004	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	Starostwo Urzędy Gmin
	7.Skoordynowanie działań poprzez współpracę ze sobą szkół, policji, zakładów pracy, urzędów państwowych, instytucji kultury itp.	2005	2005	Budżet powiatu Budżety gmin	Starostwo Urzędy Gmin

	8.Stworzenie powiatowego programu wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci, we współpracy edukacją i służbą zdrowia.	2005	2005	Budżet powiatu	PCPR
	9.Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności poprzez prowadzenie wczesnej interwencji dzieci do 7 roku życia oraz kompleksowej rehabilitacji dzieci i młodzieży z różnymi rodzajami niepełnosprawności.	2006	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny PFRON	PCPR OPS-y
Lp.	CELE OPERACYJNE	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania	Odpowiedzialny
3.4 ROZWÓJ LOKALNEGO SYSTEMU WSPARCIA W ZAKRESIE REHABILITACJI LECZNICZEJ I SPOŁECZNEJ					
Z A D	1.Rozwój lokalnego systemu wsparcia w zakresie rehabilitacji leczniczej.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin PFRON	Starostwo Urzędy Gmin
	2.Rozbudowa infrastruktury społecznej zapewniającej usługi rehabilitacji leczniczej.	2005	2015	PFRON Budżet powiatu Budżety gmin	Starostwo Urzędy Gmin
	3.Wspieranie powstania wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.	2005	2010	PFRON Budżet powiatu Budżety gmin	Starostwo Urzędy Gmin Organizacje pozarządowe

4. Włączenie do obowiązkowej działalności ogólnodostępnych ośrodków kultury i sportu oraz placówek medycznych ofert programowych dla osób niepełnosprawnych.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	Starostwo Urzędy Gmin
5. Włączenie funkcji asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej jako stałego elementu systemu wsparcia.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny PFRON	Starostwo Urzędy Gmin
6. Wspieranie działań podejmowanych przez miasta i gminy powiatu wrzesińskiego w zakresie likwidacji barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny PFRON	PCPR OPS-y
7. Rozwój sprawnego systemu informacji o lokalnych zasobach i możliwościach rehabilitacji osób niepełnosprawnych.	2005	2015	Budżet powiatu	PCPR
8. Wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych w wypełnianiu ról społecznych.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny PFRON	PCPR OPS-y Organizacje pozarządowe
9. Rozwój poradnictwa prawnego dot. uprawnień osób niepełnosprawnych.	2004	2015	Budżet powiatu	PCPR

A N I A Z A	10. Wypracowanie standardów współpracy z samorządami lokalnymi i administratorami w zakresie likwidacji barier.	2005	2005	Budżet powiatu w ramach zadań własnych	PCPR
	11. Zakup sprzętu rehabilitacyjnego w placówkach pomocy społecznej, służby zdrowia, edukacji i w organizacjach pozarządowych.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Europejski Fundusz Społeczny PFRON	PCPR OPS-y Organizacje pozarządowe
	12. Organizowanie grup wsparcia (w tym grup samopomocowych) dla osób i rodzin z osobą niepełnosprawną.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y
Lp.	CELE OPERACYJNE	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania	Odpowiedzialny

3.5 UTRZYMANIE OSÓB CHORYCH, STARSZYCH JAK NAJDŁUŻEJ W ŚRODOWISKU ZAMIESZKANIA					
Z A D A N I A Z A D A N I A	1.Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym takiej pomocy, aktywizowanie osób starszych i chorych do udziału w życiu społecznym.	2005	2015	Budżet Wojewody Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y
	2.Wspieranie rozwoju integracji społecznej osób starszych - współpraca pokoleń. rozwój więzi międzypokoleniowej.	2005	2015	Budżet Wojewody Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y
	3.Wspieranie działań pomocowych i samopomocowych w zakresie _wspierania osób chorych, tworzenie i prowadzenie grup wsparcia oraz innych form samopomocy seniorom.	2005	2015	Budżet Wojewody Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y
	4.Promocja kultury i tradycji twórczości osób starszych, kultywowanie folkloru, podtrzymywanie tradycji.	2005	2015	Budżet Wojewody Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y
	5.Informowanie o uprawnieniach i możliwościach dla osób starszych w różnych aspektach życia.	2005	2015	Budżet Wojewody Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y
	6.Usprawnianie osób starszych.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y
	7.Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki swoim najbliższym, wymagającym takiej pomocy.	2005	2015	Budżety gmin	OPS-y
	8.Uruchomienie punktu pomocy geriatrycznej we Wrześni.	2005	2005	Budżet gminy	OPS

	9.Wspieranie organizacji cyklicznych imprez integracyjnych dla lokalnych środowisk, ukazujących problemy osób starszych oraz upowszechnianie informacji na ich temat.	2005	2015	Budżety gmin Budżet powiatu	PCPR OPS-y Organizacje pozarządowe
	10.Dostosowanie warunków mieszkaniowych do potrzeb i możliwości ekonomicznych seniorów.	2005	2015	Budżety gmin	OPS-y
	11. Wspieranie powstawania rodzinnych domów pomocy dla osób starszych.	2005	2015	Budżety gmin	OPS-y
	12.Promowanie pozytywnych zachowań wobec starości zwłaszcza wśród młodzieży.	2005	2015	Budżety gmin Budżet powiatu	PCPR OPS-y Organizacje pozarządowe

OBSZAR PROBLEMOWY: KRYZYS RODZINY

CEL STRATEGICZNY OBSZARU: Utworzenie systemu wsparcia rodziny w jej prawdziwym funkcjonowaniu

Lp.	CELE OPERACYJNE	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania	Odpowiedzialny
-----	-----------------	----------	----------	---------------------	----------------

4.1 WSPARCIE RODZIN NATURALNYCH Z PROBLEMAMI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYM					
Z A D A N I A Z A D A N I A	1.Wspieranie rodzin w celu utrzymania dziecka w rodzinie naturalnej.	2005	2015	Budżety gmin Budżet powiatu	PCPR OPS-y Organizacje pozarządowe
	2.Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych poprzez wzmocnienie ich prawidłowej opieki i wychowania.	2005	2015	Budżet powiatu	PCPR Organizacje pozarządowe
	3.Pomoc młodzieży w życiowym usamodzielnieniu poprzez nabycie umiejętności społecznych, umożliwiających prawidłową adaptację społeczną oraz integrację ze środowiskiem.	2005	2015	Budżety gmin Budżet powiatu Europejski Fundusz Społeczny	PCPR OPS-y Organizacje pozarządowe
	4.Wsparcie rodzin w przeciwdziałaniu powstawaniu czy pogłębianiu się demoralizacji i patologizacji życia całej rodziny i poszczególnych jej członków.	2005	2015	Budżety gmin Budżet powiatu Europejski Fundusz Społeczny	PCPR OPS-y Organizacje pozarządowe
	5.Wspieranie powstawania pozalekcyjnych świetlic i klubów zainteresowań w oparciu o bazę szkolną, zwłaszcza na terenach wiejskich.	2005	2015	Budżety gmin Budżet powiatu Europejski Fundusz Społeczny	PCPR OPS-y Organizacje pozarządowe
	6.Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Budżet Wojewody	PCPR

	7.Promocja pozytywnych wzorców i zachowań kulturowych.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Budżet Wojewody Europejski Fundusz Społeczny	PCPR OPS-y
	8.Prowadzenie pracy opiekuńczo - wychowawczej i terapeutycznej w miejscu zamieszkania dzieci i młodzieży.	2005	2015	Budżet powiatu Budżet Wojewody Europejski Fundusz Społeczny	PCPR OPS-y
	9.Prowadzenie pracy z rodziną biologiczną dziecka przebywającego w placówce opiekuńczo – wychowawczej.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Budżet Wojewody Europejski Fundusz Społeczny	PCPR OPS-y OWDiR
	10.Wspieranie rodziców naturalnych, dzieci umieszczanych w zastępczych formach opieki.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Budżet Wojewody Europejski Fundusz Społeczny	PCPR OPS-y OWDiR
Lp.	CELE OPERACYJNE	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania	Odpowiedzialny
4.2 WSPARCIE ROZWOJU RODZINNYCH FORM OPIEKI ZASTĘPCZEJ ORAZ OSÓB OPUSZCZAJĄCYCH ZASTĘPCZE FORMY OPIEKI I WYCHOWANIA					

Z A D A N I A Z A D A N I A	1.Promowanie rodzinnych form opieki zastępczej w środowisku lokalnym w oparciu o przyjęte standardy.	2005	2015	Budżet powiatu	PCPR
	2.Pomoc młodzieży w życiowym usamodzielnieniu poprzez nabycie umiejętności społecznych umożliwiających prawidłową adaptację społeczną oraz integrację ze środowiskiem.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Budżet Wojewody Europejski Fundusz Społeczny	PCPR
	3.Utworzenie mieszkania chronionego dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo - wychowawczych i zakładów poprawczych.	2008	2008	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR
	4.Utworzenie rodziny zastępczej wieloosobowej.	2006	2006	Budżet powiatu	PCPR
	5.Organizowanie na terenie szkół oraz placówek opiekuńczo wychowawczych spotkań informacyjnych i warsztatowych, prowadzonych przez doradców zawodowych.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR PUP OWDiR
	6.Opracowanie ulotek informacyjnych oraz ich dystrybucja na terenie szkół i placówek opiekuńczo – wychowawczych, promujących możliwość korzystania ze specjalistycznego poradnictwa oraz diagnozy zainteresowań i przydatności zawodowej prowadzonej przez psychologów i pedagogów.	2005	2005	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR PUP

	7.Rozwój specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego dla rodzin zastępczych, młodzieży usamodzielnianej a także terapii rodzinnej.	2005	2015	Budżet powiatu	PCPR
	8.Rozwój systemu szkoleń w zakresie rodzinnej opieki zastępczej.	2005	2015	Budżet powiatu	PCPR
	9.Opracowanie i wdrożenie systemu szkoleń dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych.	2006	2006	Budżet powiatu Budżet Wojewody Europejski Fundusz Społeczny	PCPR
	10.Stworzenie systemu współpracy pomiędzy jednostkami samorządowymi w zakresie integracji pełnoletnich wychowanków ze środowiskiem naturalnym.	2006	2006	Budżet powiatu	PCPR
	11.Usprawnienie współpracy rodziców zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych z rodzicami naturalnymi.	2005	2015	Budżet powiatu	PCPR
	12.Utrzymywanie więzi pomiędzy rodzinami naturalnymi a dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo- wychowawczych.	2004	2015	Budżet powiatu	PCPR
Lp.	CELE OPERACYJNE	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania	Odpowiedzialny
4.3 UTWORZENIE POWIATOWEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE					

Z A D A N I A	1.Tworzenie bazy danych dotyczących miejsc, osób, możliwości udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.	2006	2006	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y
	2.Współpraca pomiędzy osobami, organizacjami i instytucjami w zakresie pozyskiwania i przetwarzania informacji, danych o rodzinach pozostających w stanie kryzysu.	2005	2015	Budżet Marszałka Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y
	3.Tworzenie zespołów pomocowych składających się z przedstawicieli różnych instytucji i organizacji oraz grup wsparcia zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.	2006	2006	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y Organizacje pozarządowe
	4.Opracowanie i prowadzenie powiatowego informatora nt. możliwości i form pomocy w sytuacji przemocy domowej.	2006	2015	Budżet powiatu Budżet Marszałka Europejski Fundusz Społeczny	PCPR
Z A D A N I A	5.Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń dla instytucji i organizacji oraz nieformalnych grup, które zajmują się problematyką przemocy w rodzinie.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Budżet Marszałka Europejski Fundusz Społeczny	PCPR OPS-y
	6.Organizowanie kampanii, konferencji na temat przeciwdziałania przemocy i agresji.	2005	2015	Budżet Marszałka Budżet starostwa Budżety gmin	PCPR OPS-y

Z A	7.Prowadzenie przy współpracy z Gminnymi Komisjami Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z terenu powiatu sieci Punktów Informacyjno – Konsultacyjnych w postaci specjalistycznego poradnictwa dla osób uzależnionych, sprawców i ofiar przemocy domowej.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Budżet Marszałka Europejski Fundusz Społeczny	PCPR OPS-y
	8.Wspieranie środowiskowej pomocy interwencyjnej nakierowanej na zapewnienie bezpieczeństwa, powstrzymywanie kryzysu i zjawiska przemocy w rodzinie.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Budżet Marszałka Europejski Fundusz Społeczny	PCPR OPS-y
	9.Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Budżet Wojewody	PCPR OPS-y
	10.Prezentowanie w mediach problematyki z zakresu przeciwdziałania przemocy.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Budżet Wojewody Budżet Marszałka	PCPR OPS-y
	11.Nawiązanie współpracy z instytucjami i partnerami społecznymi działającymi w obszarze uzależnień i przemocy domowej.	2005	2015	Budżet powiatu	PCPR

OBSZAR PROBLEMOWY: WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

**CEL STRATEGICZNY OBSZARU: ORGANIZACJE POZARZĄDOWE I ADMINISTRACJA PUBLICZNA
PARTNERAMI W REALIZACJI ZADAŃ POMOCY SPOŁECZNEJ**

Lp.	CELE OPERACYJNE	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania	Odpowiedzialny
5.1 WSPARCIE POWSTAWANIA I DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH					
Z A	1.Zbudowanie sieci współpracy pomiędzy organizacjami.	2005	2005	Budżet powiatu	PCPR
	2.Wsparcie programu utworzenia Forum Organizacji Pozarządowych.	2005	2006	Budżet powiatu	PCPR
	3.Prowadzenie polityki informacyjnej na rzecz organizacji pozarządowych dot. możliwości pozyskiwania środków na realizację zadań prowadzonych przez organizacje pozarządowe.	2005	2015	Budżet powiatu	PCPR

D A N I A Z A D A N I A	4.Wsparcie programu tworzenia „Centrum wolontariatu” w powiecie wrzesińskim.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Budżet Wojewody	PCPR OPS-y Organizacje pozarządowe
	5.Wspieranie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz osób potrzebujących.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin Budżet Wojewody	PCPR OPS-y Organizacje pozarządowe
	6.Utworzenie, na poziomie powiatu stanowiska ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy społecznej.	2006	2015	Budżet powiatu	PCPR
	7.Wspieranie budowania dobrych relacji pomiędzy sektorem publicznym a organizacjami pozarządowymi na rzecz poprawy efektywności działania obydwu stron na rzecz grup docelowych.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y Organizacje pozarządowe
	8.Wspieranie powstawania organizacji pożytku publicznego.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety Organizacji pozarządowych	PCPR OPS-y Organizacje pozarządowe
	9.Przeprowadzanie cyklicznych szkoleń i spotkań organizacji pozarządowych i samorządów, w zakresie profesjonalizacji działań oraz wymiany poglądów i doświadczeń.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y Organizacje pozarządowe

	10.Prowadzenie kampanii promujących wolontariat na rzecz integracji z rynkiem pracy młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y
Lp.	CELE OPERACYJNE	Od kiedy	Do kiedy	Źródło finansowania	Odpowiedzialny
5.2 ZELECANIE PRZEZ ADMINISTRACJĘ PUBLICZNĄ ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM ZADAŃ WŁASNYCH POWIATU					
Z A D A N I A	1.Opracowanie standardu usług, które muszą spełniać organizacje pozarządowe, ubiegające się o ich realizację na zlecenie samorządu	2005	2005	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y
	2.Zwiększanie liczby zadań zleczanych organizacjom pozarządowym.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y
	3.Wypracowywanie przez jednostki administracji publicznej, zasad zlecania zadań organizacjom pozarządowym, z uwzględnieniem korzyści dla społeczności lokalnej	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y
	4.Zlecanie do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej organizacjom pozarządowym.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y
	5.Opracowywanie i upowszechnianie przez organizacje pozarządowe rocznych i okresowych raportów z wykonania zadań w zakresie pomocy społecznej oraz własnych kierunków działań.	2005	2015	Budżety Organizacje pozarządowe	PCPR OPS-y

	6. Powoływanie Komisji Wspólnej ds. określania celów i kierunków działań na rzecz rozwiązywania problemów w sferze pomocy społecznej.	2005	2005	Budżet powiatu	PCPR
	7. Promowanie korzyści płynących ze wzajemnej współpracy.	2005	2015	Budżet powiatu Budżety gmin	PCPR OPS-y

VIII. WDRAŻANIE I MONITOROWANIE STRATEGII

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Wrzesińskim do 2015 roku obejmuje zasięgiem czasowym okres jedenastu lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzania niezbędnych zmian dostosowawczych, wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej w kolejnych latach.

Cele strategiczne wyznaczone w niniejszym opracowaniu dotyczą najistotniejszych problemów występujących na terenie powiatu wrzesińskiego, mianowicie przeciwdziałania marginalizacji grup społecznych, problematyki osób niepełnosprawnych i w podeszłym wieku, problemów opiekuńczo – wychowawczych oraz braku aktywności organizacji pozarządowych.

Formułowane cele strategiczne i operacyjne tworzone są w oparciu o szczegółowe analizy dotyczące pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia oraz sytuacji na rynku pracy.

Opracowana strategia winna być dokumentem bazowym przy konstruowaniu programów operacyjnych i projektów określających sposób oraz metody realizacji zamierzonych przedsięwzięć. Poprzez realizację tego typu programów będzie można osiągnąć wyznaczone cele strategiczne i operacyjne.

Wdrażanie strategii odbywać się będzie przede wszystkim w drodze realizacji projektów. Kolejność realizacji projektów wyznaczana będzie przez dwa główne kryteria:

1. Poziom zaangażowania podmiotów zainteresowanych wdrożeniem projektu (w tym podmiotów zgłaszających projekt),
2. Wielkość dostępnych aktualnie i potencjalnie środków na rzecz realizacji i funkcjonowania projektu.

W praktyce jednakże najistotniejszym elementem systemu monitoringu i wdrażania strategii powinno być zapoczątkowanie cyklicznych spotkań poświęconych rozwiązywaniu problemów społecznych w powiecie wrzesińskim. Organizacja prac w ramach spotkań polegać by mogła na działaniu stałego zespołu koordynująco-monitorującego wyodrębnionego spośród pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni a także członków Komisji Zdrowia i Opieki Społecznej Rady Powiatu Wrzesińskiego oraz przedstawicieli poszczególnych instytucji i organizacji działających w sferze pomocy społecznej.

Za realizację projektów oraz przygotowanie nowych przedsięwzięć w ramach każdego z obszarów odpowiedzialny byłby powoływany osobiście koordynator, wyłoniony z grupy osób zajmujących się merytorycznie daną dziedziną w ramach danego pola problemowego. Proponowana, przykładowa struktura działania w ramach tychże cyklicznych spotkań jest na tyle elastyczna, że pozwala na powoływanie

kolejnych zespołów problemowych w zgodzie z aktualnymi i prognozowanymi potrzebami społecznymi powiatu.

Zmieniające się potrzeby społeczne tak w czasie jak i pod wpływem różnych czynników wymuszają stałe aktualizowanie strategii. Realizacja strategii winna być monitorowana na bieżąco, a wnioski wdrażane do programów.

Postuluje się, aby opracowana „Strategia”, a następnie programy były corocznie weryfikowane, zwłaszcza w okresie poprzedzającym prace nad budżetem kolejnego roku, czyli przed podejmowanie decyzji finansowych.

Realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wrzesińskim na lata 2004-2015 ma zapewnić możliwość długofalowych działań wspierających osoby i rodziny w procesie odzyskiwania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w zmieniających się warunkach społeczno-ekonomicznych, możliwość sukcesywnego zmniejszania się liczby środowisk uzależnionych od świadczeń pomocy społecznej, a tym samym – ograniczenie w przyszłości nakładów państwa i powiatu na pomoc społeczną.